

Bouwstenen en steun in kaart

**Draagvlakonderzoek
Hoofdrapportage**

Een draagvlakonderzoek in het kader van een mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen

64010 – Openbaar
9 november 2020

Berenschot

Bouwstenen en steun in kaart

Draagvlakonderzoek
Hoofdrapportage

Hans van der Werff
Jorien Vink
Sinem Albayrak
Eva Stolk

9 november 2020

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1 Achtergrond onderzoek	7
1.2 Vraagstelling en weging	9
1.3 Waarom een draagvlakonderzoek	9
1.4 Onderzoekaanpak	10
1.5 Maatschappelijk draagvlak langs twee elkaar versterkende lijnen	10
1.6 Regionaal draagvlak	11
1.7 Leeswijzer	11
2. Het draagvlakonderzoek in een breder licht	14
2.1 Startpositie en context	15
2.2 Feiten, trends en ontwikkelingen	16
3. Belangrijke thema's voor de toekomst van de gemeenten	18
3.1 Inleiding	19
3.2 Voorzieningen	20
3.3 Dienstverlening	21
3.4 Leefomgeving	22
3.5 Zorg en welzijn	23
3.6 Bestuur en organisatie	24
3.7 Relatie tussen gemeente en inwoners	25
4. Steun voor bestuurlijke fusie en grotere plattelandsgemeente	26
4.1 Inleiding	27
4.2 Verwachte gevolgen van de fusie tussen Druten en Wijchen	28
4.3 Steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen	29
4.4 Steun voor een grotere plattelandsgemeente	34
5. Aandachtspunten voortkomend uit het draagvlakonderzoek	36
5.1 Inleiding	37
5.2 Het proces	37
5.3 Centrale thema's in de reacties bij het draagvlakonderzoek	38
Deelrapportage 1: Representatieve enquête	41
Deelrapportage 2: Draagvlakbijeenkomsten	77
Deelrapportage 3: Bestuurlijke gesprekken	109
Bijlagen	115

Inleiding

Hoofdstuk 1

1.1 Achtergrond onderzoek

Sinds 1 januari 2018 werken de gemeenten Druten en Wijchen¹⁾ intensief samen middels een gefuseerde ambtelijke organisatie; de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW). Mede na een positieve evaluatie van deze samenwerking is twee jaar na de start van de WDW op bestuurlijk niveau het gesprek ontstaan over een mogelijke vervolgstap: een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen.

Op basis van een verkenning hebben beide colleges zich positief uitgesproken over een bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen per 1 januari 2023. Of de herindeling uiteindelijk daadwerkelijk vorm zal krijgen, is echter aan beide gemeenteraden. Hiertoe zullen zij op 1 december 2020 het zogenaamde principebesluit nemen. Ze bekrachtigen daarmee al dan niet het voornemen van de colleges om het herindelingsproces te starten. Wanneer beide gemeenteraden instemmen met het principebesluit zal het herindelingstraject formeel worden gestart.

1) Waar in deze rapportage van 'Druten' en 'Wijchen' wordt gesproken, wordt de gemeenten Druten en Wijchen bedoeld en niet de kernen, tenzij expliciet aangegeven.

Toelichting: proces naar een bestuurlijke fusie

Een gemeentelijke herindeling omvat een bestuurlijke fusie en betekent in de context van het proces in Druten en Wijchen dat beide gemeenten hun volledige autonomie zouden overdragen aan een nieuwe gemeente waarin zij dan opgaan. Er zouden verkiezingen georganiseerd worden om deze nieuwe gemeente in te stellen, er zou een nieuwe gemeenteraad komen, en een nieuw college van burgemeester en wethouders (B&W) worden gevormd. Beleid en regelgeving zou volledig geharmoniseerd worden. De Nederlandse Grondwet bepaalt²⁾ dat gemeentelijke herindelingen in een wet (Herindelingswet) moeten worden vastgesteld door het parlement (de Tweede en de Eerste Kamer).³⁾

Herindelingstrajecten zijn wettelijk ingekaderd door de Wet Algemene Regels Herindeling (AHRI), die verschillende fasen in een herindelingstraject onderscheidt. Hieruit ontstaat een tijdspad met daarin een aantal vastomlijnde en juridisch ingekaderde stappen. Het eerste cruciale moment in dit tijdspad voor Druten en Wijchen is het zogenaamde principebesluit dat beide gemeenteraden nemen op 1 december 2020. Dit besluit kent doorgaans vier elementen:

- Dat de gemeente het traject wil starten dat uiteindelijk leidt tot een herindeling.
- In welke samenstelling de gemeente wil herindelen (met wie).
- Wanneer de beoogde datum van herindeling is.
- Hoe de gemeente de herindelingsprocedure wil doorlopen en inrichten.

Wanneer beide gemeenteraden besluiten om verder te gaan met het plan om te komen tot een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen zal een herindelingsontwerp worden opgesteld. Hierin wordt een schets van de nieuw te vormen gemeente gegeven. Dit ontwerp wordt dan door de raden vastgesteld en ter inzage gelegd, waarbij uiteenlopende partijen (zoals buurgemeenten, inwoners en ondernemers) een zienswijze kunnen indienen. De zienswijzen worden becommentarieerd en mogelijk verwerkt dan wel overgenomen. Indien een zienswijze niet wordt overgenomen, wordt dit onderbouwd. Op basis van de zienswijzen en beantwoording wordt een herindelingsadvies opgesteld en vervolgens vastgesteld door beide gemeenteraden. Het herindelingsadvies wordt aan Provinciale Staten gezonden; zij behandelen het en stellen het vast. Daarna wordt het herindelingsadvies aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gestuurd. Het wordt door de minister getoetst aan het vigerende beleidskader⁴⁾. Als het voorstel positief wordt beoordeeld, wordt een voorstel voor een herindelingswet opgesteld. Deze wet zal vervolgens in de Tweede en Eerste Kamer voor komen te liggen. Wanneer ook de Tweede en Eerste Kamer positief over het wetsvoorstel besluiten, wordt het wetsvoorstel vastgesteld door de Koning.⁵⁾ Vervolgens worden de nieuwe gemeentegrenzen bepaald door de gedeputeerde staten van de betreffende provincie, en wordt de nieuwe gemeentenaam vastgesteld. Ten slotte vinden de herverdelingsverkiezingen plaats, waarin een nieuwe gemeenteraad gevormd wordt.

2) Nederlandse Grondwet, Artikel 123

3) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2014). Handboek gemeentelijke herindeling.

4) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2019). Beleidskader gemeentelijke herindeling.

5) Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2014). Handboek gemeentelijke herindeling.

1.2 Vraagstelling en wegging

De gemeenteraden nemen op 1 december 2020 een principebesluit of de twee gemeenten een proces in gang zetten die kan leiden tot de vorming van een nieuwe gemeente. Ter ondersteuning van dit principebesluit wordt een onderzoek uitgevoerd.

Dit onderzoek is tweeledig:

1. Draagvlakonderzoek

2. Feitenonderzoek

De gemeenteraden hebben de colleges allereerst opdracht gegeven tot een uitgebreid draagvlakonderzoek onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de gemeenten, evenals onder buurgemeenten en bij de provincie. Middels dit onderzoek willen de gemeenten inzicht krijgen in wat de verschillende doelgroepen belangrijk vinden voor de toekomst van beide gemeenten (inhoudelijke beleids- en organisatiekeuzes) en meer specifiek wat men vindt van het plan om bestuurlijk te fuseren (steun voor het plan).

Naast dit draagvlakonderzoek naar beelden en meningen bestaat het tweede deel van het onderzoek uit een feitelijke analyse, waarin de gemeenten Druten en Wijchen cijfermatig in kaart worden gebracht en vergeleken worden met buurgemeenten, de provincie Gelderland en Nederland. Deze feitelijke analyse vindt plaats op uiteenlopende thema's en raakt verschillende beleidsterreinen van de gemeenten. Beide onderzoeken zullen eraan bijdragen dat de gemeenteraden goed onderbouwd het gesprek kunnen voeren over de toekomst van de gemeenten.

De rapportage die voor u ligt, beslaat de rapportage van de uitkomsten van het draagvlakonderzoek en alleen in samenvatting de rode draden uit het feitenonderzoek (als context). Beide gemeenteraden hebben op 22 september 2020 opdracht gegeven tot de uitvoering hiervan. Het doel van de raden met dit draagvlakonderzoek is tweeledig:

1. Inzicht krijgen in wat de verschillende doelgroepen belangrijk vinden voor de toekomst van beide gemeenten (inhoudelijke beleids- en organisatiekeuzes). Deze vormen de input voor het herindelingsontwerp en -advies.
2. Onderzoeken van draagvlak (steun) voor een bestuurlijke herindeling van de gemeenten Druten en Wijchen onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van beide gemeenten evenals regionale partners.

Berenschot is gevraagd om dit onderzoek voor beide gemeenten uit te voeren. Deze rapportage schetst het beeld dat uit de verschillende peilingen onder inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en buurgemeenten is ontstaan.

Op 10 november 2020 zal deze rapportage (en de eerder genoemde feitenanalyse) naar beide gemeenteraden worden gestuurd, zodat zij van de inhoud kennis kunnen nemen voorafgaand aan het principebesluit dat ze op 1 december 2020 zullen nemen. Dit rapport beoogt hen in deze beslissing te ondersteunen door een gedegen en onderbouwd beeld te bieden van het draagvlak onder relevante stakeholders voor de mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen.

Als hoogste en democratisch gekozen orgaan in de gemeenten bepalen de raden zelf hoe zij de inhoud van dit rapport wegen en duiden. Verder is het goed te vermelden dat vanuit de gemeenten Druten en Wijchen geen inhoudelijke betrokkenheid is geweest bij deze rapportage, noch ambtelijk, noch bestuurlijk. De rapportage is door Berenschot als onafhankelijk onderzoeksbureau samengesteld. Wel hebben de gemeenten het onderzoek procesmatig ondersteund.

1.3 Waarom een draagvlakonderzoek

De colleges van burgemeester en wethouders van Wijchen en Druten willen graag per 1 januari 2023 bestuurlijk fuseren. Terugrekenend vanaf dit moment, ontstaat (voortkomend uit de juridische inkadering van herindelingsproces – zie tekstkader) een tijdspad waarbij Druten en Wijchen in 2020 met de voorbereidingen van het herindelingstraject moeten starten. Het draagvlakonderzoek is onderdeel van deze voorbereidingen en heeft daarom in het najaar van 2020 plaatsgevonden.

In het kader van het draagvlakonderzoek is op de consultatie van verschillende stakeholders ingezet. Omdat dit de wens is van colleges en raden én omdat dit vanuit het Rijk wordt voorgeschreven. De colleges en raden van Druten en Wijchen vinden het belangrijk om het draagvlak voor een eventuele herindeling te peilen bij de inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Het wordt belangrijk gevonden te peilen wat leeft onder deze groepen en welke wensen en verwachtingen zij hebben betreffende de toekomst van beide gemeenten en meer specifiek het idee om bestuurlijk te fuseren. Het beeld wat daaruit ontstaat is een belangrijke basis voor het principebesluit dat beide gemeenteraden op 1 december 2020 nemen. Daarnaast kan op basis van dit beeld worden aangesloten bij de wensen en behoeften uit de samenleving in het op te stellen herindelingsontwerp en -advies. Mochten de raden op 1 december besluiten het herindelingstraject formeel

in gang te zetten, dan vormt de opgehaalde input een solide basis voor een succesvolle nieuw te vormen gemeente die de opgaven van zowel Druten als Wijchen aankan.

Draagvlak is bovendien een zwaarwegend toetsingscriterium voor het kabinet. Bij een herindeling worden namelijk vier vaste toetsingscriteria gehanteerd, zoals door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is vastgelegd in het Beleidskader gemeentelijke herindeling (2019):

Bestuurskracht

Draagvlak

Interne samenhang en nabijheid bestuur

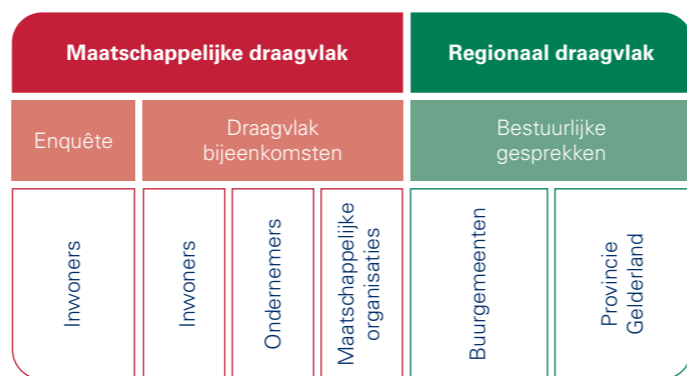
Regionale samenhang

Draagvlak wordt hierin uitgesplitst naar maatschappelijk, regionaal en lokaal bestuurlijk draagvlak. Uit dit beleidskader volgt tevens dat het primair de verantwoordelijkheid is van de betrokken gemeentebesturen om het maatschappelijk draagvlak voor een herindeling te beoordelen en daarin te investeren.

1.4 Onderzoekaanpak

Om het gestelde doel van het draagvlakonderzoek te kunnen realiseren, bestaat de aanpak uit verschillende onderdelen gericht op het peilen van maatschappelijk en regionaal draagvlak.

1. Een representatieve enquête onder alle inwoners van Druten en Wijchen van achttien jaar en ouder (uitgevoerd en geanalyseerd door I&O Research).
2. 21 maatschappelijke draagvlakbijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (uitgevoerd door Berenschot).
3. Bestuurlijke gesprekken met de gemeenten Beuningen, Neder-Betuwe, Nijmegen, Heumen, Oss, West Maas en Waal en de provincie Gelderland (uitgevoerd door collegeleden van Druten en Wijchen).

1.5 Maatschappelijk draagvlak langs twee elkaar versterkende lijnen

De representatieve enquête en de draagvlakbijeenkomsten vormen samen de maatschappelijke basis voor deze rapportage. Ze zijn enerzijds losstaand, maar versterken elkaar anderzijds ook. Waar de enquête generiek is (alle 18-plussers in beide gemeenten worden bevraagd) en vooral veel kwantitatieve gegevens oplevert, geven de maatschappelijke draagvlakbijeenkomsten juist de mogelijkheid om met kleinere groepen inwoners in gesprek te gaan over zaken die zij belangrijk vinden voor de toekomst van hun gemeente. Deze opbrengsten zijn dus kwalitatief van aard. Daarnaast zijn met de draagvlakbijeenkomsten aanvullende groepen bereikt, te weten ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door een combinatie van de voornamelijk kwantitatieve gegevens uit de enquête en de meer kwalitatieve beelden uit de bijeenkomsten kan een goed beeld worden geschept van het maatschappelijk draagvlak voor de fusie. De samenhang in beide instrumenten zit in de opbouw van de enquête en de draagvlakbijeenkomsten, waar zowel wordt ingegaan op wat men in algemene zin belangrijk vindt voor de toekomst van de gemeenten (bijvoorbeeld op het gebied van de kwaliteit van leefomgeving of het sociaal beleid) als wat men vindt van de mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen.

Representatieve enquête

Het onderzoeksbureau I&O Research heeft de representatieve enquête uitgezet en geanalyseerd. Hiertoe heeft het in oktober 2020 alle inwoners van Druten en Wijchen van achttien jaar en ouder via een brief benaderd om deel te nemen aan de online enquête. Inwoners die het onderzoek liever schriftelijk invullen, konden een papieren vragenlijst aanvragen⁶⁾. In totaal hebben 14.700 inwoners deelgenomen aan het onderzoek, een respons van 31%. Deze respons is ruim voldoende om betrouwbare en

⁶⁾ Meer informatie over de onderzoeksvragen en de uitvoering van het onderzoek door I&O Research vindt u in deelrapportage 1 van deze rapportage.

representatieve uitspraken te kunnen doen. Wegens het grote bereik vormt de enquête de meest uitgebreide peilstok voor het meten van draagvlak onder inwoners van beide gemeenten.

De uitgebreide uitkomsten van de enquête vindt u in deelrapportage 1. Deze zijn representatief gemaakt door I&O Research. Dit betekent dat I&O Research in de uitkomsten van de enquête rekening heeft gehouden met de opbouw van de bevolking in respectievelijk Wijchen en Druten. De uitkomsten van de enquête zijn gewogen naar geslacht, kern en leeftijd. Dit betekent dat de verhoudingen zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de gemeenten. Groepen die in het onderzoek zijn oververtegenwoordigd krijgen een kleiner gewicht, terwijl groepen die zijn ondervertegenwoordigd een groter gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief gemaakt voor de gemeenten Druten en Wijchen (en al hun kernen) wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Maatschappelijke draagvlakbijeenkomsten

Het onderzoeksdoel van de draagvlakbijeenkomsten was, zoals de raden op 22 september hebben besloten, input op te halen voor het herindelingsontwerp en -advies en te onderzoeken of er draagvlak was voor het plan om bestuurlijk te gaan fuseren. Daarom werd aanwezigen gevraagd naar hun mening over wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van hun gemeente (op uiteenlopende onderwerpen) én wat zij vinden van het idee om bestuurlijk te gaan fuseren. Daarnaast werden de bijeenkomsten gebruikt om de aanwezigen te informeren over wat een bestuurlijke fusie inhoudt. De uitgebreide uitkomsten van de draagvlakbijeenkomsten vindt u terug in deelrapportage 2.

Bij het organiseren van de draagvlakbijeenkomsten is onderscheid gemaakt tussen drie verschillende doelgroepen: inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. In totaal zijn er 22 bijeenkomsten georganiseerd, waarvan vier voor ondernemers (één avond per gemeente en twee overloopavonden), vier voor maatschappelijke organisaties (twee avonden per gemeente) en veertien voor inwoners (acht voor Wijchen en zes voor Druten). Omdat de toegankelijkheid van inwonersavonden belangrijk is, is in veel van de kernen een draagvlakbijeenkomst georganiseerd. Soms is er voor gekozen om voor twee kleinere kernen een gezamenlijke avond te organiseren. Iedereen was welkom om aanwezig te zijn bij de bijeenkomsten. Ook konden bij elke avond enkele raadsleden als toehoorder aanwezig zijn. Gezien de coronamaatregelen werd een maximum van dertig aanwezigen per avond aangehouden. Inwoners konden zich inschrijven via een webformulier. De Werkorganisatie Druten Wijchen coördineerde deze aanmeldingen.

In het programma van een draagvlakbijeenkomst was altijd een wethouder gastheer. De wethouder heet welkom, opent en motiveert namens de colleges de keuze voor een bestuurlijke fusie. Berenschot neemt daarna op een onafhankelijke wijze het programma over. Berenschot verstrekt informatie over wat een herindeling is en geeft feitelijke informatie over beide gemeenten. Centraal staat echter het bevragen van de aanwezigen en het verdiepend bevragen van de aanwezigen op de motieven achter inhoudelijke keuzes.

De uitkomsten van de draagvlakavonden zijn een aanvulling op de enquête en zijn gebruikt om verdere inkleuring te geven aan de enquête-uitkomsten. Ook kon er op basis van de grote hoeveelheid bijeenkomsten worden gekeken naar verschillen en overeenkomsten tussen de gemeenten Druten en Wijchen; tussen de grote en kleinere kernen binnen een gemeente; en tussen de verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties). De uitkomsten van de draagvlakavonden zijn in tegenstelling tot de enquête niet representatief. In de rapportage wordt daarom ook onderscheid gemaakt tussen resultaten die afkomstig zijn uit de enquête en uit de draagvlakavonden.

1.6 Regionaal draagvlak

Naast het bevragen van maatschappelijke stakeholders is het van belang in gesprek te gaan met de partners van Wijchen en Druten in de regio. Aangezien zij veel samenwerken met beide gemeenten en op die manier te maken krijgen met de gevolgen van een eventuele bestuurlijke fusie, is het belangrijk bij hen te peilen hoe zij hier tegen dit plan aan kijken. Om deze reden zijn verschillende regionale partners voorafgaand aan het principebesluit geconsulteerd. Zo kunnen hun belangen worden meegewogen in het herindelingsontwerp en -advies, mochten de raden hiertoe besluiten. Daarnaast telt hun stem zwaar bij de zogenaamde ter inzagelegging van het herindelingsontwerp (zie uitlegkader). De partners waarmee op bestuurlijk niveau is gesproken, zijn buurgemeenten Beuningen, Neder-Betuwe, Nijmegen, Heumen, Oss, West Maas en Waal en de provincie Gelderland. Deze gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een vooraf opgestelde gespreksleidraad. De uitkomsten van deze bestuurlijke gesprekken vindt u beknopt terug in deelrapportage 3.

1.7 Leeswijzer

Het rapport naar aanleiding van het draagvlakonderzoek bestaat uit één hoofdrapportage en drie deelrapportages.

De **hoofdrapportage** gaat allereerst in op de context waarin dit draagvlakonderzoek is uitgevoerd en de huidige feiten en

toekomstige trends en ontwikkelingen die voor beide gemeenten relevant zijn (hoofdstuk 2). De twee daaropvolgende hoofdstukken gaan in op belangrijkste bevindingen uit het draagvlakonderzoek zelf. In hoofdstuk 3 wordt beschreven wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente. Hiervoor zijn zowel de enquête als de draagvlakbijeenkomsten gebruikt. In hoofdstuk 4 wordt weergegeven wat men vindt en verwacht van de bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Ook wordt weergegeven wat men vindt van een nog grotere platte-landsgemeente op termijn. Wederom zijn hiervoor de enquête en de draagvlakbijeenkomsten gebruikt. Ook is weergegeven wat bestuurlijke partners vinden van het plan om te fuseren. Hoofdstuk 5 geeft tot slot een aantal belangrijke aandachtspunten weer die naar voren komen uit de verschillende onderdelen van het draagvlakonderzoek. Hier wordt ook ingegaan op aandachtspunten die door inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn meegegeven ten aanzien van het proces.

Deelrapportage 1 is de rapportage van I&O Research naar aanleiding van de representatieve enquête die onder alle inwoners van 18 jaar en ouder in beide gemeenten is uitgezet.

Deelrapportage 2 betreft een uitgebreidere weergave van hetgeen tijdens de draagvlakbijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is besproken.

Deelrapportage 3 betreft tot slot een beknopte weergave van de bestuurlijke gesprekken die zijn gevoerd met buurgemeenten en de provincie Gelderland.

Bevindingen die in de hoofdrapportage worden besproken, zijn gebaseerd op de drie deelrapportages, die elk een ander onderdeel van het uitgevoerde draagvlakonderzoek representeren.

Het draagvlak- onderzoek in een breder licht

Hoofdstuk 2

Het draagvlakonderzoek in het kader van een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen staat niet enkel op zichzelf. Om de uitkomsten goed te kunnen plaatsen, is het raadzaam deze te lezen in het licht van de context waarin het draagvlakonderzoek is uitgevoerd en van de huidige feiten en toekomstige trends en ontwikkelingen die voor Druten en Wijchen relevant zijn. Beide zeggen, net als het draagvlakonderzoek, wat over de huidige positie van de gemeenten Druten en Wijchen en geven richting aan waar de gemeenten zich mogelijk naartoe zullen bewegen. Hiernavolgend zal deze bredere achtergrond worden geschetst.

2.1 Startpositie en context

De gemeenten Druten en Wijchen zijn zich op hun toekomst aan het oriënteren. Daarbij is de vraag welke bestuurlijke vorm het beste past om de toekomstige opgaven van beide gemeenten aan te kunnen. Een bestuurlijke fusie per 1 januari 2023 wordt door beide colleges gezien als beste scenario. De gemeenteraden zullen zich op 1 december 2020 uitspreken over het toekomstscenario dat zij als meest wenselijk zien.

De wens vanuit beide colleges om bestuurlijk te fuseren, komt mede voort uit de huidige intensieve samenwerking tussen Druten en Wijchen. Beide gemeenten werken op ruim dertig terreinen bestuurlijk samen in de regio. De regionale samenwerking is daarmee gelijk gericht. De gemeenten delen nu ruim 2,5 jaar een ambtelijke organisatie; de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW). Deze samenwerking verloopt naar tevredenheid. In deze organisatie werken alle medewerkers van beide gemeenten samen voor de twee gemeenten. Begin 2020 is uit externe evaluatie gebleken dat op alle geformuleerde doelen bij de start van de organisatie vooruitgang is geboekt: versterken van bestuurlijke kracht, verminderen van kwetsbaarheid, verhogen van de kwaliteit van dienstverlening en de bedrijfsvoering, meer kansen voor medewerkers en het verminderen en

beheersen van de kosten.⁷⁾ Met het oog op het functioneren en presteren van deze ambtelijke organisatie, concludeerde de onderzoeker dat:

'in een dergelijke constructie per definitie onvolkomenheden blijven bestaan die het samenspel tussen de politiek-bestuurlijke en de ambtelijke organisatie ernstig bemoeilijken. Om die reden adviseer ik om, naast het traject van de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie, ook het traject van een bestuurlijke fusie in gang te zetten. Daarmee ontstaat een tweetal parallelle en onderling samenhangende trajecten, resulteren in een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2023'.⁸⁾

Deze aanbeveling heeft een extra stimulans gegeven aan de wens van de colleges om tot een bestuurlijke fusie te komen.

7) Donderwinkel (2020). Evaluatieonderzoek Werkorganisatie Druten Wijchen: bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

8) Donderwinkel (2020; p. 1 en 2). Evaluatieonderzoek Werkorganisatie Druten Wijchen: bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

2.2 Feiten, trends en ontwikkelingen

Het draagvlakonderzoek betreft opinies en beelden van verschillende stakeholders over de toekomst van de gemeenten Druten en Wijchen. Naast deze opinies en beelden kan een feitelijk beeld geschetst worden van de maatschappelijke opgaven waar beide gemeenten voor staan. Opgaven waar een eventuele nieuwe gemeente voor zou komen te staan. Deze feitelijke foto wordt geschetst in het 'Feitenboek' van de gemeenten Druten en Wijchen. Hierin komen algemene trends en ontwikkelingen die op Nederlandse gemeenten afkomen samen met relevante openbare data en cijfers over beide gemeenten. In het rapport dat voor u ligt, gaan wij slechts op hoofdlijnen in op deze situatieschets; voor een gedetailleerde uitleg verwijzen wij u graag naar het 'Feitenboek'.

In het feitenboek zijn vijf rode draden benoemd:

Vergelijkbare karakteristieken

Samenvallende regionale oriëntatie

Krachtige demografische uitdagingen

Gezonde en welvarende gemeenten

Financieel gezond en complementair

● Vergelijkbare karakteristieken in historie, gebied en cultuur

Druten en Wijchen maken beide onderdeel uit van het Land van Maas en Waal; een rijk cultuurhistorisch gebied ingeklemd tussen twee rivieren. Van oudsher is dit gebied agrarisch. Ook vandaag de dag zijn beide gemeenten te kenmerken als groen en natuurrijk. Het behouden van deze landschappelijke kracht staat voor beide gemeenten hoog op de bestuurlijke agenda. Daarnaast bestaan Druten en Wijchen beiden uit een grote kern met daaromheen een aantal kleinere kernen. Sommige van deze kernen waren vroeger zelfstandige gemeenten die in de loop der jaren bij de gemeenten zijn gevoegd. De kernen vormen gemeenschappen op zich. De meest stedelijke en

grote kern is de kern Wijchen. Verder valt op grote en kleinere kernen in de gemeente Wijchen qua inwoneraantal meer van elkaar verschillen dan in Druten: de grote kern is groter en de kleine kernen zijn kleiner.

● Samenvallende regionale oriëntatie

Zowel maatschappelijk als bestuurlijk zijn Druten en Wijchen op dezelfde regio georiënteerd. Inwoners van Druten en Wijchen reizen voor voorzieningen, zoals scholen, zorg en winkels, maar ook voor werk, naar andere nabije gemeenten. Beide gemeenten zijn voor de werkgelegenheid afhankelijk van het aanbod in de regio, Druten meer dan Wijchen. Met Nijmegen als stedelijk centrum is de omliggende regio één samenhangend gebied voor inwoners waar wordt voorzien in wonen, werken, scholing en recreëren.

Ook op bestuurlijk niveau werken Druten en Wijchen nu al veel samen in uiteenlopende samenwerkingsverbanden, zoals de uitvoering van de Participatiewet de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de woningmarkt en de energietransitie. De gemeenten delen 32 (bestuurlijke) samenwerkingsverbanden en zijn gericht op dezelfde samenwerkingspartners (vooral Berg en Dal, Heumen, Nijmegen en Beuningen). In de regio werken ze aan maatschappelijke opgaven zoals woningbouw of de energietransitie. Verder werken Druten en Wijchen sinds 2018 op succesvolle wijze samen in één ambtelijke organisatie, de Werkorganisatie Druten Wijchen.⁹⁾ Mede met het oog op het efficiënt functioneren van deze organisatie helpt het dat Druten en Wijchen nu al veel samenwerken en op dezelfde samenwerkingspartners en regio georiënteerd zijn.

● Krachtige demografische uitdagingen

Door dubbele vergrijzing (meer ouderen die gemiddeld ouder worden) en ontgroening (minder geboorten) zal de bevolkingsopbouw van gemeenten veranderen. Zo ook die van Druten en Wijchen. Beide gemeenten hebben verhoudingsgewijs steeds minder jongeren en meer ouderen. Ook zullen huishoudens naar verwachting steeds kleiner worden, waardoor bij een gelijkblijvend aantal woningen steeds minder mensen in een gemeente of kern kunnen wonen. De veranderende samenstelling van de bevolking en huishoudens kan uitdagingen op het gebied van de leefbaarheid in, en vitaliteit van de kernen, opleveren. Deze ontwikkeling kleurt de agenda van de gemeenten. Beleid dat in gaat op de verwachte krimp in Wijchen, op de onevenwichtigheid van het woningaanbod (nu voornamelijk

⁹⁾ Zie het recente evaluatierapport: Donderwinkel (2020). 'Evaluatieonderzoek Werkorganisatie Druten Wijchen: bevindingen, conclusies en aanbevelingen.'

eengezinswoningen, veel koop, weinig middensegment), woningaanbod in relatie tot vergrijzing (woonaanbod senioren) en zorgmogelijkheden voor ouderen. Aangezien Wijchen op dit moment relatief meer ouderen heeft en bevolkingskrimp verwacht zijn de hiervoor vermelde uitdagingen daar naar verwachting groter dan in Druten. Desalniettemin geldt dit als aandachtspunt voor beide gemeenten.

● Gezonde en welvarende gemeenten

Het is goed toeven in Druten en Wijchen. Een groene omgeving in de nabijheid van een stad met veel voorzieningen. Beide gemeenten maken deel uit van een welvend gebied: de gemeenten in de regio, met uitzondering van Nijmegen, scoren positiever dan het Gelderse en Nederlandse gemiddelde op indicatoren als arbeidsparticipatie, werkloosheid, bijstandsuitkeringen, besteedbaar inkomen en het inkomensniveau van huishoudens.

Hoewel Druten en Wijchen op het gebied van economie, werk en inkomen vergelijkbaar zijn, verschillen ze op bepaalde vlakken ook. Zo heeft Wijchen relatief grotere (bedrijfs)vestigingen, meer banen en relatief meer hoogopgeleiden. Daarentegen zijn in Druten relatief iets meer mensen aan het werk en ontvangen relatief minder huishoudens een bijstandsuitkering. Het economisch profiel van Druten en Wijchen, waarin de kennisintensieve dienstverleningssectoren goed zijn vertegenwoordigd, is gunstig gezien de trend naar een meer kennisintensieve economie. Tevens zijn er in beide gemeenten relatief veel banen en vestigingen te vinden in de industrie (en ook -weliswaar in iets mindere mate- in de handel). Sectoren die veel ruimte per arbeidsplaats vragen en waarop de trend van robotisering en automatisering hoogstwaarschijnlijk van invloed zal zijn. De arbeidsparticipatie is in beide gemeenten hoog, waarbij opgemerkt moet worden dat Druten en Wijchen voor de werkgelegenheid een afhankelijkheid hebben naar de regio.

● Financieel gezond en complementair

Beide gemeenten staan er financieel goed voor. De herindelingscan van de provincie laat dat beeld duidelijk zien. De financiële posities van Druten en Wijchen lopen wel uiteen. Wijchen staat er financieel steviger voor dan Druten, onder meer vanwege een hoger solvabiliteitsratio en een lagere netto schuldquote. Daar staan ook hogere belastingen voor de burger tegenover. Druten heeft daarentegen lagere gemeentelijke woonlasten, maar haalt -kijkend naar de netto schuldquote en vermogenspositie- een minder hoog rapportcijfer. Voor een herindelingsperspectief laat de provincie een financieel gezonde nieuwe gemeente zien, waarbij de twee gemeenten elkaar op de minder sterke punten aanvullen (vermogenspositie en belastingcapaciteit).

Belangrijke thema's voor de toekomst van de gemeenten

Hoofdstuk 3

3.1 Inleiding

In het draagvlakonderzoek onder maatschappelijke stakeholders (inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers) is grofweg op twee aspecten gericht:

- wat men belangrijk vindt voor de toekomst van de eigen gemeente.
- wat men vindt van het idee om bestuurlijk te gaan fuseren en van een grotere plattelandsgemeente op de langere termijn.

Dit hoofdstuk geeft ten aanzien van het eerste punt de belangrijkste bevindingen weer voor de verschillende stakeholders in Druten en Wijchen. Het is opgebouwd langs de thema's die bevestigd zijn in de enquête van I&O Research, te weten; voorzieningen, dienstverlening, leefomgeving, zorg en welzijn, bestuur en organisatie, en de relatie tussen inwoners en de gemeenten. Wanneer in visualisaties ook maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners zijn opgenomen, zijn deze resultaten afkomstig uit de draagvlakbijeenkomsten. Dit is dan specifiek aangegeven.

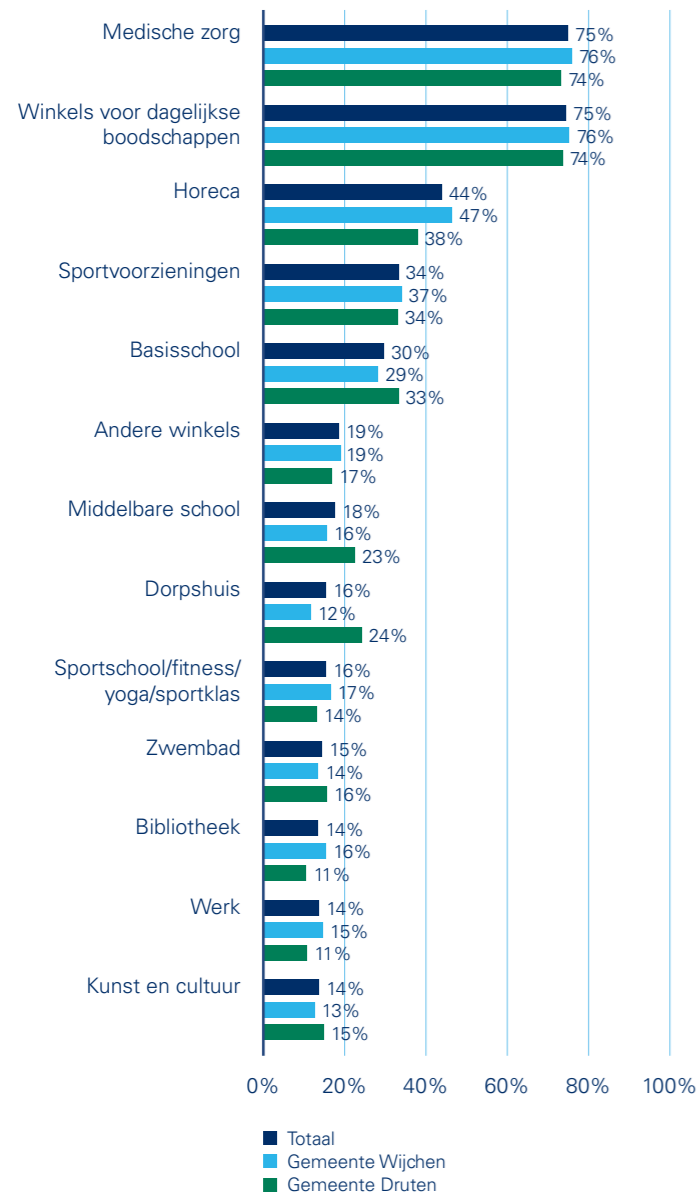
Analyse aanpak

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste bevindingen uit de inwonersenquête en de draagvlakbijeenkomsten weer op gesynthetiseerde wijze. Aangezien de enquête een representatief beeld geeft van de mening van de inwoners van de gemeenten Druten en Wijchen, zijn de uitkomsten hieruit leidend. De draagvlakavonden zijn vooral gebruikt om het beeld dat uit de enquête naar voren komt verder in te kunnen kleuren met voorbeelden. Wanneer aanvullingen uit de draagvlakavonden zijn gedaan, is dit aangegeven. Daarnaast zijn middels de draagvlakavonden twee extra doelgroepen bevestigd: maatschappelijke organisaties en ondernemers. Waar in dit hoofdstuk informatie over deze doelgroepen is opgenomen, is dit volledig afkomstig uit deze draagvlakbijeenkomsten¹⁰.

¹⁰) De uitkomsten uit de draagvlakbijeenkomsten zijn niet representatief en zijn ook niet zo bedoeld. De bijeenkomsten geven daarentegen een goed beeld van wat er speelt bij verschillende doelgroepen en kernen. Met die intentie zijn de uitkomsten uit deze bijeenkomsten in dit hoofdstuk verwerkt.

3.2 Voorzieningen

Aan welke voorzieningen heeft u zeker behoefte in uw gemeente? Maximaal vier antwoorden

Figuur 1 Uitkomsten representatieve enquête ten aanzien van voorzieningen (bron: I&O Research)

Opvallendheden

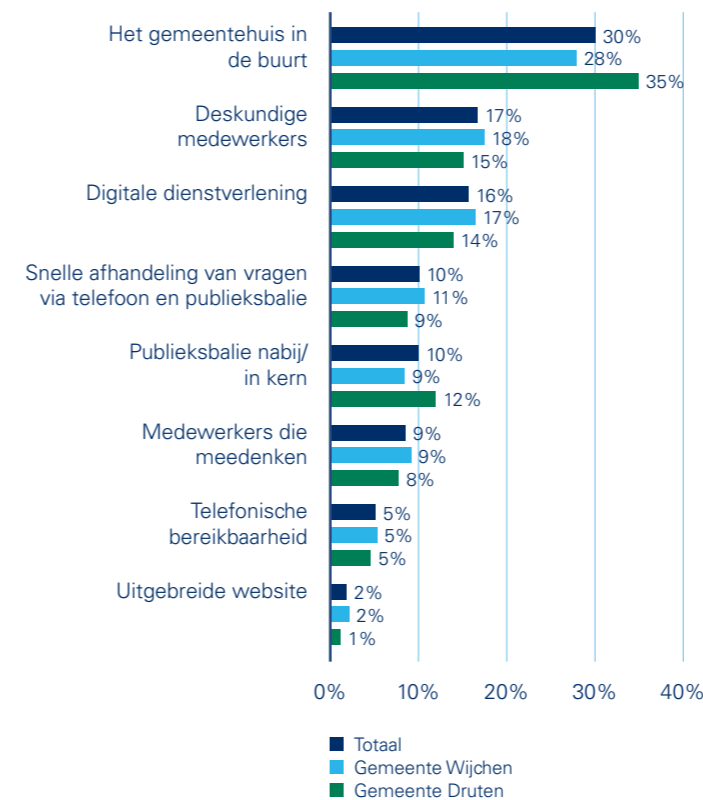
- Medische zorg en winkels voor dagelijkse boodschappen worden door driekwart van de Drutenaren als Wijchenaren het meest belangrijk gevonden.
- De kernen Druten en Wijchen hebben relatief meer behoefte aan voorzieningen als horeca, winkels of kunst en cultuur.
- De kleinere kernen in Druten hechten vooral belang aan dorpshuizen en een basisschool in de buurt.

De kleinere kernen in Wijchen hebben relatief meer behoefte aan een basisschool en een bibliotheek in de gemeente. Verreweg de belangrijkste voorzieningen voor inwoners van zowel de gemeente Druten als de gemeente Wijchen zijn medische zorg en winkels voor dagelijkse boodschappen. Driekwart van hen geeft aan hier zeker behoefte aan te hebben in hun gemeente. Daarnaast zijn duidelijke verschillen tussen de gemeenten te merken. Inwoners van Wijchen hebben vaker behoefte aan horeca in hun gemeente. Inwoners van Druten hebben daarentegen vaker behoefte aan een dorpshuis en een middelbare school in de buurt. Gekeken naar verschillen tussen kernen valt op dat in de grotere kernen (Druten en Wijchen) relatief meer behoefte is aan voorzieningen als horeca, winkels of kunst en cultuur. De kleinere kernen in Druten hechten vooral belang aan dorpshuizen en een basisschool in de buurt. Opvallend is verder dat de kleinere kernen in Wijchen relatief meer behoefte hebben aan een basisschool en bibliotheek in de gemeente.

Hoewel deze vraag niet als zodanig is gesteld tijdens de draagvlakbijeenkomsten, zijn enkele van de genoemde voorzieningen wel op bijeenkomsten besproken. Vooral in Druten is de aanwezigheid van scholen onderstreept als belangrijk voor de vitaliteit van de kleinere kernen door het aantrekken van (jonge) gezinnen en het behouden van jongeren. In de kleine kernen van Druten wordt daarnaast veel waarde gehecht aan een dorps- of buurthuis als centrale plek voor ontmoeting en activiteiten. Het multifunctionele karakter van een dorpshuis komt ten goede aan de leefbaarheid. Wijchense ondernemers onderstreepten het belang van horeca en winkels voor een aantrekkelijk centrum dat zowel inwoners als recreanten aantrekt.

3.3 Dienstverlening

Kunt u aangeven welk onderwerp u het belangrijkste vindt? Eén antwoord mogelijk.

Figuur 2 Uitkomsten representatieve enquête ten aanzien van dienstverlening (bron: I&O Research)

Opvallendheden

- Het meest belangrijk voor Drutenaren en Wijchenaren is de nabijheid van een gemeentehuis.
- Voor Drutenaren is het hebben van een publieksbalie nabij/in de kern relatief vaker belangrijk.

De drie thema's die in beide gemeenten voor de meeste inwoners van belang vinden zijn deskundige medewerkers, nabijheid van het gemeentehuis en digitale dienstverlening. Ook wanneer gevraagd wordt wat met het allerbelangrijkst vindt, is men eensgezind: het gemeentehuis in de buurt. Bovenstaand figuur geeft deze laatste specificering weer. Vooral Drutenaren vinden het belangrijk dat het gemeentehuis in de buurt is. Een opvallend verschil tussen de twee gemeenten is dat de inwoners van Druten, naast aan de nabijheid van het gemeentehuis, ook relatief meer belang hechten aan een publieksbalie in de buurt dan Wijchenaren. Wijchenaren kiezen iets vaker voor deskundige medewerkers en digitale dienstverlening.

3.4 Leefomgeving

Druuten	1. Woningen voor starters/jongeren én 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen én 3. Onderhoud openbare ruimte	1. Woningen starters/jongeren 2. Aantrekkelijk winkelgebied 3. Natuur en landschap	1. Openbaar vervoer 2. Woningen voor ouderen 3. Sportvoorzieningen
	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Wijchen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen starters/jongeren 2. Plekken voor bedrijven 3. Parkeren, verkeer, bereikbaarheid	1. Woningen starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen

Figuur 3 Belangrijkste thema's leefomgeving (bron: I&O Research rapport, draagvlakbijeenkomsten)

Opvallendheden

- Eensgezindheid over het grote belang van woningen voor starters/jongeren voor de leefbaarheid en vitaliteit van kernen onder doelgroepen en tussen de gemeenten. Ook passende woningen voor ouderen scoort hoog (doorstroom).
- Uit de enquête blijkt naast passende woningen veel belang voor de aantrekkelijkheid van het winkelgebied en de buitenruimte (groenvoorziening en -behoud en onderhoud van de openbare ruimte).
- De draagvlakbijeenkomsten benadrukken openbaar vervoer als verbeterpunt voor leefbaarheid en bedrijvigheid.
- Ondernemers koppelen vestigingsplekken voor bedrijven aan bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de openbare ruimte.

buitenruimte (groenvoorziening en -behoud en onderhoud openbare ruimte). Verschillen zijn er ten aanzien van onderhoud openbare ruimte (dit vinden Druutenaren relatief belangrijker, dit is voor verbetering vatbaar) en voorzieningen voor fietsers (dit vinden Wijchenaren relatief belangrijker, voor de aantrekkelijkheid van het gebied maar ook het centrum).

De draagvlakbijeenkomsten laten een vergelijkbaar beeld zien als het gaat om het grote belang dat wordt toegekend aan met name woningen voor starters en jongeren. Dit wordt door alle doelgroepen genoemd. Met name inwoners uit de kleinere kernen van Druuten en Wijchen benadrukken het belang van woningen voor starters in relatie tot het behoud van de leefbaarheid in de eigen kern. Ook passende woningen voor ouderen worden genoemd in het kader van doorstroom binnen de kern. Openbaar vervoer is een aanvullend thema dat wordt genoemd door alle doelgroepen, maar vooral door inwoners en maatschappelijke organisaties. Dit is belangrijk voor de leefbaarheid en bedrijvigheid en vooral voor jongeren en ouderen. Nu mist een goede openbaarvervoerverbinding tussen Druuten en Wijchen en tussen de kernen onderling. Door ondernemers wordt nog een aanvullend accent aangebracht: vestigingsplekken voor bedrijven. Dit wordt op avonden ook gekoppeld aan parkeren en bereikbaarheid en de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte.

Bij de vraag wat men belangrijk vindt als het gaat om de kwaliteit van leefomgeving liggen de verschillende antwoorden relatief dichtbij elkaar. Echter, gevraagd naar wat men het belangrijkste vindt, springen er duidelijk twee onderwerpen uit in beide gemeenten: woningen voor starters én voor ouderen. Daarnaast hechten inwoners het meeste belang aan een aantrekkelijk winkelgebied en aantrekkelijkheid van de

3.5 Zorg en welzijn

Druuten	1. Zorg voor ouderen 2. Preventie 3. Samenwerken van verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Samenwerken verschillende hulpverleners 3. Zorg voor ouderen	1. Preventie 2. Samenwerken van verschillende hulpverleners 3. Zorg voor ouderen
	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Wijchen	1. Zorg voor ouderen 2. Preventie 3. Samenwerken van verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners

Figuur 4 Belangrijkste thema's zorg en welzijn (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

Opvallendheden

- Een eensgezind beeld onder Druutenaren en Wijchenaren en de verschillende doelgroepen: zorg voor ouderen, preventie en samenwerken van hulpverleners zijn het belangrijkste.
- Op draagvlakavonden staat preventie vaak bovenaan en is de redenering: voorkomen is beter dan genezen en ook nog eens goedkoper.
- Preventie en een goede samenwerking van verschillende hulpverleners wordt vaak in een adem genoemd.

Op het gebied van zorg en welzijn en het sociaal beleid van de gemeente ontstaat een eensgezind beeld: inwoners uit beide gemeenten en de verschillende doelgroepen vinden zorg voor ouderen, preventie (voorkomen dat mensen zorg nodig hebben) en samenwerken van verschillende hulpverleners het belangrijkste. Opvallend is verder dat in de enquête nauwelijks verschillen te vinden zijn tussen inwoners van Druuten en Wijchen.

De zorg voor ouderen dient volgens inwoners goed geregeld te zijn, omdat ouderen op den duur niet alles zelf meer kunnen, en aangewezen zullen zijn op zorg. Tijdens de draagvlakbijeenkomsten wordt in zowel Druuten als Wijchen met name het belang van preventie benadrukt. Voorkomen is immers beter dan genezen, en het is uiteindelijk ook nog eens goedkoper, zo luidt veelal de redenering. Op verschillende avonden benadrukten echter dat inzetten op preventie vaak onaantrekkelijk is, aangezien er geld moet worden uitgegeven voor resultaten die minder zichtbaar zijn. Desalniettemin is preventie cruciaal voor het welzijn van de gemeenschap. Het samenwerken van verschillende hulpverleners wordt beschouwd als een voorwaarde voor goede preventie, zeggen met name inwoners en maatschappelijke organisaties. De gemeente zou hier dan ook nadrukkelijker op moeten sturen. Ondernemers benadrukken dat de zorg slimmer georganiseerd zou kunnen worden door in te zetten op preventie en betere samenwerking tussen zorginstanties.

3.6 Bestuur en organisatie

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druuten	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Huishoudboekje op orde	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Inwoners meedenken	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit gemeentebestuur
Wijchen	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren én 3. Huishoudboekje op orde	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren 3. Kwaliteit visie en beleid	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie	1. Vast contactpersoon én 2. Deskundige ambtenaren 3. Huishoudboekje op orde

Figuur 5 Belangrijkste thema's bestuur en organisatie (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

Opvallendheden

- Inwoners die kunnen meedenken en meedoen wordt in Druuten en Wijchen het belangrijkste gevonden in de enquête.
- Deze lijn wordt onderstreept door inwoners op de bijeenkomsten.
- Kwaliteit van visie en beleid (een duidelijk plan voor de toekomst) is op veel bijeenkomsten een belangrijk punt.
- Druutenaren kiezen in de enquête vaker de antwoordopties die goede bereikbaarheid en aanspreekbaarheid betreffen, waar Wijchenaren juist vaker kiezen voor financiële aspecten als het huishoudboekje op orde en efficiëntie van de ambtelijke organisatie.
- Op draagvlakbijeenkomsten hecht men veel waarde aan deskundige ambtenaren als essentieel om met complexe opgaven om te gaan.

Ook op het thema bestuur en organisatie zijn er veel overeenkomsten tussen wat de inwoners van Druuten en Wijchen de belangrijkste onderwerpen vinden. De twee belangrijkste antwoordopties in beide gemeenten zijn dat inwoners kunnen meedenken en meedoen en het hebben van deskundige ambtenaren in de enquête. Wanneer inwoners gevraagd wordt zij het meest belangrijk vinden, dan springt het kunnen meedenken en meedoen eruit. Van een afstand kijkend naar de enquête valt verder

op dat Druutenaren relatief vaker kiezen voor goede bereikbaarheid en aanspreekbaarheid (van ambtenaren, bestuurders en raadsleden) dan Wijchenaren, waar Wijchenaren relatief vaker kiezen voor antwoordopties die te maken hebben met financiën en efficiëntie.

Bij de draagvlakavonden met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties komt het hebben van deskundige ambtenaren vaak op de eerste, of anders de tweede plek. Men ziet goede en deskundige ambtenaren als essentieel om goed met complexe opgaven om te kunnen gaan. Inwoners uit beide gemeenten geven daarnaast aan graag gehoord en betrokken te worden door de gemeente; vooral in Wijchen scoort deze antwoordoptie hoog. Ondernemers hechten relatief veel waarde aan goede kwaliteit van visie en beleid om een heldere stip op de horizon te kunnen zetten. Op de draagvlakavonden wordt verder door inwoners van Druuten en Wijchen gesproken over het belang van 'korte lijnen' en wordt de zorg geuit dat de afstand tussen gemeente en inwoners groter zal worden. Men waardeert de korte lijnen die er nu zijn en wil dit graag zo houden. Zowel in Druuten als in Wijchen wordt op de verschillende draagvlakbijeenkomsten gesproken over het belang het huishoudboekje als gemeente op orde te hebben en financiële verassingen te voorkomen.

3.7 Relatie tussen gemeente en inwoners

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druuten	1. Bijdrage aan leefbaarheidsinitiatieven 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Inwoners betrekken bij beleid 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Bijdrage aan leefbaarheidsinitiatieven	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen 3. Inwoners betrekken bij beleid
Wijchen	1. Bijdrage aan leefbaarheidsinitiatieven 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Inwoners betrekken bij beleid 2. Bijdrage aan leefbaarheidsinitiatieven 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Bijdrage aan leefbaarheidsinitiatieven

Figuur 6 Belangrijkste thema's relatie tussen gemeente en inwoners (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

Opvallendheden

- Actief aandacht vanuit de gemeente voor de verschillende wijken en kernen in de gemeente wordt door alle doelgroepen in beide gemeenten erg belangrijk gevonden. Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau.
- De aanwezigen op de draagvlakavonden vinden het relatief belangrijker dat inwoners worden betrokken bij gemeentelijk beleid. De ondernemers onderstrepen dit krachtig en roepen op hun kennis en kunde in te zetten.
- In de enquête scores inwoners van Druuten en Wijchen de ondersteuning van leefbaarheidsinitiatieven relatief het meest vaak als (bijzonder) belangrijk. Op verschillende draagvlakavonden wordt het belang van de leefbaarheidsgroepen, als praktische verbinding tussen gemeente en gemeenschap, benadrukt.

In de enquête konden inwoners aangeven in hoeverre ze de antwoordopties belangrijk vonden. Over de gehele linie valt op dat de meeste inwoners van Druuten en Wijchen vrijwel alle aspecten van de relatie tussen de gemeente en inwoners (bijzonder) belangrijk vinden. Met name ondersteuning van (leefbaarheids) initiatieven en ideeën van inwoners, en actieve aandacht voor verschillende wijken en kernen. Dit laatste vindt men vooral in Druuten bijzonder belangrijk. Inwoners uit beide gemeenten vinden het relatief het minst belangrijk dat de gemeente de

eerste stap zet bij het bedenken of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in de gemeenschap.

Hoewel de draagvlakbijeenkomsten grotendeels hetzelfde beeld laten zien, valt wel op dat 'inwoners actief betrekken bij het maken en uitvoeren van gemeentelijk beleid' relatief vaker belangrijk wordt gevonden, zeker bij ondernemers. Zij roepen op hun kennis, kunde en energie in te zetten bij de plannen van de gemeente. Ook worden op verschillende avonden de leefbaarheidsgroepen genoemd als belangrijk voor de gemeenten om in te investeren. Actief aandacht voor kernen en wijken, met een goed kernenbeleid wordt door alle doelgroepen in beide gemeenten belangrijk gevonden. Inwoners van de kleinere kernen geven tijdens de draagvlakbijeenkomsten aan zich zorgen te maken dat de kernen ondergesneeuwd raken na een herindeling, vooral in Druuten.

Steun voor bestuurlijke fusie en grotere plattelandsgemeente

Hoofdstuk 4

4.1 Inleiding

Bij het peilen van draagvlak voor de toekomstplannen van de gemeenten Druten en Wijchen is onderscheid gemaakt tussen de fusie tussen beide gemeenten enerzijds en een nog grotere plattelandsgemeente op de langere termijn anderzijds. Beide opties zijn uitgevraagd in de representatieve enquête voor inwoners en tijdens de draagvlakbijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook is de steunvraag voor de fusie een belangrijk onderdeel geweest van het bestuurlijke gesprek met buurgemeenten en de provincie. Daarom is in de betreffende paragraaf (4.3) ook informatie uit deze gesprekken opgenomen. In relatie tot de fusieplannen is in de enquête van I&O Research verder gevraagd naar de verwachte gevolgen van de fusie voor verschillende onderwerpen (zoals voorzieningen en kwaliteit van dienstverlening) en meer specifiek voor het dorpse en landelijke karakter van het gebied en het eigen karakter van de kern.

De uitkomsten van de consultaties vindt u in dit hoofdstuk in gesynthetiseerde vorm. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- de verwachte gevolgen van de fusie tussen Druten en Wijchen (enquête)
- de steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen (enquête en draagvlakbijeenkomsten)

- de steun voor een grotere plattelandsgemeente (enquête en draagvlakbijeenkomsten)

Analyse aanpak

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste bevindingen uit de inwonersenquête en de draagvlakbijeenkomsten weer op gesynthetiseerde wijze. Aangezien de enquête een representatief beeld geeft van de mening van de inwoners van de gemeenten Druten en Wijchen, zijn de uitkomsten hieruit leidend. De draagvlakavonden zijn vooral gebruikt om het beeld dat uit de enquête naar voren komt verder in te kunnen kleuren met voorbeelden. Wanneer aanvullingen uit de draagvlakavonden zijn gedaan, is dit aangegeven. Daarnaast zijn middels de draagvlakavonden twee extra doelgroepen bevestigd: maatschappelijke organisaties en ondernemers. Waar in dit hoofdstuk informatie over deze doelgroepen is opgenomen, is dit volledig afkomstig uit deze draagvlakbijeenkomsten¹¹⁾.

¹¹⁾ De uitkomsten uit de draagvlakbijeenkomsten zijn niet representatief en zijn ook niet zo bedoeld. De bijeenkomsten geven daarentegen een goed beeld van wat er speelt bij verschillende doelgroepen en kernen. Met die intentie zijn de uitkomsten uit deze bijeenkomsten in dit hoofdstuk verwerkt.

4.2 Verwachte gevolgen van de fusie tussen Druten en Wijchen

4.2.1 Voor kwaliteit, beleid en financiën

In de representatieve enquête uitgezet door I&O Research is inwoners gevraagd naar de verwachte gevolgen van de fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen voor uiteenlopende onderwerpen¹²⁾. Hiernavolgend worden daaruit enkele opvallendheden gefilterd:

- Zowel inwoners van Druten als inwoners van Wijchen denken overwegend dat de effecten van een fusie een negatieve invloed hebben op de verschillende terreinen. Inwoners van Druten verwachten over het algemeen meer negatieve gevolgen.
- In Druten denkt men vooral dat de voorzieningen in de buurt en de kwaliteit van dienstverlening zullen afnemen. In Wijchen verwacht men de grootste negatieve gevolgen voor de betaalbaarheid van de lokale lasten, de gemeentelijke financiën en de kwaliteit van dienstverlening.
- Opvallend is dat Wijchenaren sterk positiever zijn over het behoud van de voorzieningen in de buurt dan Drutenaren. Bij deze categorie lopen de antwoorden van Drutenaren en Wijchenaren het meest uiteen.
- Op het gebied van openbaar vervoer en bereikbaarheid verwacht het merendeel van zowel de inwoners van Druten als van Wijchen dat er niets zal veranderen na een fusie of dat het beter zal worden.
- Zowel in Druten als in Wijchen denken relatief de meeste mensen dat de financiën van de gemeente en duurzaamheid en de energietransitie het meest baat hebben bij een fusie. Over dat laatste onderwerp heeft een groot aandeel van de inwoners van zowel Druten als Wijchen geen mening.

4.2.2 Voor het dorps en landelijke karakter van de gemeenten

I&O Research vroeg inwoners van Druten en Wijchen ook welk effect zij van een fusie verwachten op het landelijke en dorps karakter van het gebied:

- In beide gemeenten is het aandeel inwoners dat een positief effect verwacht beperkt.
- In de gemeente Druten verwacht men vaker dat het landelijke en dorps karakter minder wordt. Alleen in Deest verwachten meer inwoners dat dit hetzelfde blijft of beter wordt.
- In de gemeente Wijchen denken verhoudingsgewijs meer inwoners dan in Druten dat het dorps karakter hetzelfde blijft na de fusie. Uitzondering hierop is Balgoij, waar het merendeel van de inwoners verwacht dat het landelijke en dorps karakter negatief beïnvloed zal worden door een fusie.

4.2.3 Voor het eigen karakter van dorp of kern

Tot slot is inwoners door I&O Research gevraagd naar de gevolgen van de fusie voor het ‘eigen’ karakter van de eigen kern:

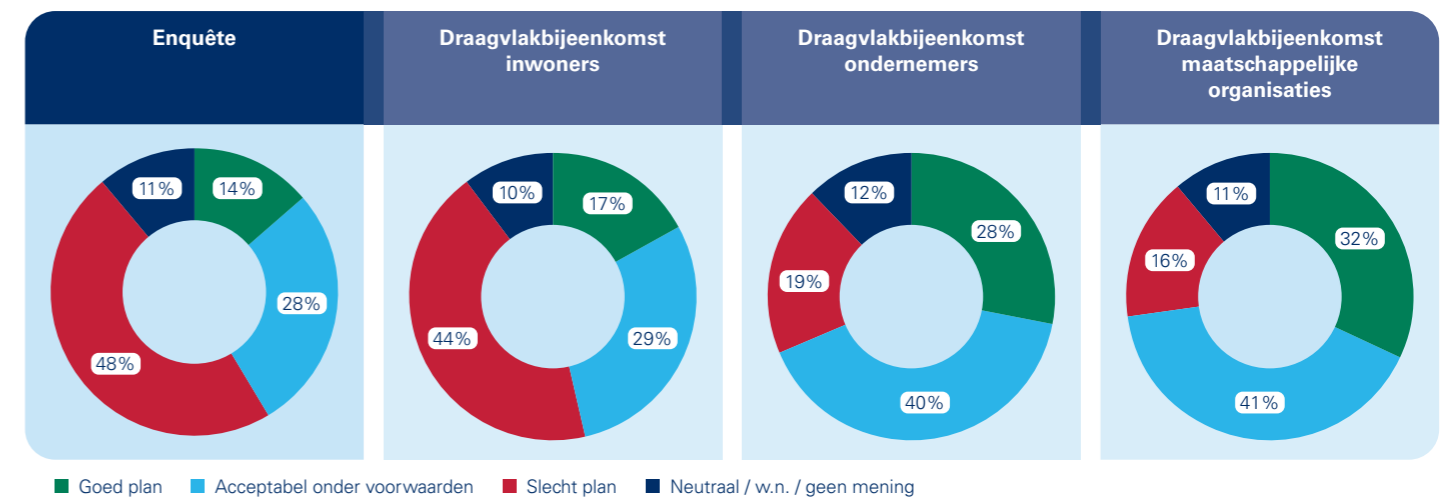
- In zowel Druten als Wijchen verwacht een (nipte) meerderheid van de inwoners dat een gemeentelijke fusie een negatieve invloed heeft op het eigen karakter van het dorp of de kern.
- Deest laat een meer gematigd beeld zien, waarin ongeveer evenveel inwoners een negatief effect verwachten als een onveranderd of positief effect. Ook Horssen is relatief positiever dan andere Drutense kernen.
- In de gemeente Wijchen zijn de kernen Balgoij, Wijchen en Leur negatiever dan de overige kernen. In de andere kleine kernen verwacht het merendeel van de inwoners dat de fusie geen (of een positieve) invloed zal hebben op het eigen karakter van de kern.

4.3 Steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen

Overkoepelend beeld

De opinies over de fusie tussen Druten en Wijchen verschillen sterk per doelgroep.

- Er is veel steun bij de bestuurlijke partners (buurgemeenten en provincie). Zij ondersteunen de fusie van harte.
- De inwoners van beide gemeenten zijn kritisch over de bestuurlijke fusie. Dat komt zowel uit de draagvlakbijeenkomsten als uit de enquête naar voren. In Druten is men negatiever dan in Wijchen; in de kleine kernen is men over het algemeen gematigder dan in de grote kernen.
- Ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn gematigd positief over een bestuurlijke fusie.

Uitkomsten bestuurlijke raadpleging buurgemeenten en provincie

De buurgemeenten en de provincie begrijpen en respecteren de plannen van de colleges om te komen tot een bestuurlijke fusie. Het algemene beeld is dat zij zich constructief op zullen stellen bij de vorming van een nieuwe gemeente. De basishouding van de buurgemeenten is neutraal. Het is aan de gemeenten Druten en Wijchen om deze stappen te maken. Ook wordt het ontstaan van een grotere plattelandsgemeente die voortkomt uit een fusie van Druten en Wijchen door sommige partners als welkom en plezierig voor de bestuurlijke verhoudingen ervaren.

De uitkomsten van de gesprekken met de buurgemeenten hebben een positieve teneur. Het feit dat de buurgemeenten in een vroegtijdig stadium geconsulteerd zijn, wordt erg gewaardeerd. De omliggende gemeenten begrijpen de achtergronden van de plannen. Neder-Betuwe, Nijmegen, Beuningen en Heumen geven aan dat een sterke dorpsgemeente een positief effect kan hebben in de regio. Oss en West Maas en Waal staan hier wat neutraler tegenover, omdat de fusie hen minder raakt. De provincie Gelderland is positief over een bestuurlijke

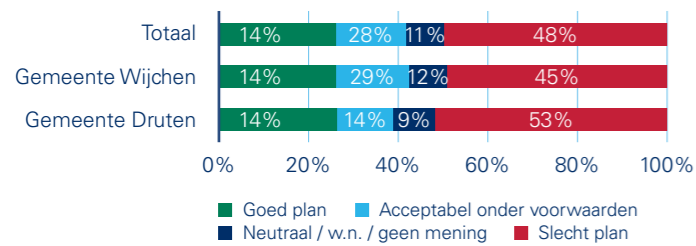
fusie tussen Druten en Wijchen, omdat dit kan leiden tot een krachtigere positie binnen de regio.

Het belang van naar buiten gericht blijven na een fusie is vaak genoemd als aandachtspunt. Meermaals wordt benadrukt dat ook in het proces van de herindeling de regionale samenwerking niet uit het oog verloren mag worden. Het risico bestaat dat de gemeenten gedurende een eventuele fusie vooral op zichzelf gericht zijn, terwijl er juist gefuseerd wordt om sterker te worden in de regio. De geconsulteerde gemeenten en de provincie geven aan dat het vanuit dit oogpunt belangrijk is om de samenwerking in de regio op te blijven zoeken, ook met de kleinere gemeenten.

12) Te weten: betaalbaarheid van de lokale lasten, financiën van de gemeente, voorzieningen in de buurt, kwaliteit van de dienstverlening, kwaliteit van visie en plannen, duurzaamheid en energietransitie, onderhoud van openbare ruimte, OV en bereikbaarheid. Men is gevraagd aan te geven of de onderwerpen als gevolg van de fusie naar verwachting minder worden, hetzelfde blijven of beter worden (of geen mening).

Uitkomsten inwoners

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

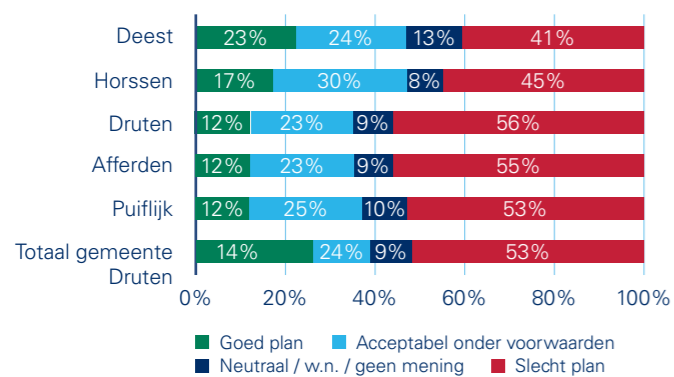

Figuur 7 Uitkomsten enquête per gemeente (bron: I&O Research)

Veel van de inwoners van Druten staan afwijzend tegenover een fusie tussen Druten en Wijchen. Bij de gemeente Druten gaat het hierbij in de enquête om een meerderheid (53%). 24% vindt het plan acceptabel, maar wel onder bepaalde voorwaarden; 14% vindt het een goed plan. In Wijchen vindt in de enquête 29% het plan acceptabel onder voorwaarden; 14% vindt het een goed plan. Daartegenover staat 45% van de inwoners die de fusievoornemens een slecht plan vinden.

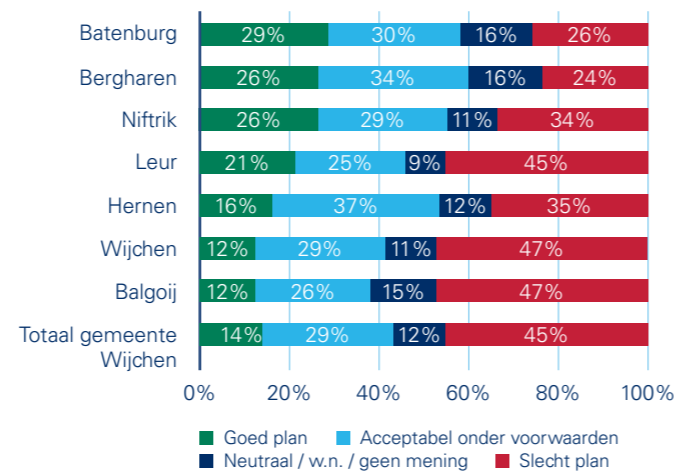
Er zijn naast wat verschillen tussen de gemeenten ook verschillen tussen kernen binnen een gemeente te bemerken (zie figuur 8 en 9). Kleinere kernen als Deest en Horssen (in de gemeente Druten) en Batenburg, Bergharen, Niftrik, Leur en Hernen (in de gemeente Wijchen) staan relatief gezien positiever dan fusieplannen.

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 8 Uitkomsten enquête per kern in gemeente Druten (bron: I&O Research)

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 9 Uitkomsten enquête per kern in gemeente Wijchen (bron: I&O Research)

Ook tijdens de draagvlakbijeenkomsten waren er verschillen tussen de kernen te bemerken, waarbij in de gemeente Druten de kern Druten het meest kritisch was en de kern Horssen het meest positief. In de gemeente Wijchen waren vooral inwoners uit de kernen Wijchen en Alverna kritisch, waar de geluiden in Bergharen en Balgoij positiever waren. Over het algemeen valt op dat in vergelijking met de uitkomsten van de enquête relatief veel aanwezigen van de inwonersavonden ‘acceptabel onder voorwaarden’ hebben gestemd.

Gekeken naar de redenen die inwoners van beide gemeenten geven voor hun antwoord (goed plan / acceptabel onder voorwaarden / slecht plan / neutraal) valt op dat er veel overeenkomsten zijn tussen de redenen die door Drutenaren en Wijchenaren genoemd worden (zie de tabel hiernavolgend¹³⁾).

13) I&O Research heeft de door inwoners gegeven antwoorden gecategoriseerd. De in de tabel genoemde categorieën betreffen de redenen die door inwoners het meest zijn genoemd. Deze lijst is dus niet volledig, maar geeft een beeld van de vaakst genoemde antwoordcategorieën.

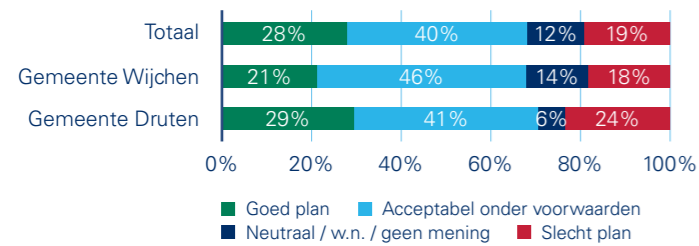
Redenen bij	Druten	Wijchen
Goed plan	Meer invloed in de regio (betere belangenbehartiging in regio en bij provincie) Toekomstbestendigheid gemeente (takenpakket te groot, zelfde vraagstukken dus samen efficiënter en effectiever, beter voor ambtelijke organisatie) Samen sta je sterker (verbetering dienstverlening, meer kwaliteit ambtenaren, meer slagkracht) Fusie is stap naar grotere gemeente (één gemeente Maas en Waal, met Beuningen, West Maas en Waal en Heumen) Meer efficiëntie en lagere kosten (efficiëntere organisatie, kostenbesparing door 1 bestuur, minder overheadkosten)	Meer invloed in de regio (betere belangenbehartiging richting regio, provincie en rijk) Toekomstbestendigheid gemeente (fuseren is onvermijdelijk, ook voor nieuwe taken en behoud voorzieningen, nu hebben we zelf regie) Meer slagkracht (sterkere positie, meer deskundigheid, efficiëntere organisatie, beter passend bij schaal van opgaven) Fusie is stap naar grotere gemeente (één gemeente Maas en Waal, met Beuningen en West Maas en Waal) Liever met Druten dan met Nijmegen (behoud identiteit en dorps karakter, hebben van zeggenschap in samenwerking, niet opgeslokt worden door Nijmegen) Meer kwaliteit in beleid en sturing* (efficiëntere aansturing van samenwerkingsverbanden, formuleren van eenduidig beleid)
Acceptabel onder voorwaarden	Voorzieningen moeten op peil blijven (behoud van leefbaarheid in (kleine) kernen, op peil blijven van dienstverlening en zorg voor kwetsbare mensen, geen voorzieningen verplaatsen naar Wijchen*) Eigenheid behouden (behoud identiteit van kernen, cultuur inclusief naam) Dienstverlening in de buurt (goed bereikbaar kantoor/publieksbalie in Druten) Zorg voor beperking of besparing van kosten (geen duurdere lasten, positieve financiële gevolgen) Nabijheid / toegankelijkheid van de gemeente (kennis van het lokale, betrokkenheid bij het lokale, gemeente moet goed bereikbaar zijn) Met meer gemeenten dan alleen Wijchen fuseren (West Maas en Waal en Beuningen) Druten mag niet opgaan in grotere Wijchen (Balans moet behouden blijven, er moet gelijkwaardigheid zijn) Kernen moeten gezien worden (kleinere kernen moeten gezien worden en kunnen meepraten, gelijkwaardigheid) Kwaliteit leveren* (op gebied van beleid, dienstverlening en gemeentebestuur)	Voorzieningen moeten op peil blijven (niveau behouden of verbeteren, specifiek in kernen Druten en Wijchen, geen voorzieningen verplaatsen naar Druten) Eigen karakter behouden (fusie niet ten koste van kleine dorpen, eigenheid gemeente en kernen, naam Wijchen behouden, ‘Wijchense dingen’ behouden zoals afvalverwerking*) Dienstverlening op peil (behoud toegankelijkheid burgerzaken, eigen gemeentehuis en balie zoals nu) Kosten voor inwoners mogen niet stijgen (lasten zijn hoog genoeg, geen negatieve financiële consequenties, geen extra kosten voor inwoners) Nabijheid van gemeente moet blijven (niet onpersoonlijker worden, korte afstand houden, dichtbij inwoners blijven en lokale kennis hebben om goede keuzes te kunnen maken, toegankelijkheid bestuur en organisatie*) Ook met andere gemeenten fuseren (meer gemeenten in Land van Maas en Waal, zoals Beuningen, Heumen en Malden) De naam van de nieuwe gemeente (inwoners moeten stem krijgen, Wijchen moet terugkomen, moet herkenbare naam zijn) Aandacht voor cultuurverschillen* (hoe wordt hier straks mee omgegaan)
Slecht plan	Proces naar fusie verloopt niet goed (inwoners te laat betrokken, mening inwoners onvoldoende meegewogen, eenzijdige informatie wat doorwerkt in onderzoek) Het is goed zoals het is (Druten in staat om zelfstandig te blijven, gaat nu prima) Zorgen over verliezen van eigen identiteit (tast karakter van dorpen aan, Druten moet Druten blijven) Druten en Wijchen passen niet bij elkaar (verschillen in gebied en mentaliteit, te grote afstand) Afstand burger en bestuur wordt groter na fusie (onpersoonlijker, slechtere bereikbaarheid gemeente, minder betrokkenheid bij lokale situatie, minder makkelijk zaken regelen) Liever fuseren tot grotere gemeente (beter in één keer goed doen, West Maas en Waal en Beuningen er ook bij) Fuseren met andere gemeente dan Wijchen (meer verbondenheid met West Maas en Waal en Beuningen) Zorg over beschikbaarheid van voorzieningen (voorzieningen gaan naar Wijchen, gemeentehuis naar Wijchen) Druten is vergeleken met Wijchen (te) klein (Druten opgeslokt door Wijchen, Druten zal onderspit delven, zal weinig meer te zeggen hebben, geen eerlijke vertegenwoordiging van Drutense dorpen in de raad) Zorg dat kleinere kernen vergeten worden (kleinere dorpen weinig meer in te brengen, gemeente te groot) Wantrouwen richting fusie en draagvlakonderzoek* (‘alles is al besloten’, hoe wordt mijn stem gebruikt)	Het proces naar de fusie toe (te snel, te vroeg, te geforceerd, gaat ten koste van zorgvuldigheid, wacht tot gemeenteraadsverkiezingen) Het is goed zoals het is (voorzieningen nu op peil, acceptabele woonlasten, huidige samenwerking prima, maar fusie ten koste van eigenheid) Behoud eigenheid (Wijchen moet Wijchen blijven, zorg over verdwijnen mooie dorpen en verwatering identiteit) Wijchen en Druten passen niet bij elkaar (verschillen in cultuur en financiën, passen beter bij Beuningen) Grotere afstand tussen burger en gemeente (bestuurlijke niet geborgd in fusieplannen; minder aandacht voor gewone burger en kernen, meer afstand raadsleden) Liever een nog grotere gemeente vormen (grotere gemeente nodig voor slagkracht, te beperkte omvang nieuwe gemeente) De financiën van een nieuwe gemeente (Druten profiteert van goede financiën Wijchen, slechte communicatie over/inzicht in financiële gevolgen) Wantrouwen richting fusie en draagvlakonderzoek* (‘alles is al besloten’, hoe wordt mijn stem gebruikt)

Tabel 1 Genoemde redenen door inwoners bij antwoordopties steunvraag (bron: I&O Research, draagvlakbijeenkomsten)¹⁴⁾

14) Redenen waar een * bij genoemd staat, zijn aanvullingen uit de draagvlakbijeenkomsten. Overige genoemde redenen komen voort uit de enquêterapportage van I&O Research (zie deelrapportage 1), en zijn ook gehoord op de draagvlakbijeenkomsten.

Uitkomsten ondernemers

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 10 Uitkomsten stemmingen ondernemers draagvlakbijeenkomsten

De ondernemers zijn gematigd positief over de fusieplannen. De draagvlakbijeenkomsten voor ondernemers laten een kritisch constructieve houding onder deze groep zien. De uitslagen van de stemmingen zijn positiever dan die van de inwoners. Meer ondernemers stemmen goed plan dan slecht plan in beide gemeenten. Het grootste deel vindt het plan acceptabel, maar wel onder bepaalde voorwaarden.

Ondernemers die de fusie een **goed plan** vinden, geven hiervoor de volgende argumenten:

- de ingewikkelde opgaven die te groot zijn voor kleine gemeenten
- financiën (efficiency, extra uitkering gemeentefonds, herschikking gemeentefonds) en daarmee de mogelijkheid om te investeren in de kwaliteit van dienstverlening en het ambtelijk apparaat (deskundigheid)
- de toename van kwaliteit (in de ambtelijke organisatie)
- meer slagkracht en efficiëntie in de organisatie doordat die zich op één gemeentebestuur kan richten

Voorwaarden die door zowel Drutense als Wijchense ondernemers worden genoemd bij ‘acceptabel onder voorwaarden’ betreffen:

- heldere en transparante communicatie over de voordelen van de fusie (en bijvoorbeeld wat er gebeurt als je níet fuseert)
- participatie en betrokkenheid van ondernemers en inwoners bij gemeentebeleid
- bereikbaarheid en toegankelijkheid van bestuur en ambtenaren voor ondernemers en inwoners

Drutense ondernemers noemen ook het behoud van de eigen identiteit van de gemeenten en hun kernen, evenals de landelijke en agrarische kwaliteit van het gebied. Ook willen zij balans tussen Drutense en Wijchense belangen in de nieuwe

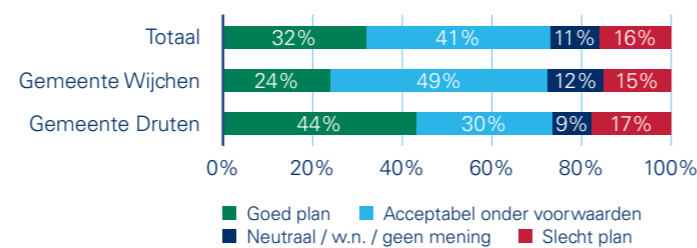
gemeente, waarbij Druten niet ondergesneeuwd mag raken. Specifiek punt op dit gebied is dat duurzaamheidsmaatregelen niet alleen moeten neerslaan op Drutens grondgebied.

In Wijchen hecht men aan de kwaliteit van bestuur en ambtenaren, die moet worden ingezet om Wijchen aantrekkelijk te houden en de kwaliteiten te versterken, vooral in het centrum en het landelijke landschap. Ook ziet men de fusie als stap in een proces naar een grotere gemeente, waarbij die verdere stip op de horizon nu al geschetst moet worden. Tot slot wordt aandacht gevraagd voor de culturele verschillen tussen Druten en Wijchen en hoe daar in de nieuwe gemeente mee wordt omgegaan.

Drutense ondernemers die de fusie een **slecht plan** vinden, geven als redenen dat de samenhang met Wijchen wordt gemist; dat gevreesd wordt dat Drutense belangen ondergesneeuwd zullen raken; en dat zo’n groot agrarisch gebied met twaalf kernen moeilijk door één gemeentebestuur bestuurd kunnen worden. In Wijchen uiten ondernemers kritiek op de snelheid van het proces en wordt aangegeven dat fuseren met alleen Druten onvoldoende extra slagkracht op zal leveren.

Uitkomsten maatschappelijke organisaties

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 11 Uitkomsten stemmingen maatschappelijke organisaties draagvlakbijeenkomsten

De draagvlakbijeenkomsten onder maatschappelijke organisaties in Druten en Wijchen laten een positievere uitkomst zien op de vraag wat men vindt van een fusie tussen Druten en Wijchen in vergelijking met de inwonersavonden én in vergelijking met de inwonersenquête. Ook zijn maatschappelijke organisaties nog positiever dan ondernemers, vooral in Druten. In vergelijking met de Drutense organisaties stellen in Wijchen meer organisaties bepaalde voorwaarden aan een mogelijke fusie en vinden iets minder organisaties de fusie een slecht plan.

Als redenen voor **goed plan** worden door organisaties uit beide gemeenten aangedragen dat je samen sterker staat, meer

kwaliteit kan leveren (ook door het aantrekken van betere mensen) en minder afhankelijk bent van andere gemeenten in de regio. Wijchense organisaties noemen daarnaast de sterkere stem in de regio en het bieden van tegenwicht aan Nijmegen, bijvoorbeeld op het gebied van wonen en werk. Ook wordt de fusie met Bergharen als positief voorbeeld genoemd van het behoud van de eigen identiteit en korte lijnen met de gemeente.

Als **voorwaarden** verwijzen organisaties naar eerdere gespreksonderwerpen, zoals leefbaarheid in en vitaliteit van de kernen, behoud van subsidies voor organisaties, behoud van voorzieningen en een goede en korte verbinding met de gemeente, zodat inwoners en organisaties makkelijk terecht kunnen voor vragen. Ook het behoud van de identiteit van kernen en voldoende aandacht hiervoor vanuit de nieuwe gemeente vaak genoemd. Organisaties in beide gemeenten roepen op ook zakelijk naar de fusie te kijken, en dan met name de financiën. Er moet (financieel) perspectief in de fusie zitten. Wijchense organisaties dragen aan dat inwoners zoveel mogelijk moeten worden

betrokken bij het herindelingsproces. Hierbij moet specifiek aandacht zijn voor kwetsbaren en laaggeletterden. Aanwezige dorpsraden in Wijchen wensen ook in de nieuwe gemeente een directe lijn met het gemeentebestuur. Verder roept men op de ambities betreffende de fusie krachtiger te laten horen. Drutense organisaties willen tot slot aandacht voor het op peil houden van de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de zorg, zeker met het oog op de financiële tekorten.

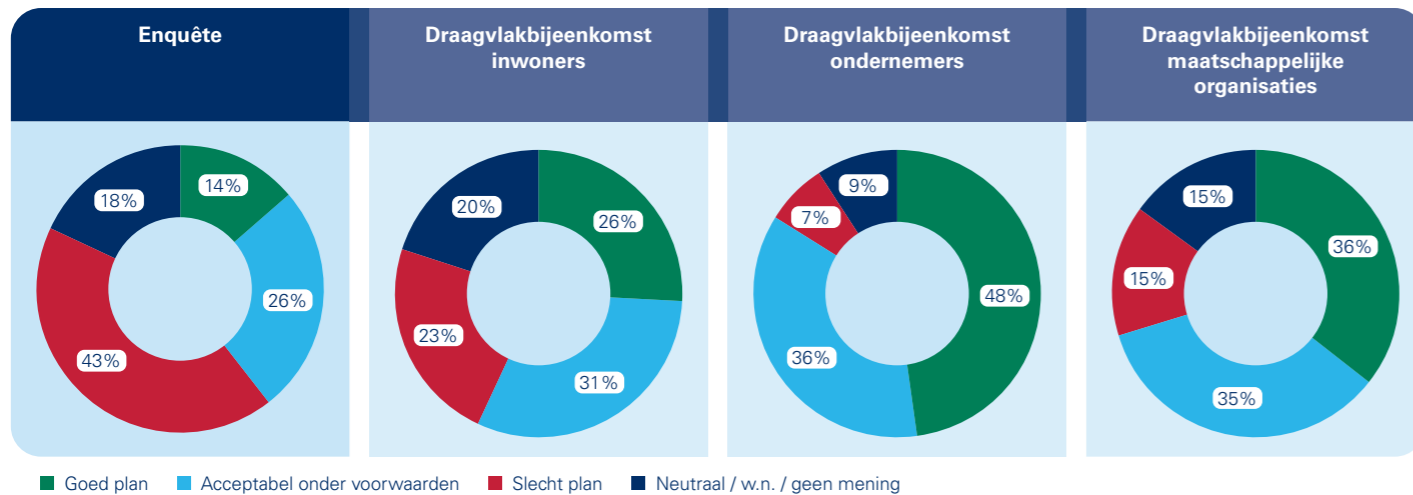
Redenen voor **slecht plan** zijn in Druten dat onvoldoende duidelijk is wat de voordelen zijn van de fusie en een gemeente op deze schaal en dat andere gemeenten beter passen bij Druten, zoals West Maas en Waal. In Wijchen wordt de zorg geuit dat de gemeente nu al groot is en dat het anders niet meer te overzien is. De afstand tussen gemeente en inwoners, maar ook tussen inwoners onderling is nu al (te) groot. Tot slot worden de cultuurverschillen tussen Druten en Wijchen aangekaart en dat inwoners onderling weinig met elkaar hebben.

4.4 Steun voor een grotere plattelandsgemeente

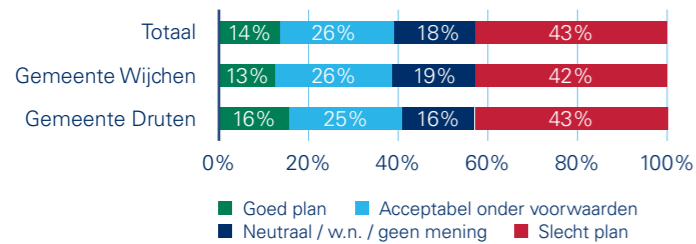
Overkoepelend beeld

- De meningen over de grotere plattelandsgemeente op de langere termijn zijn over het algemeen positiever dan in het geval van de fusie tussen Druten en Wijchen.
- Bij de inwoners zijn vooral de Drutenaren positiever over de grotere plattelandsgemeente dan over de fusie.
- De ondernemers staan van alle doelgroepen het meest positief tegenover een grotere plattelandsgemeente.
- Met name in Druten zijn maatschappelijke organisaties zeer positief over de grotere plattelandsgemeente. In Wijchen vind bijna de helft het plan acceptabel, maar wel onder bepaalde voorwaarden.

Uitkomsten inwoners

Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

Figuur 12 Uitkomsten enquête per gemeente (bron: I&O Research)

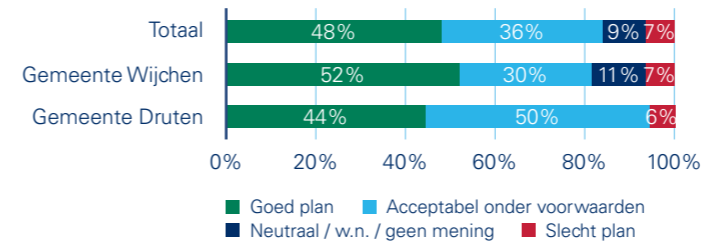
In vergelijking met het idee van een fusie tussen Druten en Wijchen zijn de inwoners van beide gemeenten relatief positiever over het idee van een nog grotere plattelandsgemeente op de langere termijn. Vooral in Druten is men hier in vergelijking positiever over. Dit beeld komt grotendeels overeen met het beeld tijdens de draagvlakbijeenkomsten. Ook zijn er in beide gemeenten meer inwoners die ‘neutraal/weet niet/geen mening’ hebben gestemd.

De redengeving voor deze vraag is in grote lijnen een herhaling van de redenen die bij de steun voor het fusieplan zijn

gegeven. De inwoners die zo'n grote plattelandsgemeente een **goed plan** vinden, roemen de slagkracht en de vergrote invloed in de regio van een nog grotere gemeente. In Druten geeft men tijdens draagvlakbijeenkomsten aan dat men zich meer verbonden voelt met de regio Maas en Waal, vooral met Beuningen en West Maas en Waal. Ook verwacht men dat er in dit geval meer evenwicht zal zijn tussen de kleinere kernen. In Wijchen wordt genoemd dat deze schaalgrootte ook beter past bij de opgave waarvoor gemeenten staan. Dit wordt vanuit de draagvlakbijeenkomsten toegevoegd. Een **voorwaarde** die in Druten werd gesteld is dat de gemeente West Maas en Waal meedoet. Inwoners die het een **slecht plan** vinden stellen dat het allemaal wel heel snel gaat, de identiteit van hun kern/gemeente dan verloren gaat en ze heel ver van de gemeente af komen te staan. Bovendien vrezen ze dat het dan wel een hele grote, versnipperde gemeente wordt die moeilijk te besturen zal worden. Op de draagvlakbijeenkomsten in Wijchen wordt nog aangehaald dat men onzeker is of schaalvergroting wel de oplossing voor de toekomst is. Ook wordt enkele keren geopperd een grote gemeente langs de Maas en een grote gemeente langs de Waal te vormen.

Uitkomsten ondernemers

Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

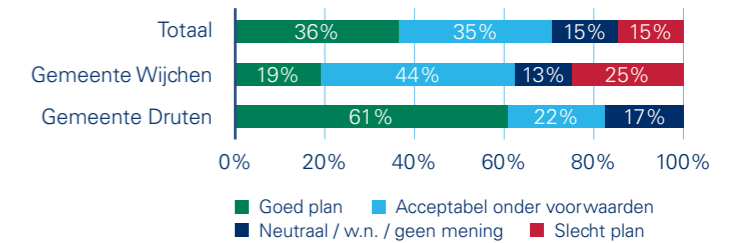
Figuur 13 Uitkomsten stemmingen ondernemers draagvlakbijeenkomsten

Ondernemers in zowel Druten als Wijchen zijn tijdens de draagvlakbijeenkomsten positiever over het plan van een grotere plattelandsgemeente op termijn dan over de fusie tussen Druten en Wijchen. In vergelijking met de uitkomsten van de inwonersenquête op deze vraag zijn de ondernemers in beide gemeente beduidend positiever.

Ondernemers in beide gemeenten vinden dit een **goed plan**, omdat een grotere gemeente meer tegenwicht aan de grote stad (Nijmegen/Arnhem) kan bieden en belangen beter kan behartigen. Dit met het oog op dat het belangrijk is krachtig in de regio te kunnen opereren. Drutense ondernemers geven hierbij aan dat de gemeenten in de regio dezelfde uitdagingen delen en dat de Maas en Waalse identiteit overkoepelend en daarmee verbindend is. Ook denken ze dat een grotere gemeente het risico verkleint dat de Drutense belangen en dorps kwaliteit verloren zullen gaan. Wijchense ondernemers noemen dat beter in één keer kan worden gefuseerd met meerdere gemeenten dan eerst alleen met Druten. Drutense ondernemers geven aan dat een succesvolle fusie tussen Druten en Wijchen het goede voorbeeld kan geven aan andere gemeenten in het Land van Maas en Waal om mee te doen. In lijn daarmee stellen sommige Wijchense ondernemers dat, als die grotere plattelandsgemeente op dit moment politiek niet haalbaar is, een fusie met Druten een eerste stap kan zijn. Een **voorwaarde** die door Wijchense ondernemers wordt genoemd, is dat de gemeente bestuurbaar blijft. Ook wordt opgeroepen een vijf- of tienjarenprognose te schetsen om zo de effecten van een grote plattelandsgemeente in kaart te brengen. Enkele ondernemers die de fusie een **slecht plan** vinden, zijn bang dat de gemeenten met deze plannen te hard van stapel lopen en dat het plan onvoldoende doordacht is, hetgeen risico's met zich mee brengt. De oproep is dan ook om deze plannen zorgvuldig te doordenken.

Uitkomsten maatschappelijke organisaties

Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

Figuur 14 Uitkomsten stemmingen maatschappelijke organisaties draagvlakbijeenkomsten

Drutense en Wijchense organisaties zijn gematigd positief over de fusieplannen en een stuk positiever dan de uitkomsten van de inwonersenquête. Vooral in Druten is men zeer positief. Maatschappelijke organisaties in Druten zijn positiever dan Drutense ondernemers. In Wijchen zijn de ondernemers positiever.

Organisaties die **goed plan** hebben gestemd, geven als argumentatie mee dat een grotere schaal betekent dat je als gemeente sterker staat en meer invloed in de regio hebt. Drutense organisaties geven aan dat een nog grotere gemeente Maas en Waal meer aanspreekt, mede doordat inwoners meer verbondenheid voelen met bijvoorbeeld West Maas en Waal. Ook levert een grotere gemeente met ook West Maas en Waal en Beuningen hopelijk een positieve bijdrage aan goed onderwijs in die gemeenten. **Voorwaarden** die in Wijchen worden aangedragen zijn dat de financiën op orde moeten zijn en dat er financieel voordeel voor Wijchen te behalen moet zijn. Ook wordt aangegeven dat eerst de stap naar een verenigd Druten en Wijchen moet worden genomen, voordat duidelijk wordt of dit een goed plan is. Tot slot geven aanwezigen aan dat er op bestuurlijk niveau vertrouwen en wil moet zijn voor dit plan. Als reden voor **slecht plan** wordt aangegeven dat niet over een aantal jaren weer een fusietraject moet worden gestart; dan kan het beter in één keer worden gedaan. Ook vreest men dat Wijchen dan geen plattelandsgemeente meer kan blijven en dat het stadser wordt.

Aandachtspunten voortkomend uit het draagvlakonderzoek

Hoofdstuk 5

5.1 Inleiding

Tijdens de bijeenkomsten en in de enquête is een aantal aandachtspunten meegegeven dat van invloed is geweest op het stemgedrag en/of belangrijk is voor te nemen vervolgstappen. In dit hoofdstuk kleuren wij de belangrijkste aandachtspunten in.

Deze aandachtspunten hebben betrekking op:

- a. Het proces
- b. Centrale thema's in de reacties bij het draagvlakonderzoek:
 1. Belang van de identiteit en vitaliteit van de kernen
 2. Afstand tot de burger
 3. Balans tussen het grotere Wijchen en het kleinere Druten
 4. Onvoldoende gevoel bij samenhang en verbinding
 5. Gemeenschappen die voor elkaar zorgen
 6. Een verder liggende stip op de horizon

5.2 Het proces

Niet alleen zijn met het draagvlakonderzoek bevindingen verkregen over de inhoudelijke elementen voor de gemeenten en steun voor de fusie, ook hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich uitgesproken over het proces rondom de bestuurlijke fusie. Aangezien dezelfde punten in Druten en Wijchen zijn gehoord, wordt hier geen onderscheid naar gemaakt. Indien de gemeenschap kritiek uit over het proces, gebeurt dat over de volgende onderwerpen:

- Veelgehoorde kritiek is dat het herindelingsproces te snel gaat. Dit komt zowel in de enquête als tijdens de draagvlak-bijeenkomsten (sterk) terug. Men heeft het gevoel dat het herindelingsproces 'uit de lucht komt vallen' en dat er nu ineens in korte tijd besloten moet worden over een grote beslissing voor de toekomst. Het voelt als haast, wat ten koste gaat van zorgvuldigheid.
- Hiermee hangt samen dat veel inwoners zich (vooraf) onvoldoende geïnformeerd voelen. Er is te weinig communicatie geweest richting inwoners, of de communicatie is te laat op gang gekomen. Daarbij geven inwoners aan zich eenzijdig geïnformeerd te voelen vanuit de gemeente en een te weinig genuanceerd beeld te hebben gekregen. Er is

krachtig geuit dat er meer transparantie gewenst is over de voor- en nadelen van de fusie, als ook over financiële voor- en nadelen.

- Ook waren er bij sommige inwoners andere verwachtingen betreffende de draagvlakbijeenkomsten, die zij vooral als informatieavonden hadden beschouwd. Daardoor was er ook kritiek op de volgorde: de enquête diende ingevuld te worden voordat sommige bijeenkomsten plaatsvonden. Zij geven aan dat ze graag eerst de mogelijkheid hadden gehad om zich inhoudelijk te informeren en vragen te stellen voor het invullen van de enquête.
- Verschillende inwoners zijn argwanend en zelfs cynisch richting het proces en het draagvlakonderzoek. Sommigen deelden het gevoel dat het besluit over de fusie al genomen is, en dat hun inbreng er niet meer toe doet. Daarnaast was er bij sommigen argwaan over de enquêtevragen, doordat vragen bijvoorbeeld te sturend gevonden werden, waardoor vragen werden ingevuld vanuit de gedachte hoe deze antwoorden geïnterpreteerd zouden kunnen worden.

Belangrijk is op te merken dat meermalen is waargenomen dat de kritiek op het proces heeft geleid tot irritatie en boosheid en ook tot proteststemmen. Een aantal inwoners heeft aangegeven op 'slecht plan' te hebben gestemd om een signaal af te geven over het proces.

5.3 Centrale thema's in de reacties bij het draagvlakonderzoek

Gekeken naar de verschillende doelgroepen is er een aantal overkoepelende thema's dat van groot belang is voor de gemeenschap (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties). Deze centrale thema's kleuren de opinies en zijn tegelijkertijd van groot belang voor een mogelijk herindelingsontwerp. De thema's lopen als rode draden door de beantwoording van de inhoudelijke en steunvragen (respectievelijk hoofdstuk 3 en 4) heen.

Belang van de identiteit en vitaliteit van de kernen

- Beide gemeenten zijn kernengemeenten. De identiteit en eigenheid van de kernen is belangrijk en er is een sterke wil die te behouden. De kernen zijn gemeenschappen op zich, waar men elkaar goed kent (in kleinere kernen). Men is trots op de eigen kern en voelt zich daar over het algemeen sterk mee verbonden.
- De vitaliteit van de kernen is een belangrijk issue dat bij alle doelgroepen terugkeert. Vooral medische zorg en winkels

voor dagelijkse boodschappen zijn daaraan verbonden, maar ook scholen, dorpshuizen en openbaar vervoer. Krimp moet in dat kader worden voorkomen, zodat het voorzieningenniveau op peil kan worden gehouden.

- Gematigde groei van het aantal woningen wordt belangrijk gevonden om krimp te voorkomen. Woningen voor starters en ouderen in relatie tot doorstroom binnen de kernen staan daarbij centraal.
- Bereikbaarheid is voor de vitaliteit van belang, waarbij bijzondere aandacht is voor de verbinding tussen Druten en Wijchen, voor bereikbaarheid van de grote kern Wijchen (recreatie/woon-werkverkeer/aantrekkelijk en bereikbaar centrum voor inwoners) en voor leefbaarheid in de kleinere kernen (bereikbaarheid vanuit de kernen van dorpshuizen/supermarkten/scholen).
- Het principe van dorpsondersteuners kwam zowel bij inwoners als bij maatschappelijke organisaties naar voren als succesvolle pilot (in de gemeente Wijchen) om meer verbinding te krijgen tussen gemeente en burger en om ook binnen de kernen in de gaten te houden hoe het met de bevolking gaat.

Afstand tot de burger en bereikbaarheid en toegankelijkheid van de gemeente

- Er is een breed gedeelde zorg onder alle doelgroepen in beide gemeenten dat de fusie gaat leiden tot meer afstand tussen gemeente en burger/ondernemer/organisatie.
- Zorgen over het onpersoonlijke, over minder goed geholpen worden (waarbij kennis van de lokale situatie ontbreekt) en over minder betrokkenheid vanuit de ambtelijke organisatie en het gemeentebestuur (wethouders en raadsleden) worden vaak geuit. Hierbij werd specifiek aandacht gevraagd voor kwetsbare inwoners, die zelf niet of moeilijker met de gemeente in contact komen. Iemand die meedenkt en hulpvaardig is, maakt in dat geval het verschil.
- Zowel in de enquête als op de draagvlakbijeenkomsten wordt de wens geuit om bestuurlijke betrokkenheid te houden of te verbeteren bij het reilen en zeilen van de kernen, specifiek bij de dorpsraden. In Wijchen is tweejaarlijks een dorpsradenoverleg met de wethouder: dat vindt men goed werken en wil men houden. Het idee van een dorpswethouder is enkele keren naar voren gebracht.

- Het gemak om in contact te komen met de gemeente -weten waar je moet zijn- is nu en in de toekomst een belangrijk aandachtspunt. Een vast contactpersoon is vaak een goede oplossing, maar hoeft niet altijd te worden toegepast. Op dit moment is met over het algemeen tevreden over de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de ambtelijke organisatie. Dat moet zo blijven.

Balans tussen het grotere Wijchen en het kleinere Druten

- Met name in Druten (bij alle doelgroepen) zijn er zorgen en zelfs angst om ondergesneeuwd te raken door het grotere Wijchen. Er heersen veel beelden over: Druten krijgt minder te zeggen in de nieuwe raad, Drutense kernen verliezen het dorps karakter, Drutense voorzieningen gaan naar Wijchen, Druten wordt in het kader van duurzaamheidsdoelen vol gezet met windmolens en zonneparken. Drutenaren willen dat beide gemeenschappen gehoord worden en er evenveel aandacht is voor beide gemeenschappen en gebieden.
- In Wijchen zijn de financiën een belangrijk issue: gaan wij niet opdraaien voor de mindere financiële positie van Druten? Moeten we de schulden van Druten overnemen? Een belangrijke en veelgehoorde wens is dat de woonlasten niet of beperkt stijgen (overigens wordt die wens ook in Druten geuit, maar minder nadrukkelijk tijdens de bijeenkomsten).
- In beide gemeenten komt uit de enquête duidelijk naar voren dat ze het gemeentehuis willen behouden. Op draagvlakavonden speelt dat minder. Wel wordt regelmatig de wens uitgesproken om publieksbalies in de buurt te houden, zodat je voor paspoorten en dergelijke niet onnodig ver hoeft te reizen.

Ontbrekende samenhang en verbinding

- Daar waar er landschappelijke samenhang is en beide gemeenten kernengemeenten zijn, ervaart een deel van de inwoners de cultuur in beide gemeenten als verschillend. Hierbij rijst bij sommigen de vraag of dit niet tot botsingen of problemen gaat leiden. Men vraagt zich af hoe hier in een eventuele nieuwe gemeente rekening mee wordt gehouden.
- In dat kader vragen inwoners uit beide gemeenten zich af of andere gemeenten in de regio niet een logischere partner zouden zijn. Vooral Beuningen en West Maas en Waal komen veel terug, overigens bij zowel Drutenaren als Wijchenaren.

- Daarnaast worden vooral in Wijchen op draagvlakavonden zorgen gedeeld over de samenhang tussen de grote kern Wijchen en de kleine meer dorps kernen. Een voorbeeld dat wordt genoemd is het gemeentebord als je de kern Wijchen inrijdt met "welkom in de gemeente Wijchen" terwijl met dan al in de gemeente Wijchen is.

Gemeenschappen die zorgen voor elkaar

Vooral op draagvlakavonden in de kleinere kernen was zorg voor elkaar, evenals onderlinge verbinding en samenhang een terugkerend thema. Het zijn kleine hechte gemeenschappen, waarbij vrijwilligers vaak een belangrijke rol spelen bij het draaiende houden van voorzieningen. Door sommigen werden hier ook zorgen over geuit; de vrijwilligers bestaan voornamelijk uit ouderen.

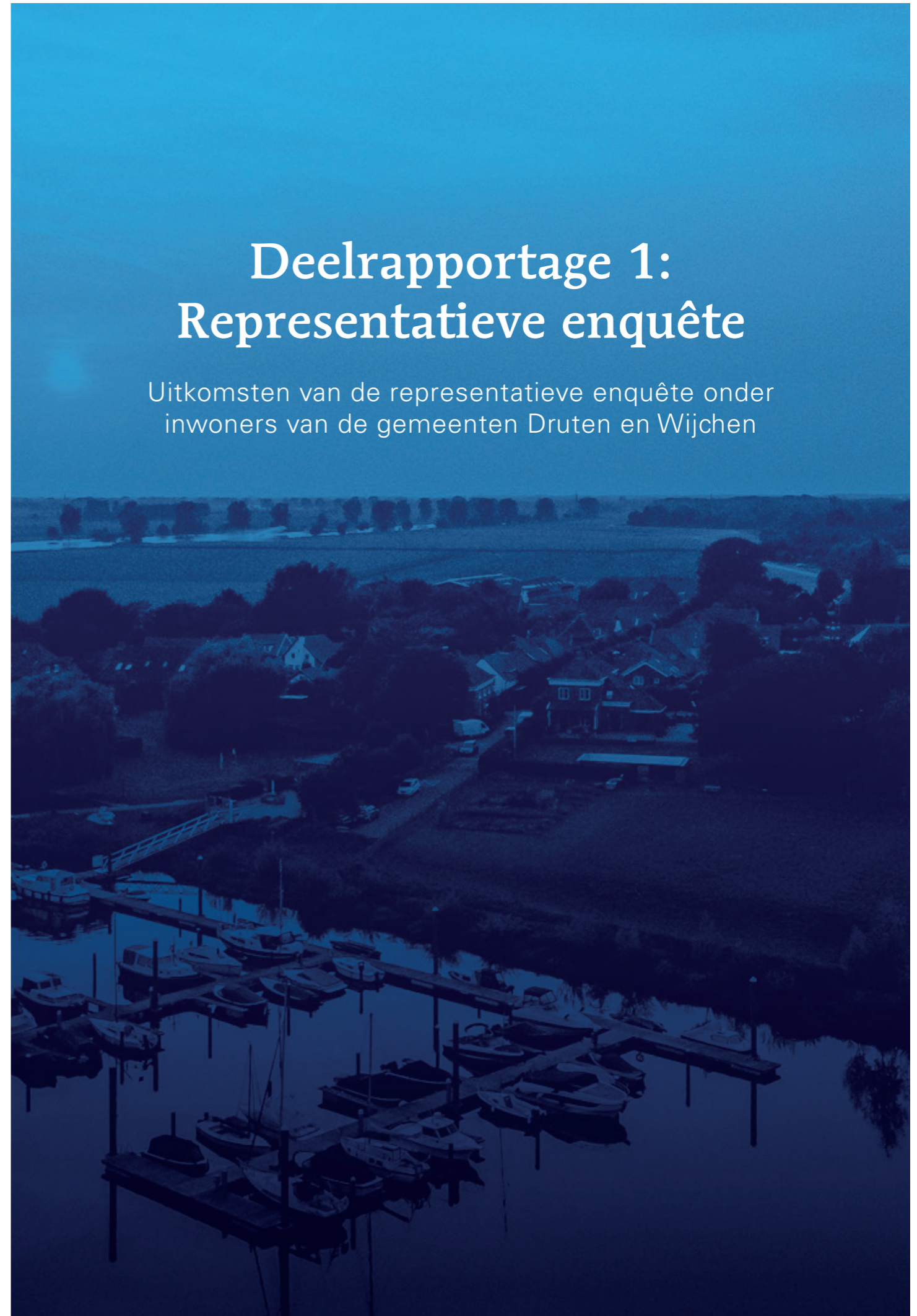
- In Druten is het meerdere keren gegaan over de dorpshuizen en het belang daarvan voor de sociale samenhang en de maatschappelijke functie in de kern. De nadrukkelijke wens is deze dorpshuizen te behouden. Hier zou men vanuit de gemeente graag ondersteuning voor zien.
- Dorpsondersteuners in de gemeente Wijchen zijn genoemd als waardevolle en succesvolle pilot om de gemeenschap bij elkaar te brengen en eventuele problemen tijdig te signaleren.

Een verder liggende stip op de horizon

- Gemiddeld zijn de inwoners positiever over een grotere plattelandsgemeente dan over de fusie. Men ziet meer voordelen (meer gewicht in de regio, meer kwaliteit, betere belangenbehartiging). In Druten denkt men bovendien minder snel ondergesneeuwd te raken in een gemeente, waarin ook andere 'kleinere gemeenten' opgaan.
- Met name West Maas en Waal en Beuningen komen als potentiële partners veel terug. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die 'goed plan' en 'acceptabel onder voorwaarden' hebben gestemd, geven aan dat de eerste stap van Druten en Wijchen kan leiden tot stappen bij de buurgemeenten. Tegelijkertijd is er ook een kleinere groep mensen die zegt: nu niet half doen, maar in één keer goed.
- Vooral ondernemers hebben het over het zetten van een duidelijke stip op de horizon. Samenwerking in de regio is gewenst op verschillende gebieden. Hiervoor moet een duidelijke visie en toekomstagenda worden opgesteld, inclusief een helder pad om te bewandelen. Druten en Wijchen kunnen hier voortrekker in zijn.

Deelrapportage 1: Representatieve enquête

Uitkomsten van de representatieve enquête onder
inwoners van de gemeenten Druten en Wijchen

Rapport

Draagvlak voor fusie Druten en Wijchen

Uitkomsten van een inwonerspeiling in de gemeenten Druten en Wijchen

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/186

Datum

oktober 2020

Opdrachtgever

Gemeente Druten
Gemeente Wijchen

Auteurs

Wietse van Engeland
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Uitvoering van het onderzoek	4
2	Toekomst van de gemeenten	6
2.1	Belangrijke voorzieningen	6
2.2	Dienstverlening van de gemeente	7
2.3	Leefomgeving	10
2.4	Zorg en welzijn	12
2.5	Bestuur en organisatie	13
2.6	De relatie tussen gemeente en inwoners	15
3	Steun voor één nieuwe gemeente	17
3.1	Verwachte gevolgen van fusie	18
3.2	Fusie en het dorpse en landelijke karakter	20
3.3	Fusie en het eigen karakter van dorp of kern	21
3.4	Steun voor fusie van Wijchen en Druten	22
3.5	Steun voor de fusie – gemeente Druten	22
3.6	Steun voor de fusie – gemeente Wijchen	29
3.7	Eén gemeente in Maas en Waal?	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 2018 werken de gemeenten Druten en Wijchen intensief samen. Via een ambtelijke fusie werken de gemeenten samen in de Werkorganisatie Druten Wijchen. Na twee jaar verkennen de gemeenten een mogelijke vervolgstap: een bestuurlijke samenvoeging tussen Wijchen en Druten. Organisatieadviesbureau Berenschot begeleidt de gemeenten in dit proces en heeft I&O Research gevraagd om een enquête onder inwoners uit te voeren. Op basis van de uitkomsten kunnen de fusiepartners stappen zetten in het verdere proces, met een fusieplan dat recht doet aan de gevoelens en wensen die in de samenleving leven.

Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is het bieden van inzicht in het draagvlak onder inwoners van Druten en Wijchen ten aanzien van een gemeentelijke herindeling.

- 1 Wat is de algemene houding van inwoners van Druten en Wijchen tegenover een gemeentelijke herindeling?
 - a Wat zijn de achtergronden van een eventueel afwijzende houding tegenover de fusie?
 - b Wat zijn de achtergronden van een positieve houding tegenover de fusie, c.q. de argumenten om er voor te zijn?
- 2 Welke verwachtingen hebben inwoners van de fusie?
 - a In hoeverre verwachten inwoners positieve en/of negatieve effecten te ondervinden?
 - b Welke problemen verwachten inwoners?
 - c Welke kansen en mogelijkheden zien inwoners?

1.2 Uitvoering van het onderzoek

Vragenlijst

In samenwerking met de gemeenten Druten en Wijchen en Berenschot zijn de onderzoeksvragen uitgewerkt tot een vragenlijst. Deze vragenlijst werd via een online enquête onder inwoners afgenomen.

Veldwerk

In oktober 2020 zijn alle inwoners van Druten en Wijchen benaderd via een brief om deel te nemen aan het online onderzoek. Inwoners die het onderzoek liever schriftelijk invullen konden een papieren vragenlijst aanvragen. In totaal hebben 14.700 inwoners deelgenomen aan het onderzoek, een respons van 31 procent.

Respons naar kern

Kern	Aantal respondenten	Responspercentage per kern
Afferden	391	30%
Deest	287	29%
Druten	2.899	29%
Horssen	356	27%
Puiflijk	330	31%
Balgoij	168	29%
Batenburg	132	25%
Bergharen	383	28%
Hernen	247	31%
Leur	38	37%
Niftrik	106	32%
Wijchen	9.336	32%
Onbekend ¹	27	
Totaal	14.700	31%

Analyse

- De respons van het onderzoek is ruim voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.
- De meeste resultaten worden gepresenteerd in de vorm van percentages van alle inwoners van 18 jaar en ouder.
- Als er verschillen worden benoemd in het rapport, bijvoorbeeld tussen de gemeente Wijchen en de gemeente Druten, dan berusten deze op significante verschillen. Dit betekent dat de verschillen dusdanig groot zijn dat ze niet aan toeval te wijten zijn.
- De resultaten voor inwoners zijn gewogen op leeftijd en geslacht en kern. Dit betekent dat de verhoudingen zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de gemeenten. Groepen die in het onderzoek zijn oververtegenwoordigd krijgen een kleiner gewicht, terwijl groepen die zijn ondervertegenwoordigd een groter gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeenten Druten en Wijchen wat betreft deze achtergrondkenmerken.
- Indien de percentages niet optellen tot 100 procent is dit het gevolg van afrondingsverschillen. In de resultaten zijn bij de berekening van de percentages de antwoorden 'weet ik niet' en 'niet van toepassing' niet buiten beschouwing gelaten, omdat deze categorieën betekenisvol kunnen zijn.
- Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=10.411 (het aantal deelnemers uit de gemeente Wijchen) en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1 procent. Bij een steekproef van n=4.262 (het aantal deelnemers uit de gemeente Druten) en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1,5 procent.

¹ Van een deel van de inwoners die via een schriftelijke vragenlijst deelnaam is de woonplaats onbekend (doordat bijvoorbeeld de vraag naar de postcode niet is ingevuld).

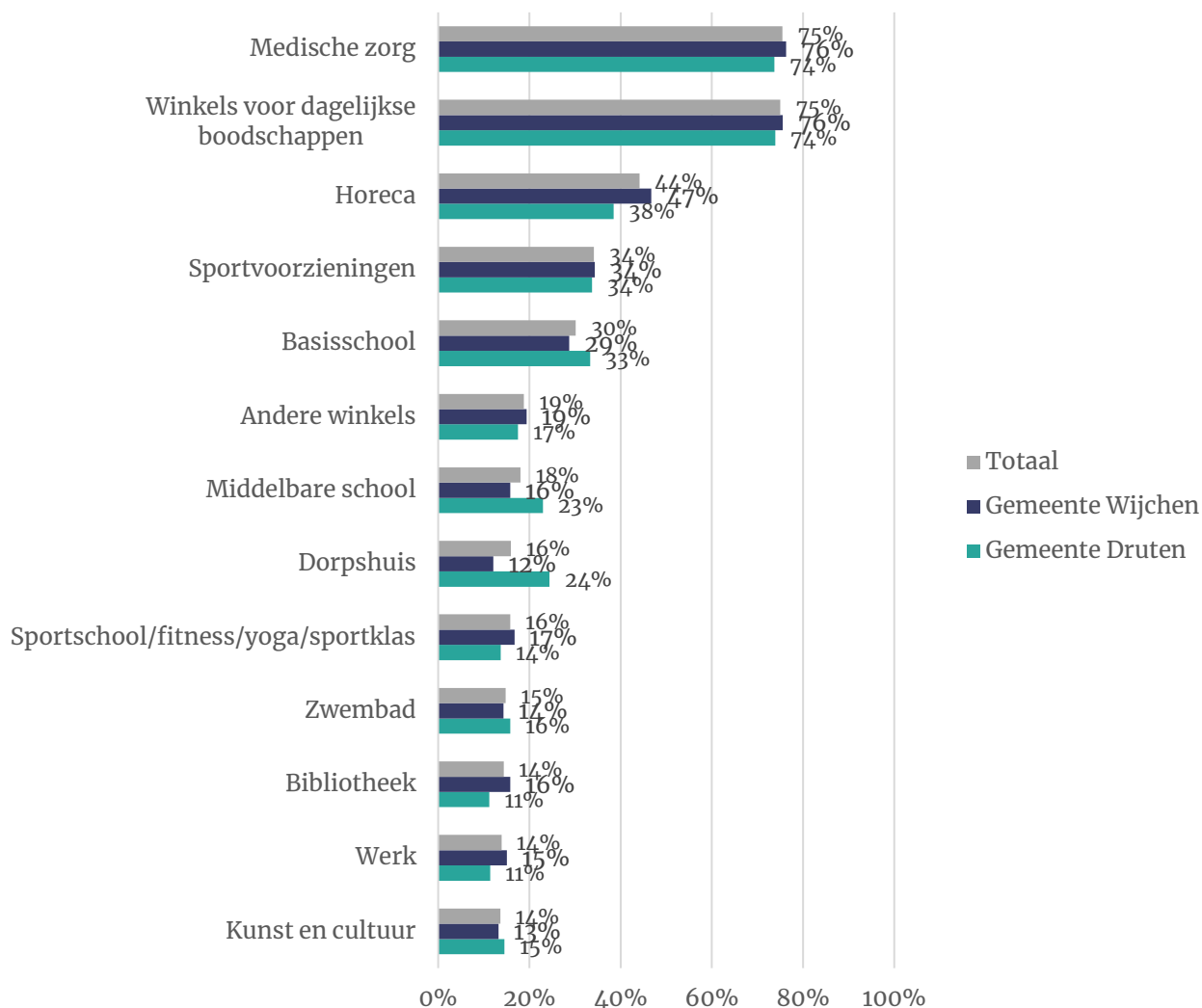
2 Toekomst van de gemeenten

2.1 Belangrijke voorzieningen

De eerste vraag gaat over de voorzieningen in de woonomgeving. Hiermee worden bijvoorbeeld een basisschool, huisarts, museum of speeltuin bedoeld. We vroegen inwoners van Druten en Wijchen aan welke voorzieningen zij zeker behoefte hebben in hun gemeente. Mensen konden maximaal vier opties aankruisen.

Medische zorg en winkels voor dagelijkse boodschappen worden het vaakst genoemd, zowel door Wijchenaren als door Drutenaren: drie kwart van hen heeft zeker behoefte aan deze voorzieningen. Inwoners van Wijchen hebben vaker behoefte aan horeca in hun gemeente (47%) dan Drutenaren (38%). Drutenaren hebben vaker behoefte aan een dorpshuis in hun gemeente (24%) dan Wijchenaren (12%) en vaker behoefte aan een middelbare school (23%) dan Drutenaren (16%).

Aan welke voorzieningen heeft u zeker behoefte in uw gemeente? Maximaal vier antwoorden

Als we naar de behoefte aan voorzieningen uitgesplitst naar kern kijken vallen een aantal aspecten op. In de grote kernen van de gemeenten (de kernen Druten en Wijchen) is naar verhouding wat meer behoefte aan voorzieningen als horeca, een zwembad of kunst en cultuur. Inwoners van de kleinere kernen zeggen vaker de behoefte te hebben aan andere voorzieningen: met name een dorps huis en een basisschool in de buurt worden door de inwoners van de kleinere kernen vaak genoemd.

Aan welke voorzieningen heeft u zeker behoefte in uw gemeente? Maximaal vier antwoorden

Gemeente Druten naar kern

	Gemeente Druten	Afferden	Deest	Druten	Horssen	Puiflijk
	%	%	%	%	%	%
Medische zorg	74%	68%	68%	76%	70%	73%
Winkels voor dagelijkse boodschappen	74%	67%	71%	76%	70%	67%
Horeca	38%	35%	35%	40%	34%	31%
Sportvoorzieningen	34%	35%	27%	34%	42%	35%
Basisschool	34%	42%	43%	29%	49%	34%
Dorps huis	25%	50%	55%	11%	59%	39%
Middelbare school	23%	20%	16%	25%	20%	25%
Andere winkels	17%	13%	13%	20%	7%	14%
Zwembad	16%	12%	13%	18%	6%	16%
Kunst en cultuur	14%	12%	11%	16%	8%	13%
Sportschool/fitness	14%	11%	10%	15%	9%	13%
Werk	12%	11%	10%	12%	8%	12%
Bibliotheek	11%	10%	6%	13%	5%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Aan welke voorzieningen heeft u zeker behoefte in uw gemeente? Maximaal vier antwoorden

Gemeente Wijchen naar kern

	Gemeente Wijchen	Balgoij	Batenburg	Bergharen	Hernen	Leur	Niftrik	Wijchen
	%	%	%	%	%	%	%	%
Medische zorg	76%	69%	70%	82%	70%	85%	73%	76%
Winkels voor dagelijkse boodschappen	76%	63%	58%	70%	64%	72%	73%	77%
Horeca	47%	31%	44%	29%	40%	27%	28%	49%
Sportvoorzieningen	34%	44%	30%	42%	41%	43%	34%	33%
Basisschool	29%	48%	49%	48%	47%	30%	41%	26%
Dorps huis	20%	8%	7%	6%	8%	15%	14%	21%
Middelbare school	17%	9%	11%	10%	14%	12%	9%	17%
Andere winkels	16%	11%	12%	7%	8%	22%	11%	17%
Zwembad	16%	16%	12%	10%	13%	24%	16%	16%
Kunst en cultuur	15%	16%	8%	13%	13%	17%	18%	15%
Sportschool/fitness	14%	8%	4%	5%	5%	12%	12%	15%
Werk	13%	7%	19%	9%	11%	13%	9%	14%
Bibliotheek	12%	50%	55%	51%	45%	14%	43%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

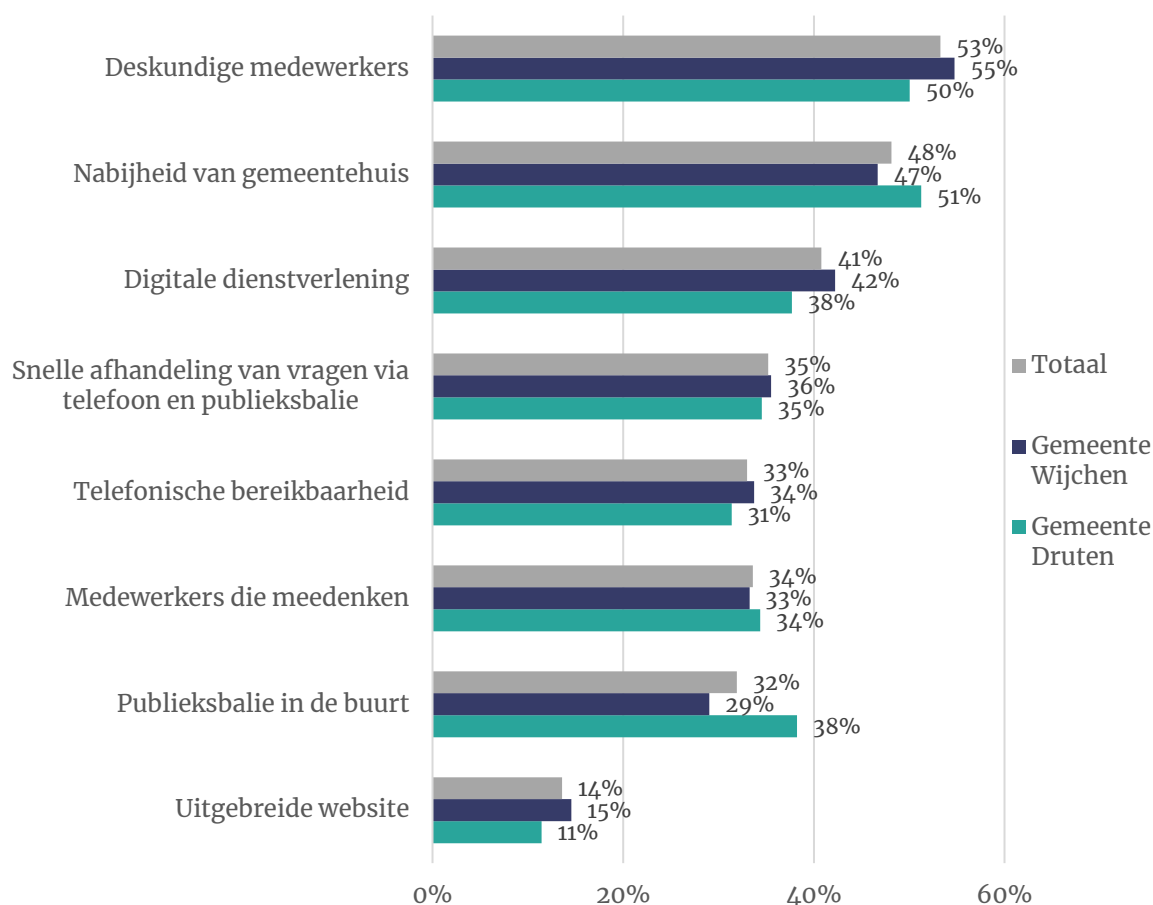
2.2 Dienstverlening van de gemeente

We hebben inwoners van beide gemeenten ook gevraagd naar wat ze belangrijk vinden als het gaat om de dienstverlening van de gemeente. Ze konden hier maximaal drie opties aankruisen.

Deskundige medewerkers en de nabijheid van het gemeentehuis worden zowel door inwoners van Druten als door die van Wijchen het vaakst genoemd.

Het grootste verschil tussen Wijchenaren en Drutenaren vinden we voor het belang van een publieksbalie in de buurt: bijna vier op de tien Drutenaren vinden zo'n publieksbalie belangrijk voor de gemeentelijke dienstverlening. Voor Wijchenaren is dit minder het geval: drie op de tien vinden dit belangrijk.

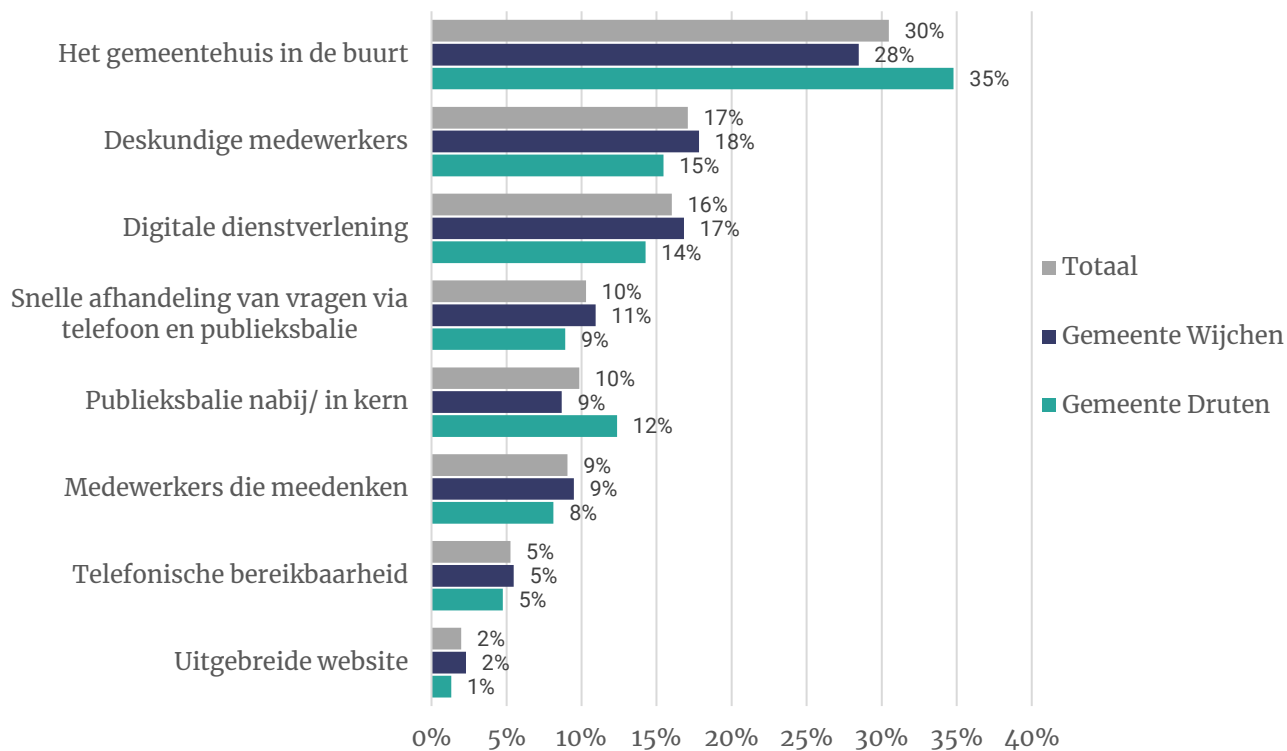
Wat vindt u belangrijk als het gaat om de dienstverlening van de gemeente? Maximaal drie antwoorden.

We hebben vervolgens aan de deelnemers gevraagd om aan te geven welke van deze onderwerpen voor hen het belangrijkste is. Hieruit blijkt dat het gemeentehuis in de buurt het vaakst als het belangrijkste onderwerp voor dienstverlening van de gemeente genoemd wordt. Voor Drutenaren geldt dit in grotere mate dan voor Wijchenaren.

Deskundige medewerkers en digitale dienstverlening worden daarna het vaakst genoemd als belangrijkste onderwerpen. Telefonische bereikbaarheid (5%) en een uitgebreide website (1%-2%) worden het minst vaak genoemd.

Kunt u aangeven welk onderwerp u het belangrijkste vindt? Eén antwoord mogelijk.

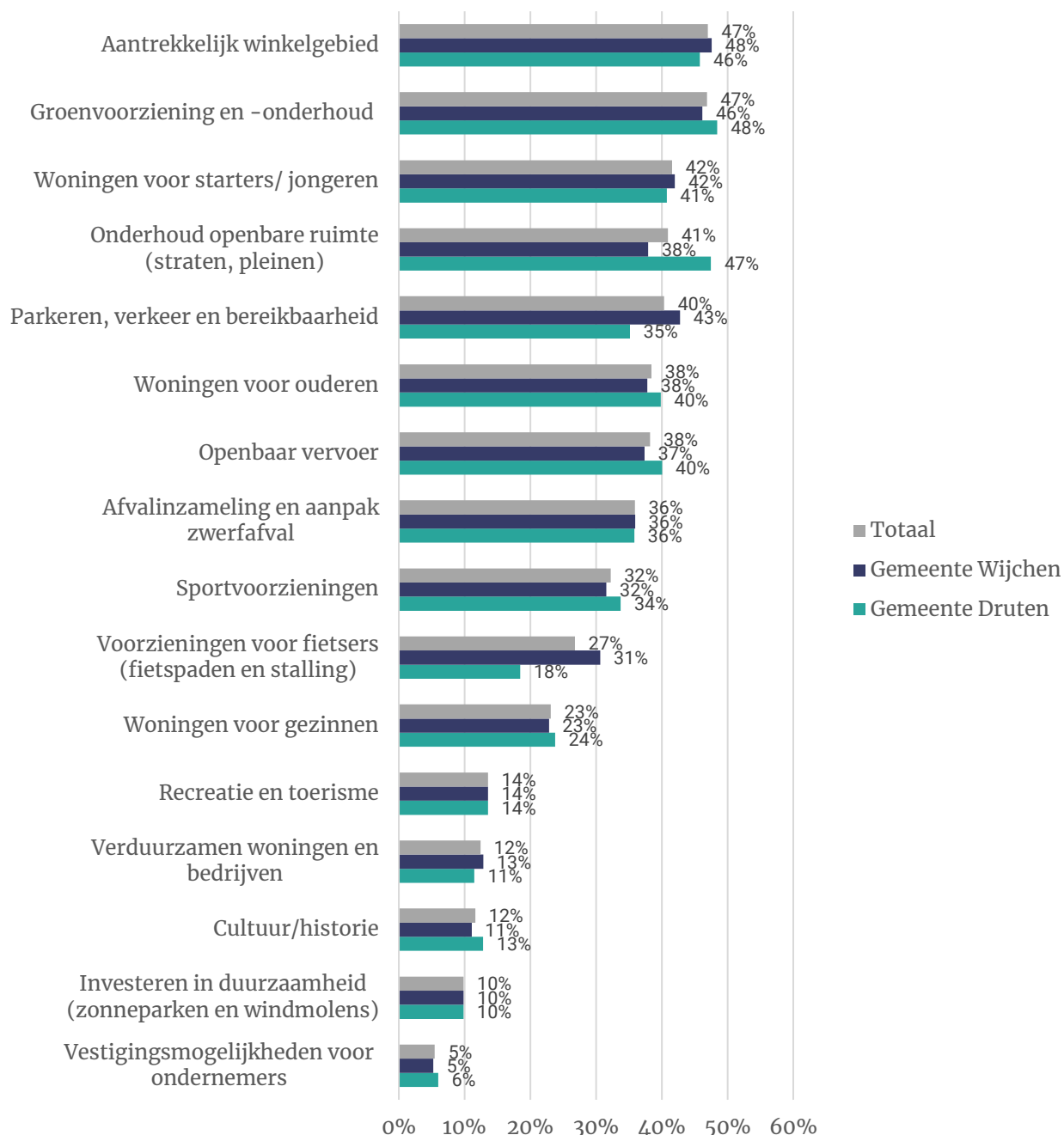

2.3 Leefomgeving

Beide groepen inwoners vinden een aantrekkelijk winkelgebied en groenvoorziening en -behoud belangrijk voor de kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast noemt bijna de helft van de deelnemers uit Druten het onderhoud van de openbare ruimte (47%). Voor inwoners uit Wijchen is dit minder vaak belangrijk (38%).

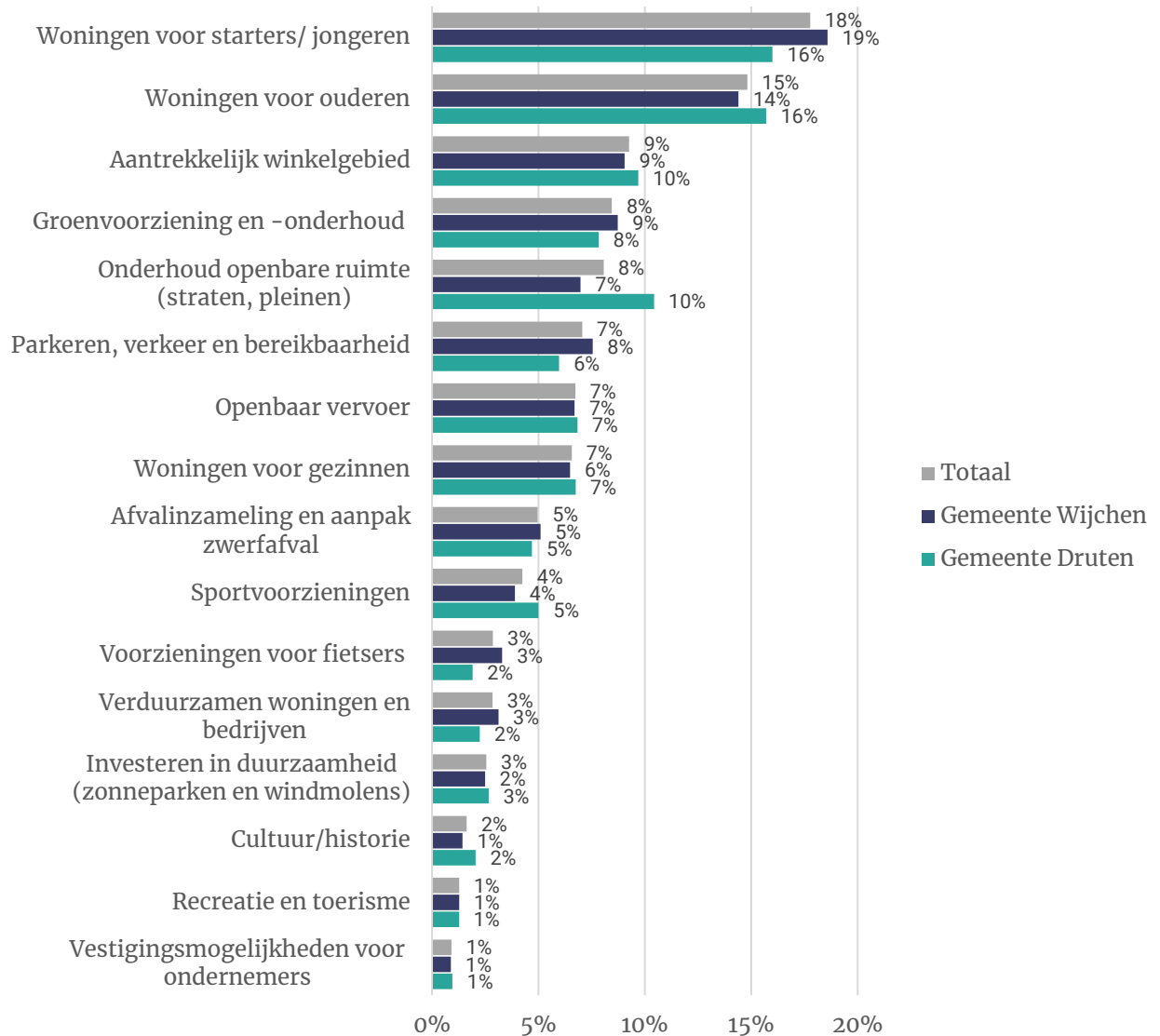
Een ander verschil vinden we bij de voorzieningen voor fietsers: Wijchenaren noemen dit vaker (31%) dan Drutenaren (18%).

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving? Maximaal vijf antwoorden.

Wanneer we de deelnemers vervolgens vragen wat ze dan het belangrijkste onderwerp vinden voor de kwaliteit van hun leefomgeving zien we een iets ander beeld. Voor zowel Drutenaren als voor Wijchenaren zijn woningen voor starters en voor ouderen de belangrijkste onderwerpen.

Kunt u aangeven welk onderwerp u het belangrijkste vindt? Eén antwoord mogelijk.

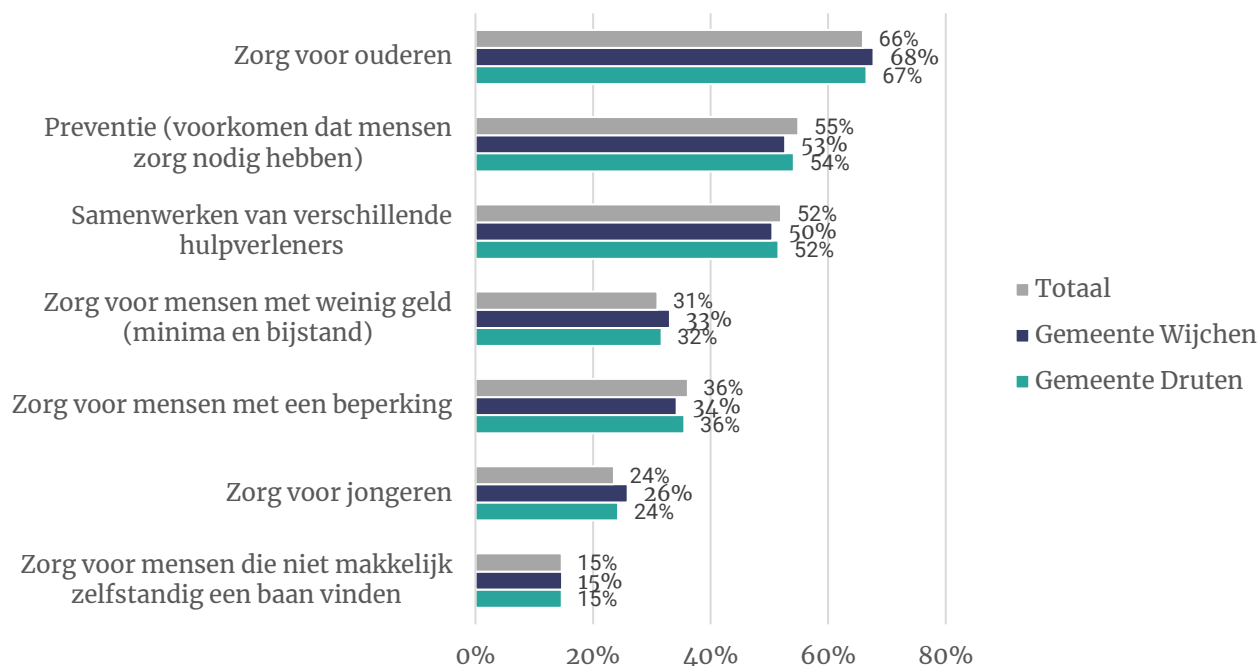
2.4 Zorg en welzijn

We hebben de inwoners van Druten en Wijchen ook gevraagd naar welke taken zij belangrijk vinden in het sociaal beleid van hun gemeente. De uitkomsten zijn min of meer gelijk voor beide gemeenten.

Zorg voor ouderen wordt het vaakst genoemd (66-68%), ongeveer de helft noemt preventie (53-55%) en het samenwerken van verschillende hulpverleners (50-52%).

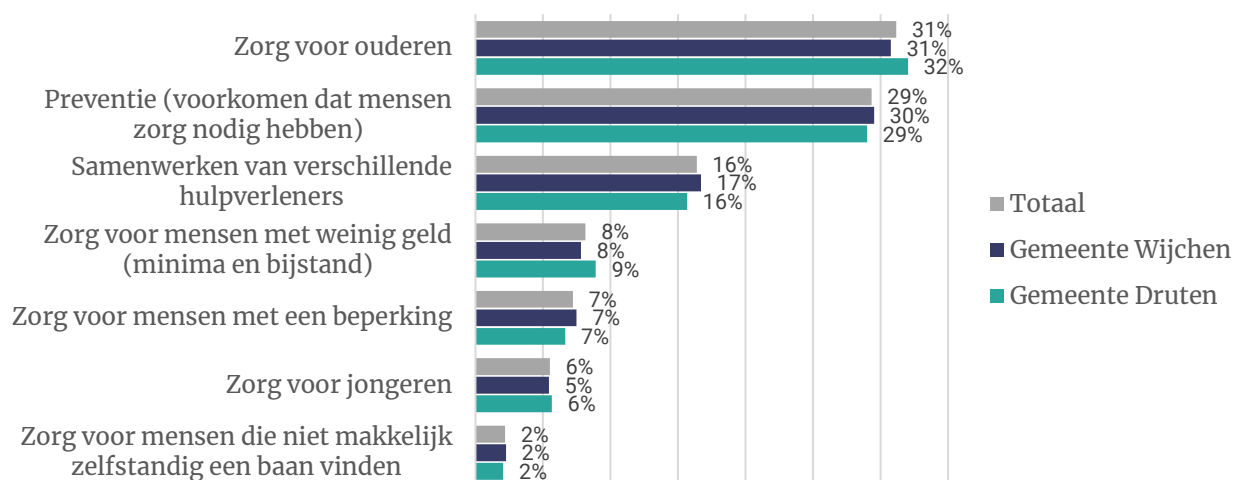
Een derde noemt zorg voor mensen met een beperking en een even zo groot deel noemt zorg voor mensen met weinig geld.

Wat is voor u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente? Maximaal drie antwoorden

We vinden ook geen verschillen tussen de inwoners van beide gemeenten in welke zorgtaak ze het belangrijkste vinden. Drie op de tien inwoners vinden zorg voor ouderen het belangrijkste en evenzoveel vinden preventie het belangrijkste als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente.

Kunt u het onderwerp kiezen dat voor u het belangrijkste is?

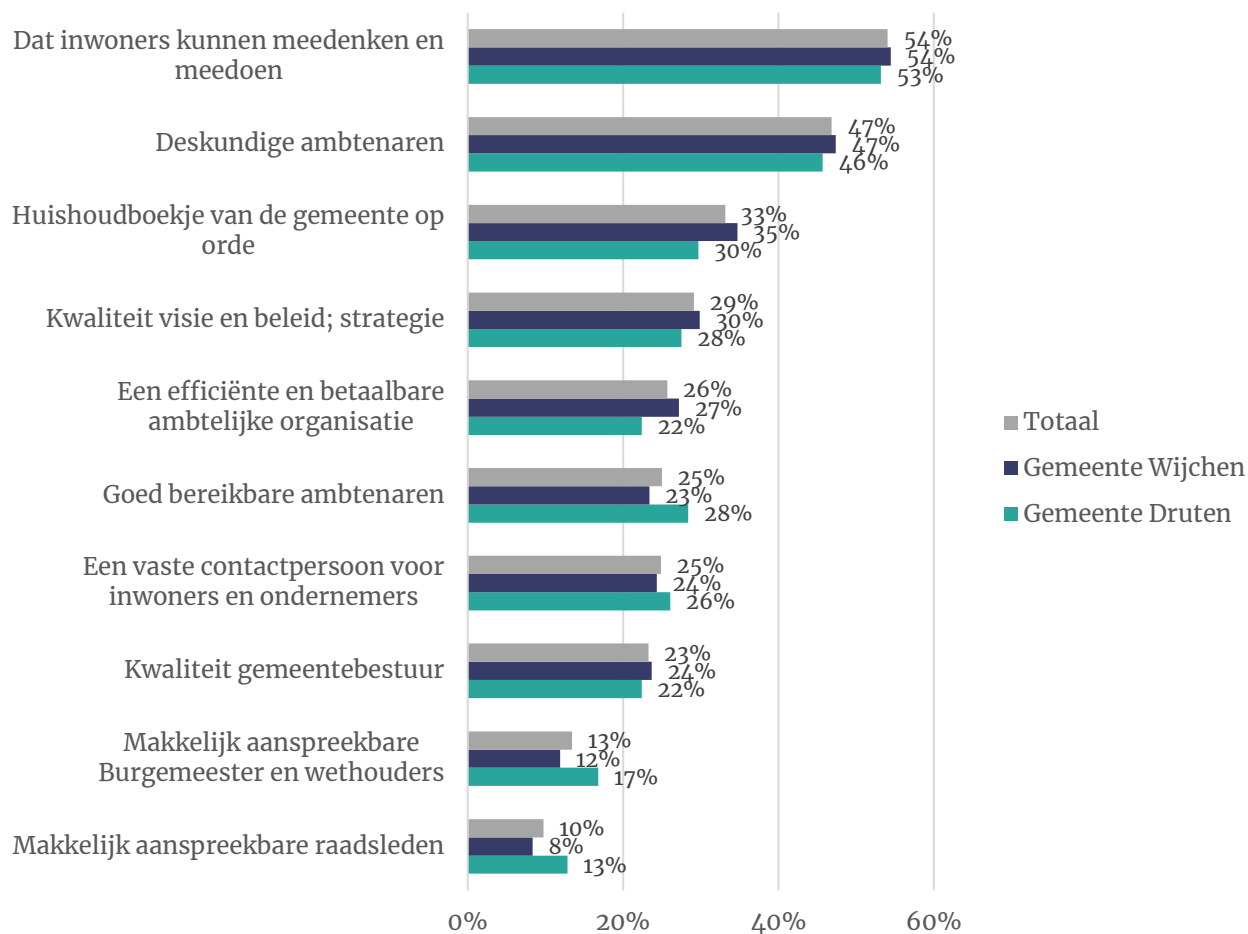

2.5 Bestuur en organisatie

We hebben inwoners van beide gemeenten ook gevraagd naar wat ze belangrijk vinden als het gaat om het bestuur en organisatie van de gemeente. Ze konden hier maximaal drie opties aankruisen.

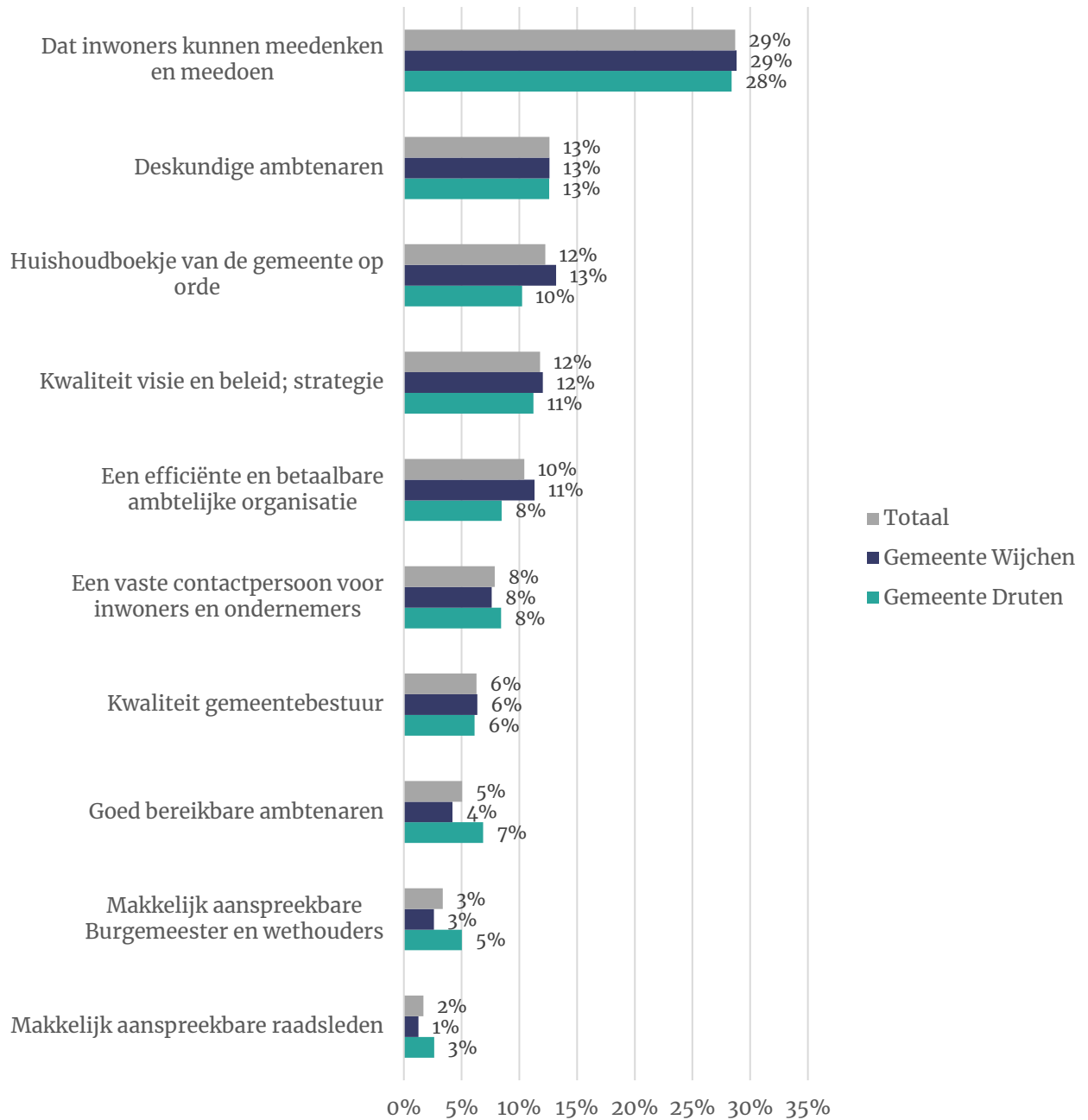
Voor zowel inwoners van Wijchen als van Druten is het belangrijkste aan het bestuur van hun gemeente dat inwoners mee kunnen denken en doen en dat de ambtenaren die er werken deskundig zijn. Dat het huishoudboekje van de gemeente op orde is wordt door inwoners van Wijchen (35%) wat vaker belangrijk gevonden dan door inwoners van Druten (30%). Inwoners van Druten vinden het daarentegen vaker belangrijk dan inwoners van Wijchen dat ambtenaren goed bereikbaar zijn en dat je raadsleden makkelijk kunt aanspreken.

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie? Maximaal drie antwoorden

Wanneer we de deelnemers vervolgens vragen wat ze dan het belangrijkste onderwerp vinden voor het bestuur van hun gemeente zien we dezelfde aspecten weer naar voren komen. De deskundigheid van de ambtenaren en mee kunnen denken en doen worden het meest belangrijk gevonden.

Kunt u het onderwerp kiezen dat voor u het belangrijkste is?

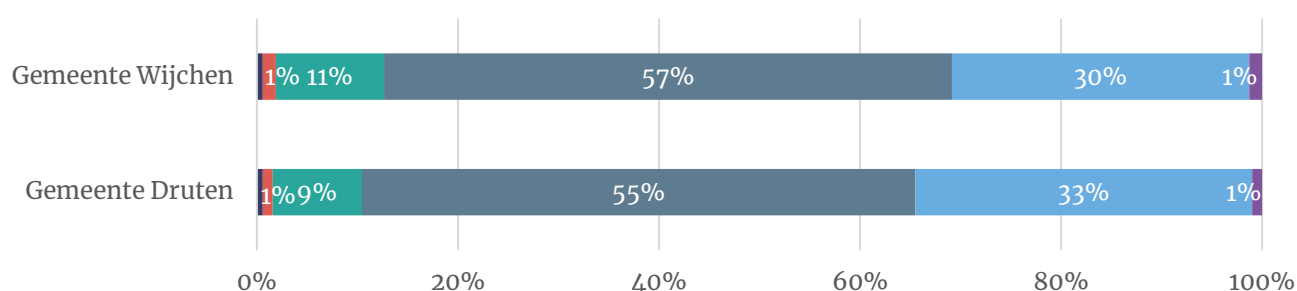

2.6 De relatie tussen gemeente en inwoners

De relatie tussen de gemeente en haar inwoners verschilt per situatie. Soms vraagt de gemeente inwoners mee te denken bij het maken of uitvoeren van beleid. Soms ondersteunt de gemeente ideeën van inwoners die zelf iets willen aanpakken in hun wijk of kern. En soms stimuleert de gemeente activiteiten of voorzieningen in een bepaalde buurt. We legden inwoners van Druten en Wijchen een aantal stellingen voor over aspecten die zij mogelijk belangrijk vinden. Over de gehele linie zien we dat inwoners vrijwel alle aspecten belangrijk of bijzonder belangrijk vinden. Het grootste verschil tussen de twee gemeenten zien we bij het kernenbeleid: waar in Druten vier op de tien inwoners dit zeer belangrijk vinden, is dat in Wijchen een derde.

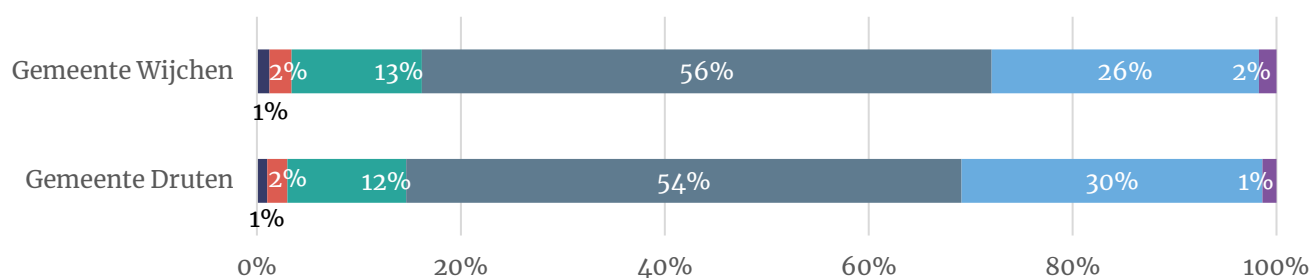
Hieronder staan enkele stellingen over de relatie tussen gemeente en inwoners. Kunt u per stelling aangeven hoe belangrijk u dit vindt?

De gemeente ondersteunt inwoners die willen bijdragen aan de leefbaarheid van hun buurt

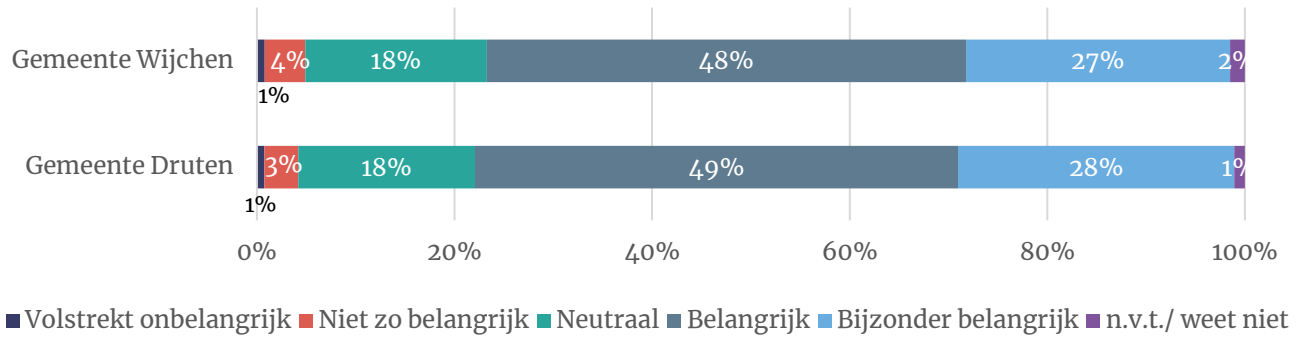
■ Volstrekt onbelangrijk ■ Niet zo belangrijk ■ Neutraal ■ Belangrijk ■ Bijzonder belangrijk ■ n.v.t./ weet niet

De gemeente ondersteunt initiatieven /ideeën van inwoners

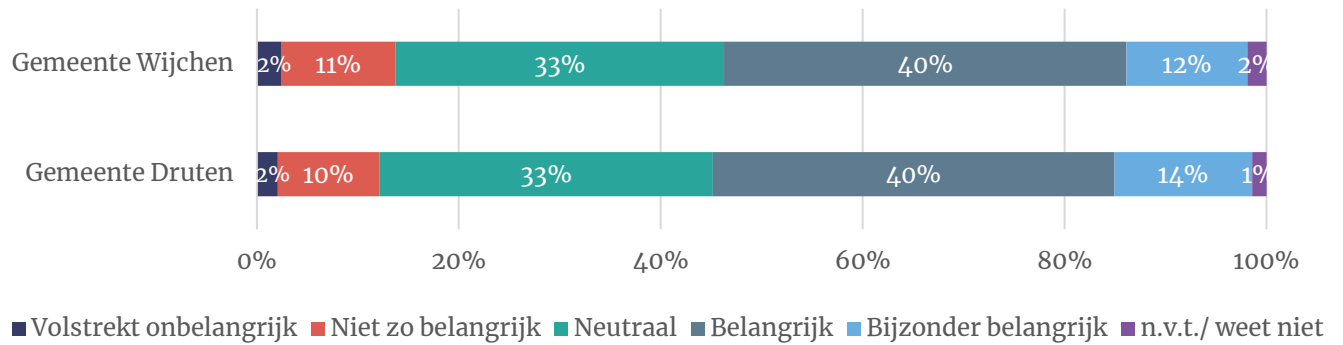

■ Volstrekt onbelangrijk ■ Niet zo belangrijk ■ Neutraal ■ Belangrijk ■ Bijzonder belangrijk ■ n.v.t./ weet niet

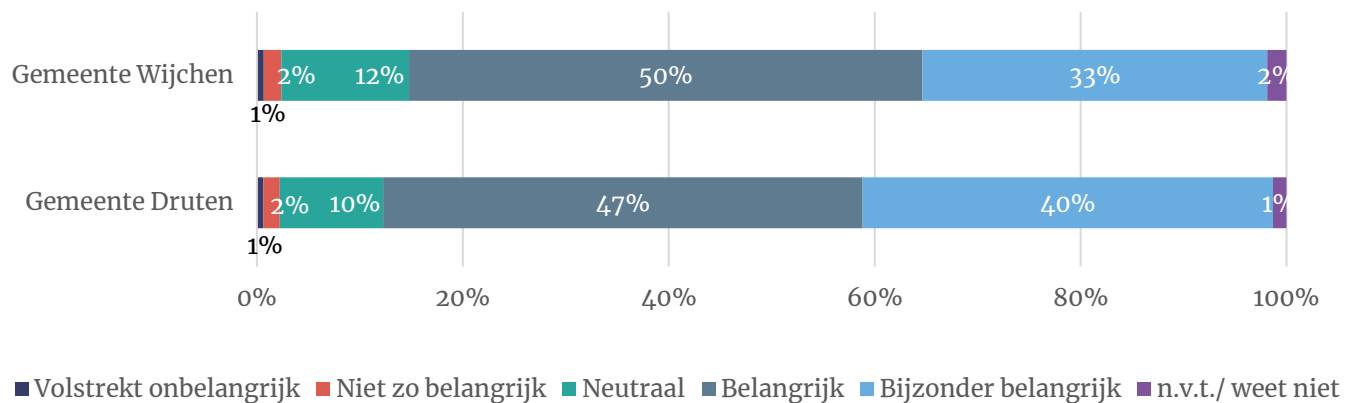
De gemeente betreft inwoners actief bij het maken en uitvoeren van gemeentelijk beleid

De gemeente zet de eerste stap bij het bedenken of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in de gemeenschap

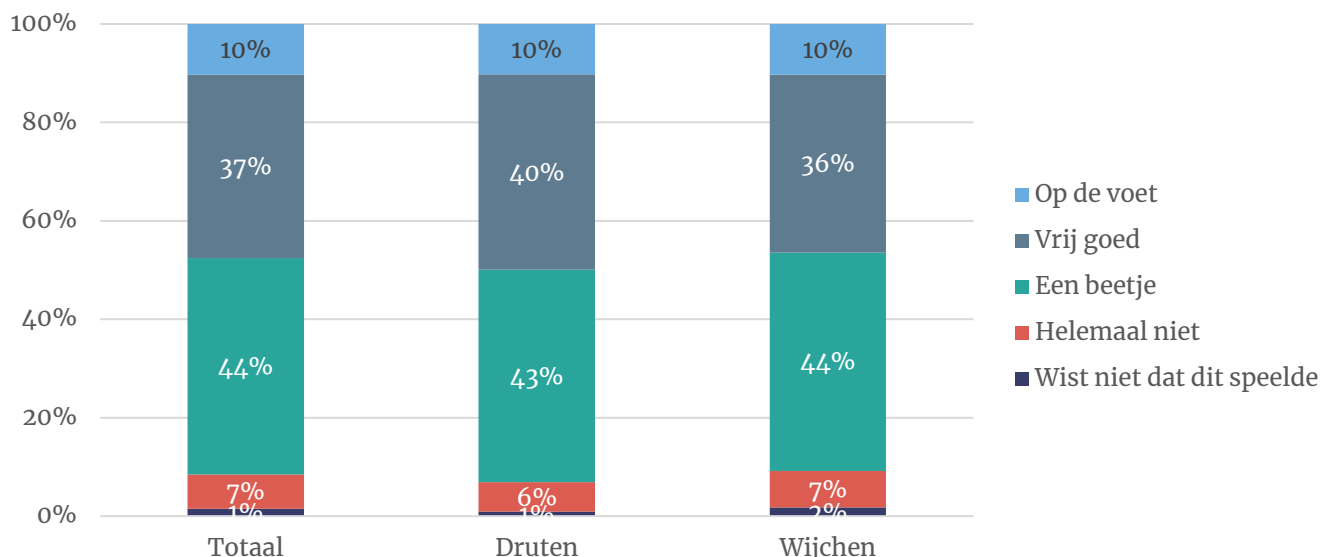
De gemeente heeft actief aandacht voor de verschillende wijken en kernen in de gemeente

3 Steun voor één nieuwe gemeente

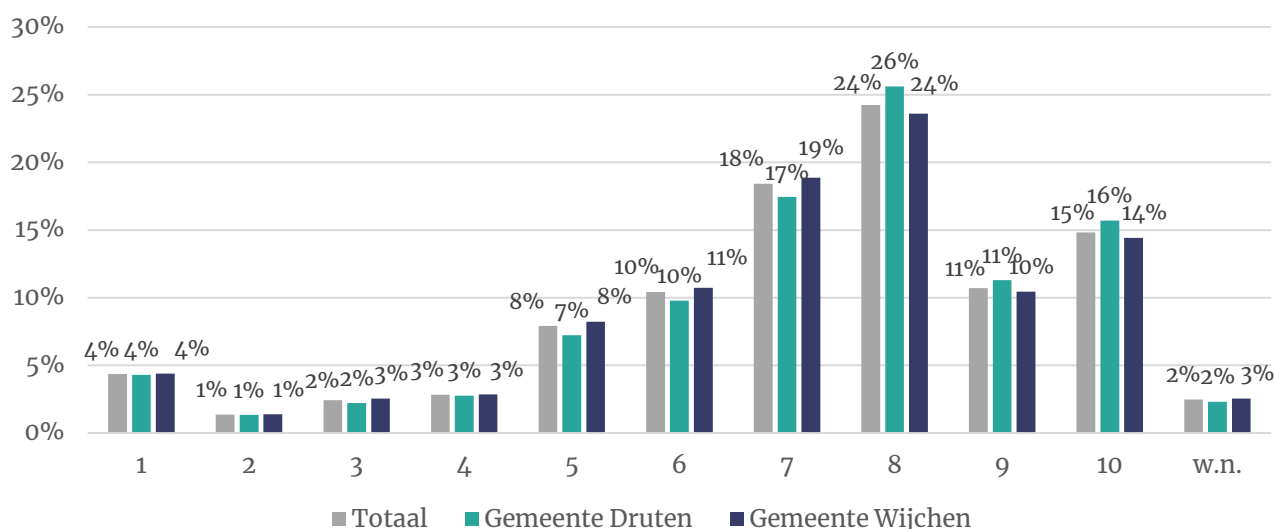
Vrijwel alle inwoners weten dat er een mogelijkheid tot fuseren van Druten en Wijchen is. In beide gemeenten volgt een op de tien inwoners het nieuws over de fusie op de voet en een grote groep (40% in Druten en 36% in Wijchen) zegt het nieuws vrij goed te volgen. De overige inwoners volgen het nieuws over de fusie minder intensief.

In hoeverre volgt u het nieuws over de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Voor veel inwoners is de mogelijke samenvoeging ook een belangrijk onderwerp. We vroegen aan inwoners of ze op een schaal van 1 tot 10 konden aangeven hoe belangrijk ze de mogelijke samenvoeging vinden. Meer dan de helft (54%) van de Drutenaren en 48 procent van de Wijchenaren geeft een 8 of hoger. Achttien procent zegt het relatief onbelangrijk te vinden (een 5 of lager).

De gemeenten Druten en Wijchen gaan misschien samen één nieuwe gemeente vormen. Hoe belangrijk is dit onderwerp voor u?

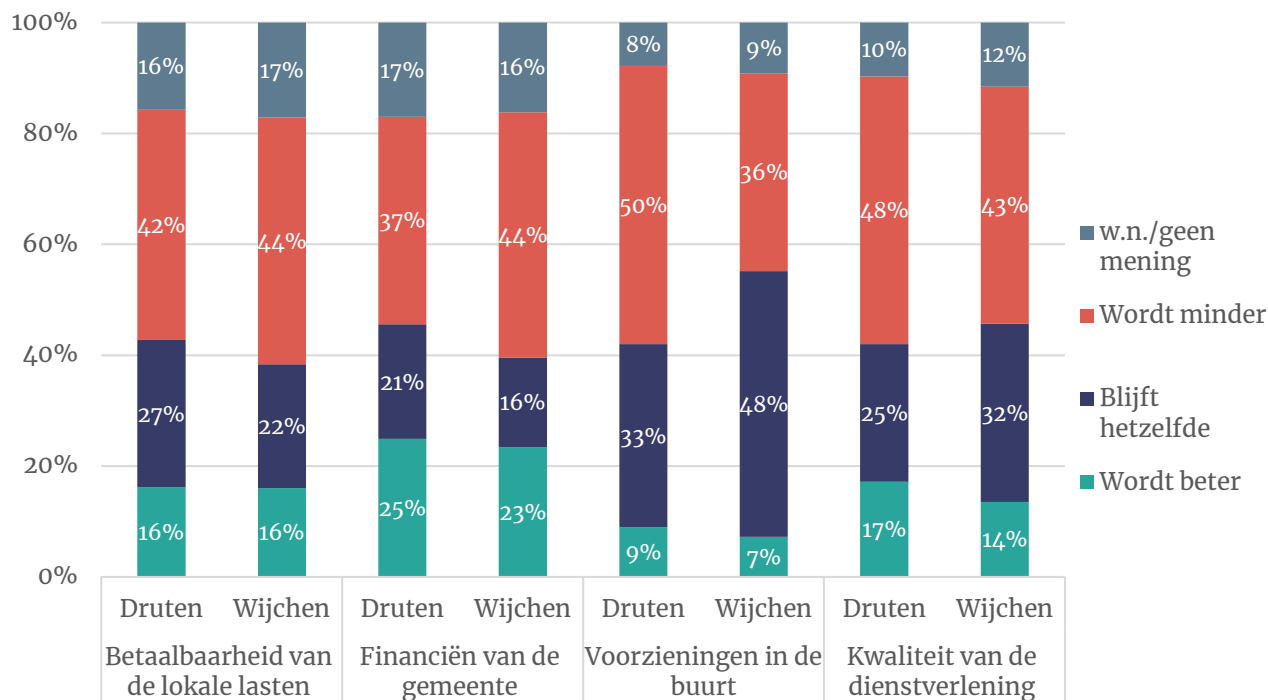

3.1 Verwachte gevolgen van fusie

We vroegen aan inwoners van Druten en Wijchen welke gevolgen zij verwachten van een fusie. Over het algemeen geldt dat het aandeel van de inwoners dat pessimistisch is over het effect ('het wordt minder') groter is dan het aandeel dat optimistisch ('wordt beter') is. Meer dan vier op de tien inwoners van Druten en Wijchen verwachten dat de betaalbaarheid van lokale lasten zal afnemen. Een vergelijkbaar aandeel denkt dat de financiën van de gemeenten minder goed worden. Inwoners van Wijchen (44%) denken dit vaker dan inwoners van Druten (37%).

De helft van de inwoners van Druten denkt dat de voorzieningen in de buurt als gevolg van een fusie minder zouden worden. Inwoners van Wijchen zijn hier minder negatief over: van hen denkt 36 procent dat de voorzieningen minder worden en de helft verwacht dat deze hetzelfde zullen blijven. Een op de zes Drutenaren en een op de zeven Wijchenaren verwacht dat de dienstverlening verbeterd zal worden. Een groter deel van de inwoners van Druten, 48 procent, denkt dat de kwaliteit van de dienstverlening zal afnemen terwijl 43 procent van de inwoners van Wijchen dit verwacht.

Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor de volgende onderwerpen?

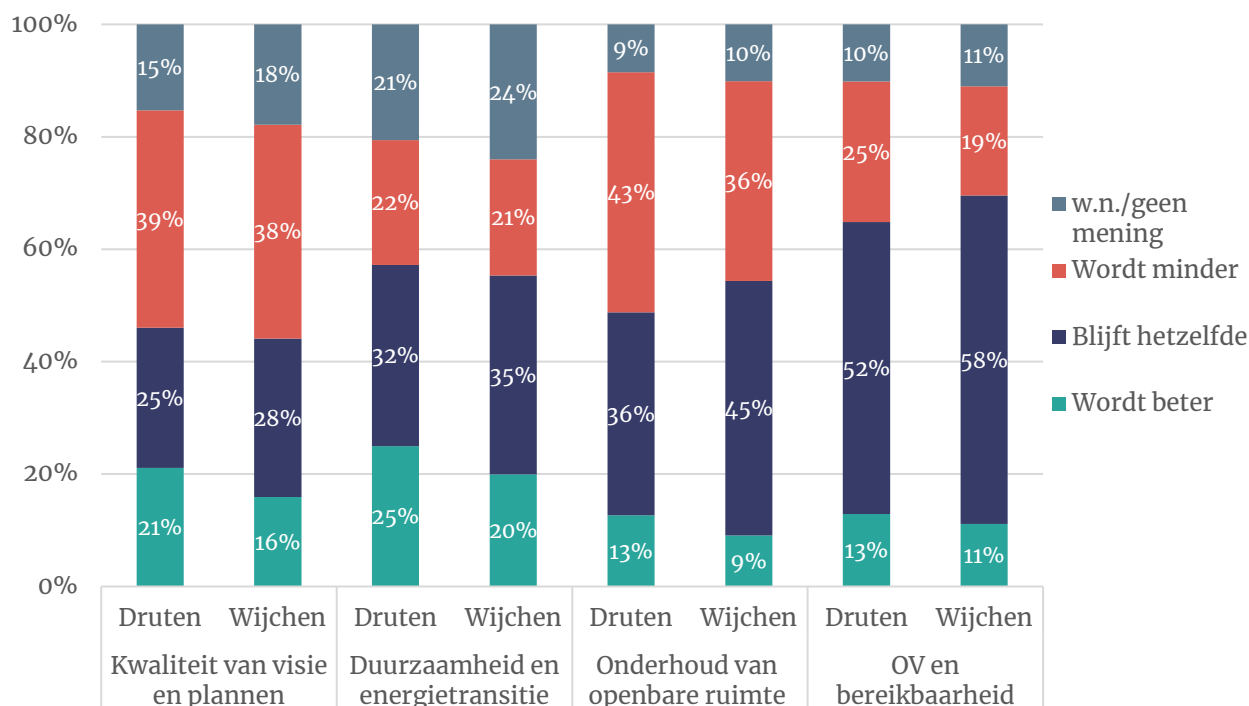

In beide gemeenten denken bijna vier op de tien dat na een fusie de kwaliteit van visie en plannen minder goed zal zijn dan voorheen. In Druten verwacht 21 procent dat de kwaliteit van visie en plannen van de gemeente beter wordt na een fusie, in Wijchen is dit 16 procent.

De komende jaren heeft vrijwel iedereen te maken met de energietransitie, de overgang van het gebruik van fossiele brandstoffen naar groene brandstoffen. In Druten denkt een kwart van de inwoners dat een fusie bij zou dragen aan duurzaamheid en de energietransitie, een iets kleiner aandeel denkt dat een fusie een negatief effect op dit onderwerp zou hebben. In Wijchen is het aandeel dat een positief effect van een fusie op duurzaamheid verwacht even groot als het aandeel dat een negatief effect verwacht. Een relatief groot aandeel (respectievelijk 21% en 24%) heeft geen mening over de manier waarop een fusie van Druten en Wijchen effect zou hebben op de transitie.

Een groter deel van de inwoners van Wijchen (45%) denkt dat het onderhoud van de openbare ruimte gelijk zal blijven na een fusie dan inwoners van Druten (36%). Het merendeel van de inwoners denkt dat het openbaar vervoer en de bereikbaarheid hetzelfde zullen blijven.

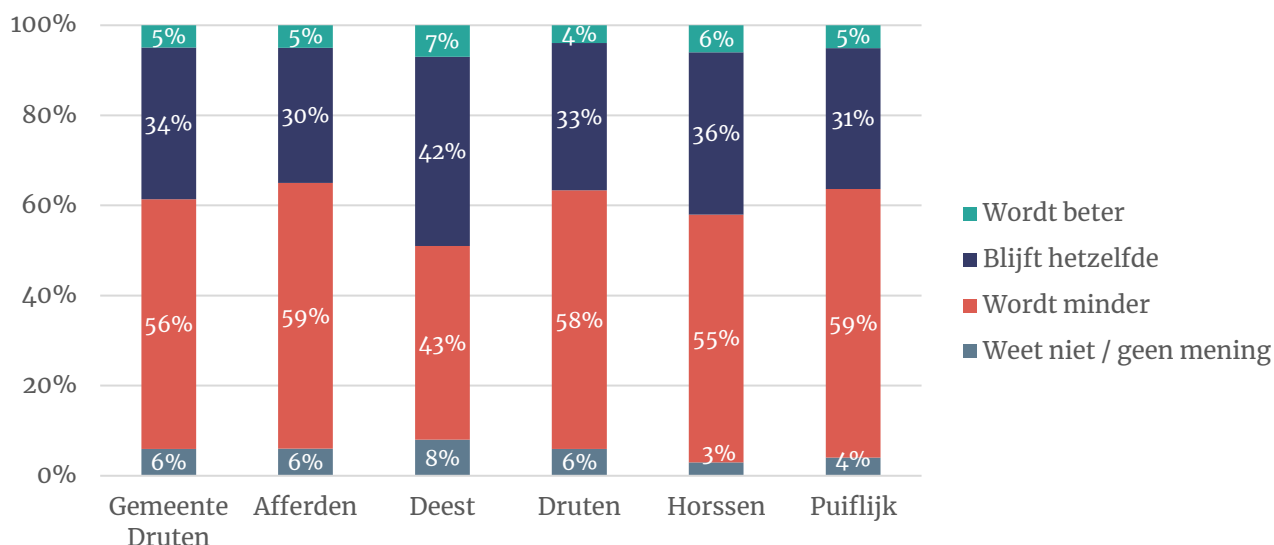
Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor de volgende onderwerpen?

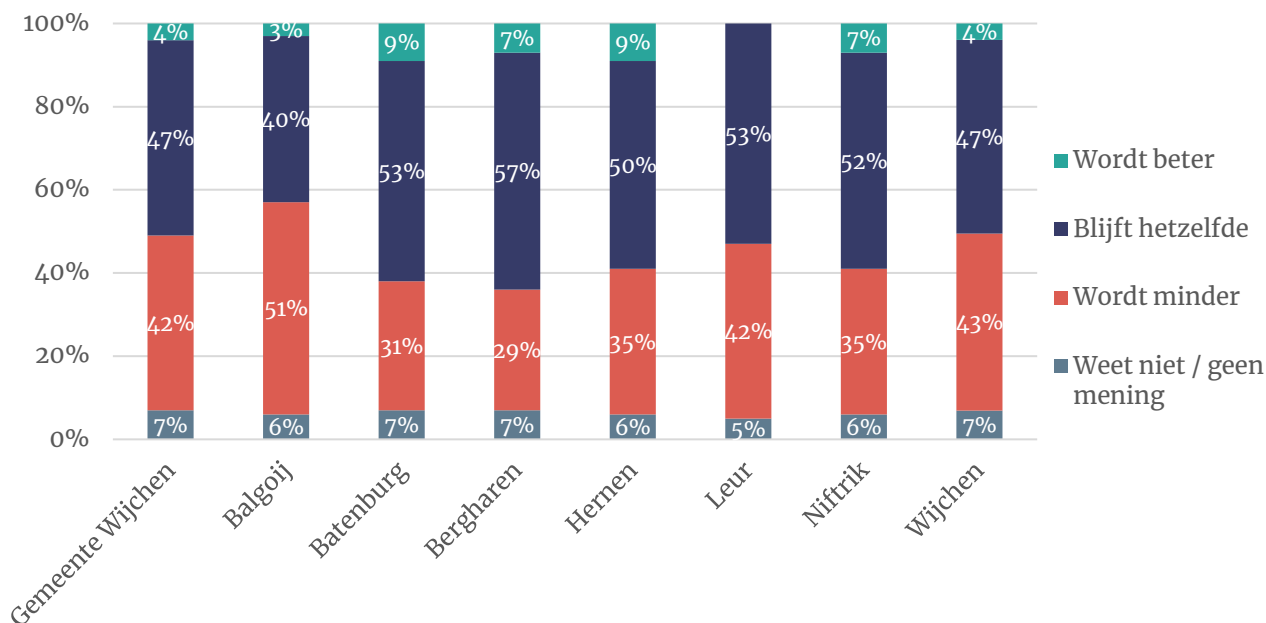
3.2 Fusie en het dorpse en landelijke karakter

We vroegen inwoners van Druten en Wijchen ook welk effect zij verwachten van een fusie op het landelijke en dorpse karakter van het gebied. In beide gemeenten is het aandeel inwoners dat een positief effect verwacht beperkt. In de gemeente Druten denkt een meerderheid van 56 procent dat het landelijke en dorpse karakter minder wordt en 34 procent denkt dat dit karakter hetzelfde blijft. Met name in Afferden, de kern Druten en Puiflijk denken inwoners dat het karakter minder wordt. In de gemeente Wijchen denkt 47 procent dat het dorpse karakter hetzelfde blijft en 42 procent verwacht een negatief effect. In de kleinere kernen van Wijchen denken inwoners naar verhouding vaak dat het landelijke en dorpse karakter na een fusie hetzelfde blijft.

Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor het landelijke en dorpse karakter van het gebied? Gemeente Druten naar kern

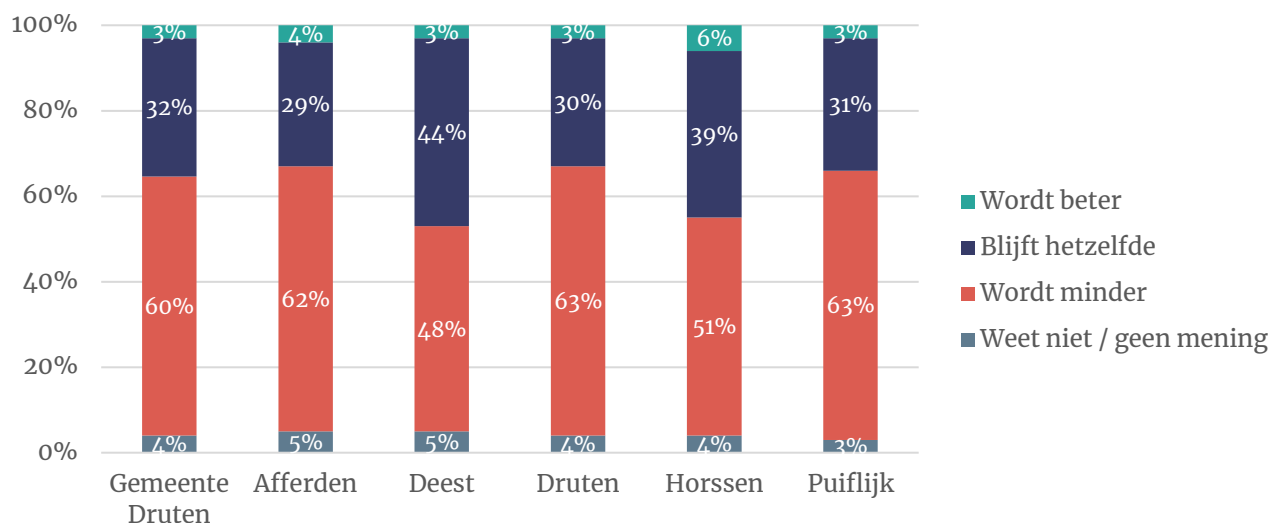
Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor het landelijke en dorpse karakter van het gebied? Gemeente Wijchen naar kern

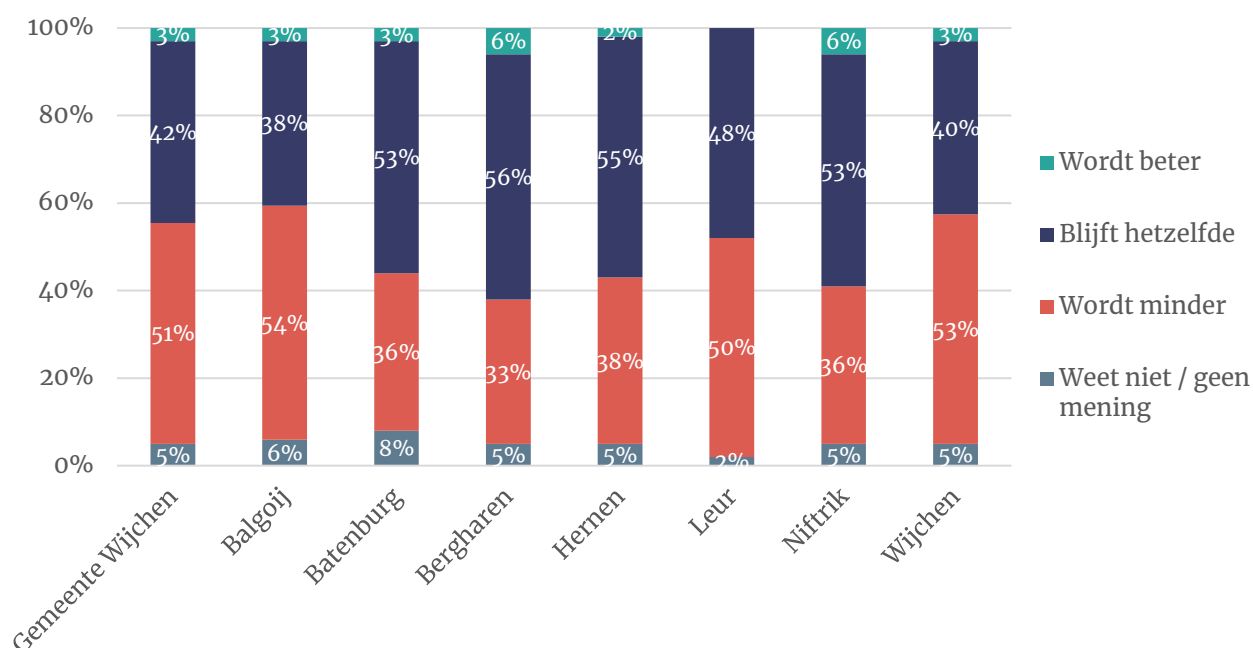
3.3 Fusie en het eigen karakter van dorp of kern

Zestig procent van de inwoners van de gemeente Druten denkt dat het eigen karakter van het dorp minder wordt, 32 procent denkt dat het hetzelfde blijft. In bijna alle kernen van Druten, op Deest na, denkt een meerderheid van de inwoners dat door één gemeente te vormen het eigen karakter minder zal worden. In de gemeente Wijchen denkt iets meer dan de helft, 51 procent, dat het eigen karakter minder zal worden en 42 procent denkt dat het hetzelfde blijft. Met name in de kernen Balgoij en Wijchen denken inwoners dat een samenvoeging ten koste zal gaan van de identiteit van hun woonplaats. In de overige kernen van de gemeente Wijchen verwacht een meerderheid dat het eigen karakter van het dorp na de fusie hetzelfde zal blijven.

Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor het 'eigen' karakter van uw dorp of kern? Gemeente Druten naar kern

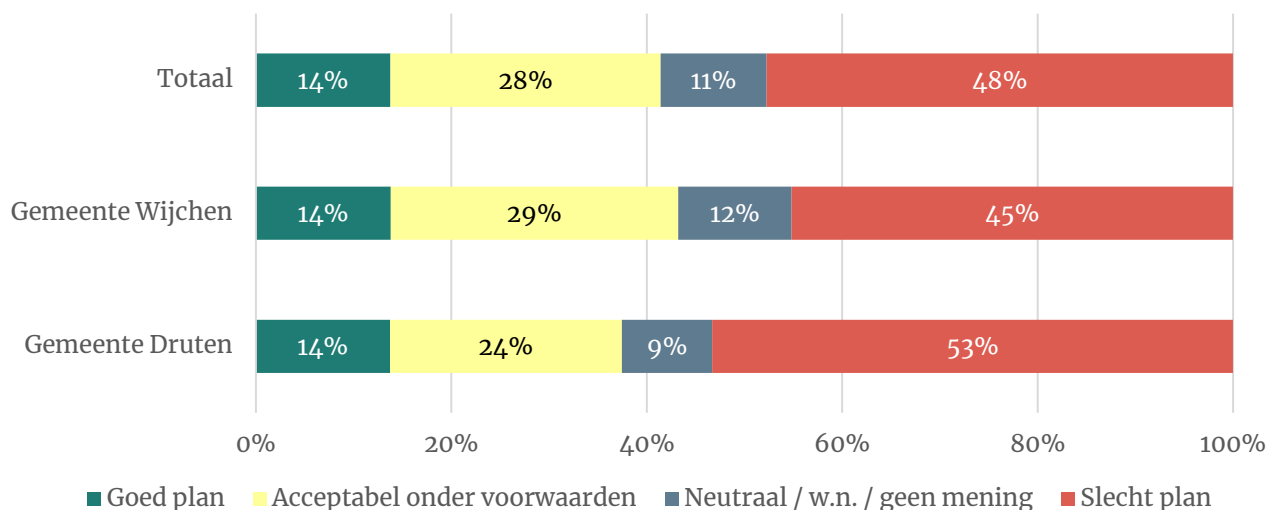
Stel: Druten en Wijchen gaan samen één gemeente vormen. Wat betekent dat volgens u voor het 'eigen' karakter van uw dorp of kern? Gemeente Wijchen naar kern

3.4 Steun voor fusie van Wijchen en Druten

In zowel Druten als Wijchen vindt 14 procent van de inwoners een fusie van beide gemeenten een goed plan. In Wijchen vindt 29 procent een fusie acceptabel, zolang dit onder bepaalde voorwaarden is. In Druten is dit aandeel iets kleiner: 24%. Een deel van de inwoners vindt de fusie een slecht plan: in Wijchen vindt 45 procent het een slecht plan en in Druten vindt 53 procent dit.

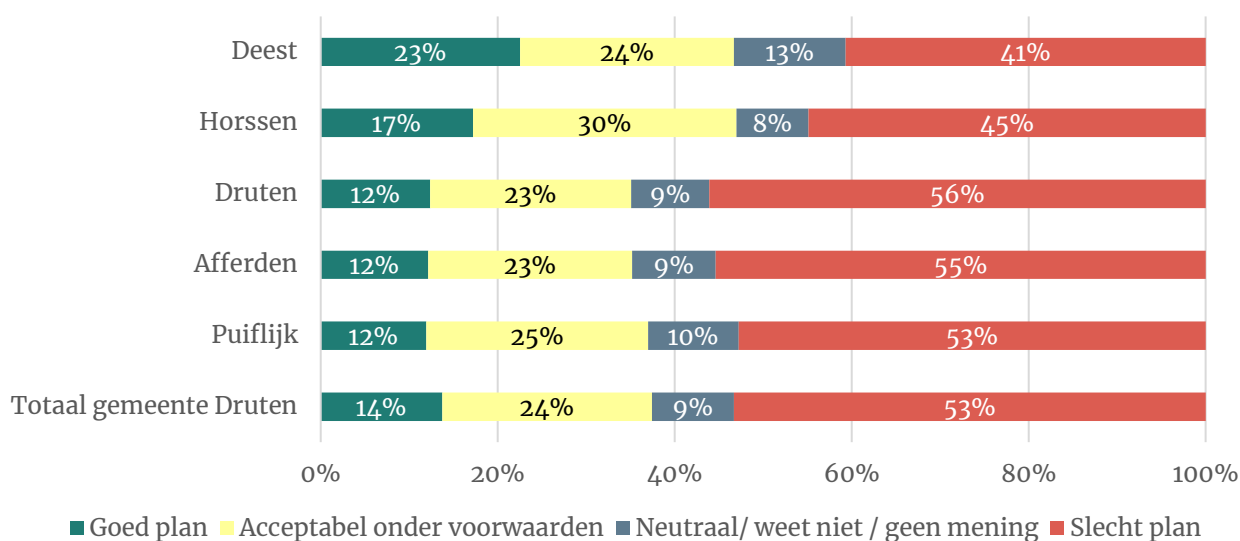
Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

3.5 Steun voor de fusie – gemeente Druten

Het merendeel van de inwoners van de gemeente Druten, 53 procent, vindt de mogelijke fusie met Wijchen een slecht plan. Een op de zeven (14%) vindt het een goed plan en bijna een kwart vindt de fusie acceptabel zolang aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In Deest en Horssen vinden inwoners de fusie vaker een goed idee dan in andere kernen van de gemeente Druten.

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Gevraagd naar een toelichting waarom men de mogelijke fusie een goed of slecht plan vindt komen de volgende antwoorden naar voren. De categorieën citaten geven een beeld van het soort antwoorden dat vaak als toelichting wordt gegeven waarom men de fusie een goed of slecht plan, of acceptabel onder voorwaarden, vindt.

Inwoners die de mogelijke fusie een goed plan vinden (14% van de gemeente Druten)²

Toekomstbestendigheid

- *“Takenpakket voor kleine gemeente is te groot.”*
- *“Beide gemeenten worden voor het grootste deel met dezelfde vraagstukken geconfronteerd. Als grotere gemeente kun je die én alle verdere taken die op je afkomen simpelweg efficiënter en effectiever behapstukken/behandelen.”*
- *“Beide gemeenten zijn op zichzelf te klein om alle taken naar behoren uit te voeren. Alleen ambtelijke samenwerking is geen oplossing omdat het beleid en de aansturing van de ambtelijke organisatie dan door twee verschillende politieke organen wordt gedaan. Dat leidt tot onduidelijkheden op de werkvloer en daarmee een slechtere duurdere dienstverlening.”*

Betere financiën

- *“Door het samenvoegen van 2 gemeenten kan er een efficiëntere organisatie worden ingericht waardoor de middelen die de gemeentes te besteden hebben aan andere dingen kunnen worden besteed die de burger en het leefklimaat in de gemeentes ten goede gaat komen.”*
- *“Kostenbesparing, efficiënt bestuur, 1 raad/ raadszaal/ burgemeester etc.”*
- *“Ik verwacht dat de kosten en lasten omlaag gaan doordat de 'overhead' minder wordt. Voorbeeld is dat Druten al jaren een dure afvalverwerking had die ons als burger meer kost.”*

Samen sta je sterker

- *“Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van het ambtelijk apparaat.”*
- *“Ik woon in het dorp Horssen en daar staan de ontwikkelingen op alle fronten stil. Het lukt de gemeente Druten niet om hierin vooruitgang te boeken. Door de fusie kan het alleen maar beter worden want slechter als nu kan niet.”*
- *“Schaalvergroting kan leiden tot een efficiëntere gemeente en heeft als bijkomend effect dat er professionelere medewerkers omgeschakeld kunnen worden.”*
- *“Kleine gemeentes zijn niet in staat om uitvoering te geven aan alle taken en beleid die vanuit het rijk bij hen neer worden gelegd. Een grotere gemeente heeft meer slagkracht.”*

De fusie is een stap naar grotere gemeente

- *“Begin van een gemeente voor heel Maas en Waal, dat is onvermijdelijk, in toekomst met West Maas en Waal en Beuningen.”*
- *“Samen staan we sterk. Ik zou het liefst zien dan er een grote gemeente Maas en Waal komt. Druten en Wijchen maar ook Beuningen, Heumen en West Maas en Waal allemaal in één gemeente.”*
- *“Het zou mooi zijn als er een grote gemeente Maas en Waal komt. Dit is de eerste stap in die richting. Een grotere gemeente kan efficiënter werken en heeft veel meer invloed.”*

² Op basis van de vraag: U vindt de mogelijke fusie een goed plan. Kunt u aangeven waarom u dit vindt?

Meer invloed in de regio

- “Groot tussen de andere grote gemeenten.”
- “Een sterkere gemeente t.o.v. Nijmegen en Arnhem. meer invloed bij provincie.”
- “De gemeente Druten is een kleine gemeente, Wijchen een wat grotere gemeente. Door samenvoeging ontstaat een grotere gemeente met meer slagkracht ook richting de landelijke overheid.”
- “Steviger positie in de regio waardoor een belangrijkere speler met meer regionale invloed en bestedingsmogelijkheden.”

Inwoners die de fusie acceptabel, onder voorwaarden, vinden (24%)³

Voorzieningen moeten op peil blijven

- “Mits dit niet ten kost gaat van de leefbaarheid van de dorpskernen. Het voorzieningenniveau moet op peil blijven.”
- “Als de dienstverlening niet achteruit gaat en de zorg voor kwetsbare mensen op peil blijft.”
- “Voorzieningen in de dorpen zoals basisschool, sport en dorpshuizen moeten ook in de kerkdorpen blijven bestaan.”
- “Iedere kern moet zijn eigen kwaliteiten en bijzonderheden behouden. En gelijkwaardigheid. De kernen van Wijchen en Druten moeten gelijkwaardig blijven. Dat betekent dat er in 1 gemeente 2 kernen zijn met volwaardige voorzieningen. Dit om voor iedereen de voorzieningen bereikbaar te houden.”

Druten mag niet opgaan in het grotere Wijchen

- “Druten moet Druten blijven en niet "opgevreten" worden door Wijchen. Dus niet eenzijdig profiteren!”
- “De verhouding tussen het "grote" Wijchen en het "kleine" Druten moeten in balans blijven. Druten mag niet het ondergeschoven kindje worden.”
- “Druten mag niet een bijwagen van Wijchen worden, moet volwaardig gezien worden, uiteraard als kleinere grote broer.”
- “Dat Wijchen en Druten gelijkwaardig onderdeel worden van de nieuw gemeente en de nieuwe gemeentenaam niet Druten en niet Wijchen wordt.”

Eigenheid behouden

- “Op voorwaarde dat Druten zijn dorpse karakter houdt en niet ondersneeuwt onder het grotere Wijchen. Dus absoluut Wijchen NIET als gemeentenaam.”
- “Het dorp moet wel hetzelfde blijven.”
- “Dat de gemeente Druten zijn eigen identiteit blijft behouden en niet door het grotere Wijchen wordt opgeslokt.”
- “Behouden van de identiteit van ons dorp.”

³ Op basis van de vraag: U vindt de mogelijke fusie acceptabel, onder voorwaarden. Kunt u aangeven onder welke voorwaarden de fusie voor u acceptabel is?

Kernen moeten gezien worden

- *“Dat individuele dorpskernen gehoord blijven worden en wellicht dat de gemeente mede geadviseerd word door bijvoorbeeld aangedragen personen uit de dorpen.”*
- *“Voldoende aandacht voor de behoeften van verschillende kernen.”*
- *“Op voorwaarde dat er naast belangstelling voor Druten en Wijchen zelf er meer naar de andere dorpen in deze gemeente wordt gekeken, want ik heb het gevoel dat daar totaal niet naar gekeken wordt.”*
- *“Dat alle dorpen gelijkwaardig behandeld worden.”*

Nabijheid/toegankelijkheid van de gemeente

- *“Toegankelijkheid voor de burger naar de werkgemeente is relevant.”*
- *“De lokale betrokkenheid van de gemeente moet gewaarborgd zijn en de ambtenaren en wethouders moeten lokaal zichtbaar en bereikbaar zijn. Op dit moment is de gemeentelijke balie al vrij afstandelijk omdat je een afspraak moet maken i.p.v. binnenlopen zoals vroeger. Die afstandelijkheid moet niet erger worden. Liever beter.”*
- *“Het "ons-kent-ons-gevoel" c.q. "Dorpsgevoel" gaat verloren. Niet alleen voor inwoners, ook voor raadsleden en wethouders dreigt dat gevaar. De gemeenteraad weet nu heel goed hoe een dorp ervoor staat, maar de kans is groot dat na samenvoeging geen enkel raadslid uit die omgeving komt of de situatie goed kent.”*
- *“Afstand van bestuurder tot bevolking moet niet te groot worden.”*

Met meer gemeenten dan alleen Wijchen fuseren

- *“Dat de gemeente Beuningen en de gemeente West Maas en Waal meedoen, dus enkele jaren uitstellen en één heel groot Maas en Waal.”*
- *“Het mooiste zou zijn dat de fusie door zou gaan ook met Beuningen en West Maas en Waal. Dus heel Maas en Waal 1 gemeente.”*
- *“Meerdere gemeentes erbij betrekken, zoals gemeenten West Maas en Waal en Beuningen. Dus alleen een veel grotere gemeente anders heeft het geen zin.”*

Dienstverlening moet in de buurt blijven

- *“Als het gemeentehuis in Druten komt te vervallen dan dient er wel een goed fysiek bereikbaar kantoor/loket in Druten te blijven.”*
- *“Dat wij in Druten de voorzieningen in ons gemeentehuis blijft.”*
- *“Dat de mogelijkheid blijft om voor kleine zaken een plaatselijke balie te houden.”*

Zorg voor een beperking of besparing van de kosten

- *“Mits de financiële gevolgen positief uitpakken en de leefbaarheid er nog beter van wordt.”*
- *“Dat we er niet op achteruit gaan/ dunder uit zijn qua lasten.”*

Inwoners die de mogelijke fusie een slecht plan vinden (53%)⁴

Een fusie is niet nodig; het is goed zoals het is

- “Ik vind dat de gemeente Druten het goed doet en is een gezonde gemeente, dus waarom samen?”
- “Er is geen enkele noodzaak, de gecommuniceerde redenen zijn onzin (regionale versterking, van 2 stemmen naar 1) minder financiën (nieuw onderzoek gunstiger voor kleine gemeentes).”
“De kosten worden niet lager, omdat men denkt te moeten investeren in nog kundiger ambtenaren en vergoedingen voor bestuur gaat omhoog.”
- “Ik ben nu tevreden met de gemeente en dadelijk wordt dat maar weer afwachten.”
- “Ik zie hier geen voordeel van. Druten is heel goed in staat om een zelfstandige gemeente te blijven en we hebben hiervoor Wijchen niet nodig.”

Zorgen over het verliezen van de eigen identiteit

- “Omdat de hele identiteit van Druten gevaar loopt.”
- “Omdat het de beide karakters van de dorpen aantast en de inwoners zullen daar de dupe van zijn.”
- “Het dorpse gevoel zal gaan verdwijnen omdat er een zeer grote gemeente bijkomt en er minder zal kunnen in Druten.”
- “Druten moet Druten blijven!”

De afstand tussen burger en bestuur wordt groter na een fusie

- “Ik verwacht er geen voordelen van voor de kleine kernen. Ik verwacht dat de bereikbaarheid van de gemeentelijke organisatie vanuit het huidige Druten minder wordt.”
- “Het is nu persoonlijker, waardoor er meer aandacht is voor de kleine kernen. Hoe groter iets is, hoe onpersoonlijker. De kleine kernen en de natuur moeten worden behouden.”
- “Groter worden betekent meer afstand en minder betrokkenheid en mensen welke de cultuur van Druten absoluut niet kennen gaan meebeslissen en voelen niet wat een Drutense voelt. Ze hebben hier geen emotie bij.”
- “Omdat ik bang ben dat je meer afstand creëert tussen de gemeente en de burger, waardoor je langer moet wachten op veel zaken of dat sommige dingen dan lastiger te realiseren zijn.”
- “Ik denk dat het dorpse karakter van de gemeente Druten gaat verdwijnen. De organisatie te groot wordt en de wethouders (portefeuillehouders) verder van de praktijk komen te staan.”
- “De gemeente wordt dan te groot! Niet meer persoonlijk.”

Druten en Wijchen passen niet bij elkaar

- “Wijchen en Druten zijn totaal verschillende gebieden en mentaliteiten. Ze horen niet bij elkaar.”
- De inwoners van gemeente Druten en de inwoners van gemeente Wijchen hebben nooit met elkaar geïntegreerd, ik vraag me af of een fusie deze twee gemeenten tot een maakt, of dat het toch twee verschillende gemeenten zullen blijven.”
- “De afstand tussen de twee gemeenten is te groot. Een van de twee zal onder te fusie lijden en ik ben bang dat Druten het onderspit gaat delven. Ik hoop dus oprecht dat de fusie niet doorgaat.”

⁴ Op basis van de vraag: U vindt de fusie een slecht plan. Kunt u aangeven waarom u dit vindt?

Het proces naar de fusie verloopt niet goed

- *“De inwoners wordt op het laatste moment naar hun mening gevraagd. Enige tijd geleden heeft Welzijn Druten de knuppel in het hoenderhok gegooid door de gemeente Druten te vragen of er referendum gehouden kon worden. Toen is iedereen wakker geworden en heeft dit uiteindelijk geleid tot deze enquête. In mijn beleving was de gemeente Druten er al nagenoeg van overtuigd (en nog) dat er een fusie zou plaatsvinden. Mijn mening om niet samen te gaan met Wijchen heeft daardoor ook een rancuneus karakter gekregen. De mening van de inwoners had totaal geen prioriteit.”*
- *“Een fusie is op dit moment een slecht plan, omdat in ieder geval de gemeente Druten onder andere via de sociale media met name de voordelen heeft belicht en de nadelen heeft geminimaliseerd. De gemeente had zich hier neutraal in moeten opstellen en niet laten merken wat zij graag willen, want dat beïnvloedt de mening van de inwoners. Dit is naar mijn mening geen eerlijke manier van doen, want hiermee worden de resultaten van dit onderzoek vertekend. Als de gemeente zo graag wil weten wat de inwoners vinden, dan moet je dat niet gaan manipuleren.”*

Liever fuseren tot een grotere gemeente

- *“Liever een fusie van West Maas en Waal, Druten, Wijchen en Beuningen.”*
- *“Ineens naar een gemeente Maas en Waal, nu eerst gesteggel met Druten en Wijchen, en later?”
“Beter in één keer een gemeente Maas en Waal.”*

Fuseren met andere gemeente dan Wijchen

- *“Ik ben vóór fusie, maar niet met Wijchen, wat nu al veel groter is, en meer een stedelijke uitstraling en betekenis heeft.”*
- *“Druten en Wijchen zijn geen voor de hand liggende partners. Gemeente West Maas en Waal zou dat bijv. wel zijn (m.b.t. cultuur, ligging en aantal inwoners). Samenwerken omwille van de specialistische deskundigheid van ambtenaren en zeggenschap/invloed op regionaal gebied (incl. Wijchen, Nijmegen, Arnhem) kan ook op een andere manier dan fuseren.”*
- *“Ik vind een fusie met de gemeente Beuningen en gemeente West Maas en Waal beter, Wij zijn als gemeente Druten geografisch en verstandhouding daar al decennia mee verbonden!”*
- *“Ik zie liever een gemeente Maas en Waal. Wij hebben niets met Wijchen maar wel met Beuningen en West Maas en Waal.”*

Zorgen over beschikbaarheid van voorzieningen

- *“Op den duur gaan meerdere voorzieningen richting Wijchen, denk aan een bibliotheek, voortgezet onderwijs, sportfaciliteiten, theater etc.”*
- *“Ik zie mensen uit de dorpen niet naar Wijchen gaan voor een gesprek op het gemeentehuis.”*
- *“Het gemeentehuis zal naar Wijchen verdwijnen.”*

Druten is vergeleken met Wijchen (te) klein

- *“Druten wordt 'opgeslokt' door Wijchen en zal een kleinere stem hebben bij een fusie.”*
- *“Beslissingen zullen meer in het voordeel van Wijchen vallen en dat is nadelig voor Druten.”*
- *“Druten zal de onderliggende partij vormen.”*
- *“Ik ben bang dat de gemeente Druten straks niets meer in de pap te brokkelen heeft.”*
- *“In mijn ogen zal het zwaartepunt van het beleid, wat nu rondom Druten ligt, naar Wijchen verplaatsen. Dit aangezien daar meer inwoners zijn, en deze waarschijnlijk ook op (dorps)partijen met bekenden uit die hoek stemmen. Hiermee verwacht ik geen eerlijke vertegenwoordiging van de dorpen uit de gemeente Druten.”*

Bezorgdheid dat kleinere kernen vergeten worden

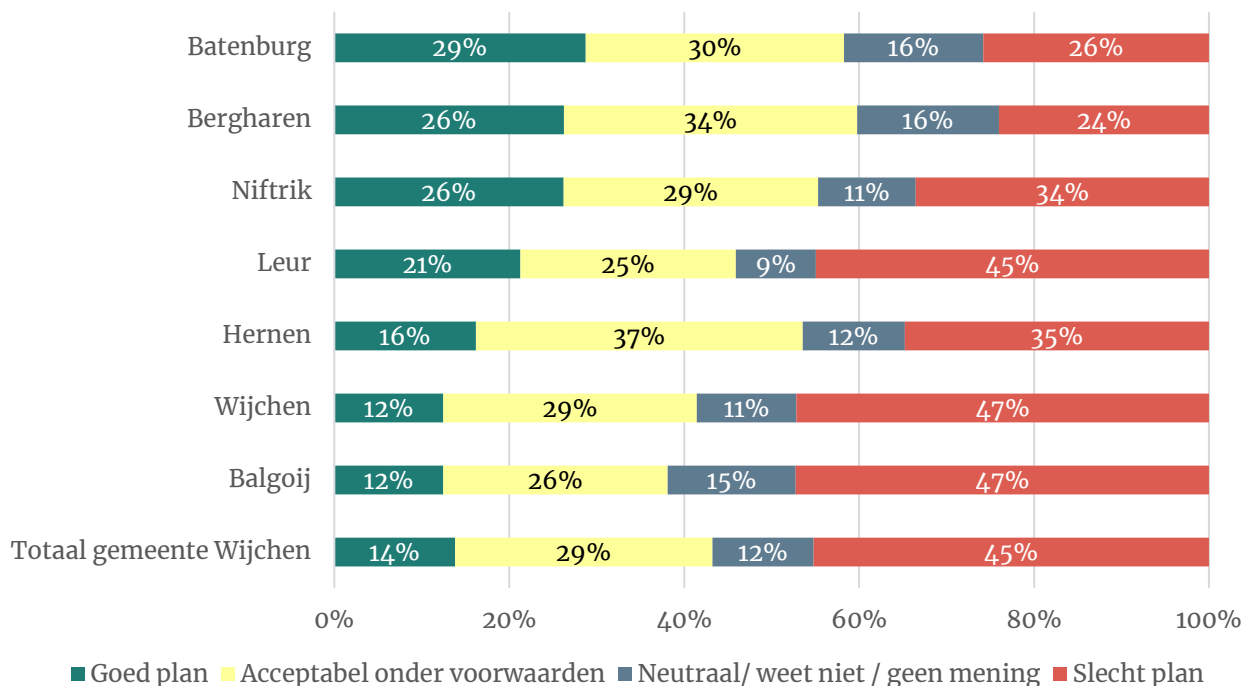
- *“De kleine kerkdorpen hebben weinig meer in te brengen.”*
- *“De kleinere dorpen zullen het onderspit delven tegen Wijchen.”*
- *“Omdat de kleine dorpen nu nog minder aandacht zullen krijgen op allerlei gebied en de lasten toch verhoogd worden voor die kleine dorpen.”*
- *“De gemeente wordt te groot om ook aandacht te geven aan de kleine kernen.”*

3.6 Steun voor de fusie – gemeente Wijchen

Een minderheid van de inwoners van de gemeente Wijchen, 45 procent, vindt de mogelijke fusie met Druten een slecht plan. Een op de zeven (14%) vindt het een goed plan en bijna drie op de tien inwoners vinden de fusie acceptabel zolang aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In Niftrik, Leur, Hernen, Bergharen en Batenburg vinden inwoners de fusie vaker een goed idee of acceptabel onder voorwaarden dan in andere kernen van de gemeente Wijchen.

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Gevraagd naar een toelichting waarom men de mogelijke fusie een goed of slecht plan vindt komen de volgende antwoorden naar voren. De categorieën citaten geven een beeld van het soort antwoorden dat vaak als toelichting wordt gegeven.

Inwoners die de mogelijke fusie een goed plan vinden (14% van de inwoners van Wijchen)⁵

Een grotere gemeente heeft meer invloed in de regio

- “Samen gaan zal de nieuwe gemeente meer macht geven naar andere hogere overheden.”
- “Wanneer je groter wordt/bent heb je regionaal meer in te brengen.”
- “Er gebeurt veel in de regio. Je staat dan een stuk sterker.”
- “Door schaalvergroting is het mogelijk meer voor elkaar te krijgen van de provincie en de landelijke overheid.”

⁵ Op basis van de vraag: U vindt de mogelijke fusie een goed plan. Kunt u aangeven waarom u dit vindt?

Door een fusie is er meer toekomstbestendigheid

- “Kleinere gemeentes zijn op den duur niet levensvatbaar. Fuseren is daarom veel beter.”
- “Eendracht maakt macht, het is beter m.b.t. nieuwe Gemeentefonds 2021, meer efficiency, beter uitgerust voor nieuwe taken die van het Rijk komen. Later moet je toch fuseren en nu kun je een en ander nog zelf bepalen.”
- “Om het voorzieningenniveau te kunnen handhaven is er schaalvergroting nodig.”

Een gefuseerde gemeente heeft meer slagkracht

- “Schaalgrootte biedt betere mogelijkheden, versterkt de positie, mogelijkheden voor meer deskundigheid en zou besparing op bestuursorganisatie moeten opleveren.”
- “Voor de professionalisering van het openbaar bestuur.”
- “Voor het toekomstig te voeren beleid: duurzaamheid, kanteling klimaatmaatregelen, woningbouw (zeg maar complexe items) kunnen veel beter op grotere schaal aangepakt worden.”
- “Ik denk dat een grotere gemeente meer zeggenschap heeft, een betere visie kan opstellen, meer ruimte heeft voor diverse initiatieven.”

Een fusie is een stap naar een nog grotere gemeente

- “Het is een begin om ook de gemeenten Beuningen en West Maas en Waal erbij te voegen tot een gemeente: Groot Maas & Waal!”
- “Kleinere gemeentes worden in de toekomst minder gehoord. Je wordt daardoor kwetsbaarder. De fusie zou wat mij betreft héél Maas en Waal gebied omvatten.”

Liever met Druten dan met Nijmegen fuseren

- “Schaalvergroting is noodzakelijk en dan liever met dorpse gemeenten dan met Nijmegen.”
- “Door samengaan met Druten blijft naar mijn mening de 'Wijchense identiteit' beter behouden dan wanneer we onder Nijmegen zouden gaan vallen. Dan ben ik bang dat we een buitenwijk van de stad worden en het Wijchense helemaal verdwijnt.”
- “Het is belangrijk dat Wijchen een sterke plek kan innemen in het geheel. Wijchen kan dat bereiken door te fuseren met Druten. Indien de fusie geen doorgang vindt, is het lastig om later het hoofd boven water te houden ten opzichte van grotere gemeenten met meer zeggenschap. Daarnaast lijkt het mij niet wenselijk om ‘opgeslokt’ te worden met Nijmegen omdat de gemeente Nijmegen als stadse gemeente niet dezelfde belangen en waarden heeft.”

Inwoners die de fusie acceptabel vinden, onder voorwaarden (29%)⁶

Eigen karakter behouden

- “Het moet niet ten koste gaan van de kleine dorpen.”
- “Dat de eigenheid van Wijchen en de kernen in stand blijft en Wijchen niet voor de schulden van Druten opdraait.”
- “Ik denk dat een fusie op bestuurlijk niveau iets goeds is. Er kunnen beter/sneller dingen op grotere schaal worden georganiseerd. Dus goedkoper en effectiever. Wel hoop ik dat Wijchen en de daarbij behorende dorpen hun eigen karakter behouden. En dat lijkt me steeds lastiger worden. Ook zou ik het jammer vinden als de naam van de gemeente Wijchen veranderd.”
- “Eigen karakter van de gemeenten moet zichtbaar en voelbaar blijven.”
- “Dat de verschillende dorpen binnen de nieuwe gemeente hun eigenheid (karakter) behouden.”

⁶ Op basis van de vraag: U vindt de mogelijke fusie acceptabel, onder voorwaarden. Kunt u aangeven onder welke voorwaarden de fusie voor u acceptabel is?

Dienstverlening

- *“Wanneer de dienstverlening hetzelfde blijft voor de inwoners, of beter.”*
- *“Burgerzaken moet op gemeentehuis minstens hetzelfde toegankelijk blijven.”*
- *“Een eigen gemeentehuis en een balie voor de burgers waar ze terecht kunnen met hun vragen over allerlei gebieden zoals nu het geval is.”*

De kosten voor inwoners mogen niet stijgen

- *“De lasten voor de burgers moeten niet hoger worden, zijn al hoog genoeg.”*
- *“Mits het in financiële zin nu en voor de toekomst niet negatief uitpakt.”*
- *“Geen extra kosten voor een groter ambtelijk apparaat. Oftewel: geen extra kosten voor ons als inwoners.”*
- *“Als Wijchen zijn eigen karakter kan behouden en geen negatieve financiële gevolgen zijn voor bewoners door verhoging lokale lasten.”*

De nabijheid van de gemeente moet blijven

- *“Dat de burger geen nummertje wordt!!”*
- *“Dat Wijchen als dorp blijft bestaan en niet als één grote gemeente met Druten omdat we dan opgaan in het geheel en alles onpersoonlijker wordt.”*
- *“Bereikbaarheid moet op korte afstand blijven, afstand tot de inwoners mag niet groter worden.”*
- *“Ik begrijp de voordelen van schaalvergroting. Het inzetten van het extra geld en de extra invloed kan zowel op een positieve als op een negatieve manier worden aangewend. Laten we hopen dat de grote gemeente dicht genoeg bij de mensen blijft om goede keuzes te blijven maken.”*

Voorzieningen moeten blijven

- *“Wanneer gegarandeerd kan worden dat de voorzieningen op een goed dan wel verhoogd aanvaardbaar niveau kunnen blijven c.q. worden verhoogd.”*
- *“Dat geen van de twee kernplaatsen (Wijchen/Druten) er aantoonbaar op achteruit gaat qua voorzieningen.”*
- *“Zolang alle voorzieningen die er nu in Wijchen zijn er in de toekomst ook zullen zijn. En deze dus niet verhuizen naar Druten!”*

Ook met andere gemeenten fuseren

- *“Als de tussen- en aanliggende gemeenten zoals Beuningen, Heumen en Malden ook mee zouden doen. Dan ben je Samen Sterk.”*
- *“Meer dorpen, een echt groot Maas en Waal vormen.”*
- *“Als er toch gefuseerd moet worden om grotere gemeenten te creëren, dan zijn er in het Land van Maas en Waal naar mijn idee betere opties. Is dat een brug te ver, dan oké maar Wijchen moet wel Wijchen blijven.”*

De naam van de nieuwe gemeente

- *“Als de naam: Wijchen blijft bestaan. Of terugkomt in de nieuwe naam.”*
- *“Dat de inwoners een stem krijgen in de bepaling van de naam van de gemeente.”*
- *“Nieuwe naam van de fusiegemeente? Moet herkenbaar zijn in Nederland. Dus geen fantasiernaam!”*

Inwoners die de fusie een slecht plan vinden (45%)⁷

Niet met Druten fuseren

- “Omdat we beter bij Beuningen zouden passen! Druten is te ver weg, totaal geen band mee.”
- “De gemeenten passen qua cultuur en ook zeker financieel niet bij elkaar.”
- “Gemeenten Wijchen en Druten verschillen te veel van elkaar om tot goed gezamenlijk beleid te kunnen komen.”
- “Het zijn aparte gemeentes. Wijchen en Druten passen qua inwoners totaal niet bij elkaar.”

Afstand tussen burger en gemeente

- “De ambtelijke samenwerking was goed idee, zorgt voor meer expertise en slagkracht. Fusie leidt tot meer bestuurlijke afstand en dat is ongewenst. Ik zie helemaal niet in de plannen hoe dit wordt geborgd in de fusieplannen.”
- “Ik ben bang dat Raadsleden verder van de bewoners af komen te staan.”
- “Het geheel wordt te groot, waardoor er minder aandacht is voor de gewone burger.”
- “De gemeente wordt dan veel te groot. Het bestuur wordt minder lokaal en dorpen gaan op in de massa van de gemeente.”

Het proces naar de fusie toe

- “De snelheid waarmee het gebeurt baart mij zorgen.”
- “Het komt te vroeg en te geforceerd.”
- “Het moet er maar door gestamd worden wat voor keus hebben bewoners?”
- “Omdat de snelheid waarmee dit gerealiseerd wordt, ten koste gaat van zorgvuldig onderzoek. Naar mijn mening kun je dergelijk belangrijk besluit niet binnen een paar maanden nemen.”
- “Omdat het erdoor gedrukt gaat worden. Wacht ermee tot de volgende Gemeenteraadsverkiezingen. Mensen kunnen dan meebeslissen.”

De financiën van een nieuwe gemeente

- “De financiën van Druten zijn slechter dan die van Wijchen. Voordeel voor Druten omdat die dan profiteert van de op orde zijnde financiën van Wijchen.”
- “Voor Wijchen is dit plan slecht, omdat je een gemeente erbij krijgt met financiële tekorten. En het is irritant dat er zo slecht over wordt gecommuniceerd. Alleen maar over de positieve kanten.
- Het is niet helder gemaakt wat de feitelijke voordelen gaan zijn. Ik lees alleen kwalitatieve kreten als 'we kunnen betere ambtenaren aantrekken' en 'samen staan we sterker'. We gaan van 40.000 naar goed 60.000 inwoners wat ons nog steeds klein maakt. Als de businesscase duidelijk is dan prima, maar dat is het totaal niet. Wat is het (financiële) effect van de fusie op de grote onderwerpen van de komende jaren (stijgende kosten zorg, woningbouwrealisatie, energietransitie)?”
- “Druten heeft veel dure plannen en ik vrees dat Wijchen daaraan moet meebetalen.”
- “Alleen voor het geld fuseren lijkt me geen goede keuze. En er is géén garantie dat fusie financieel voordeel gaat geven.”

⁷ Op basis van de vraag: U vindt de fusie een slecht plan. Kunt u aangeven waarom u dit vindt?

Liever een nog grotere gemeente vormen

- *“Omdat een fusie met Druten niet dat brengt wat je van een grotere gemeente kan verwachten, daar zijn meer gemeentes voor nodig. Met slechts 20.000 mensen meer bewerkstellig je niet zoveel.”*
- *“Deze fusie levert de nieuwe gemeente niet veel op. De grootte gaat van 40.000 naar ca. 60.000. Hier wordt de gemeente Nijmegen niet koud of warm van. Waarom zijn er niet eerst herindelingsgesprekken met onze omliggende gemeenten gehouden, om gezamenlijk te komen tot een gemeente van meer dan 100.000 inwoners, als tegenwicht tegen Nijmegen, in plaats van dit plan er ondemocratisch er zo snel mogelijk samen met de gemeente Druten door te drukken.”*
- *“Fuseren met Druten alleen lost niks op. Er moet ingestoken worden op een grote plattelandsgemeente voor het Land van Maas en Waal.”*
- *“De omvang van de fusie is te beperkt, geeft op deze schaal geen voordelen.”*

Eigenheid

- *“Wijchen hoort Wijchen te blijven zoals het nu is, en niet samen gaan met welke plaats dan ook.”*
- *“Zo verdwijnen dadelijk alle dorpen met al haar mooie eigenschappen. Waarom moet het allemaal groter? Goed is goed en wees blij met wat je hebt.”*
- *“Het zorgt voor een verwatering van de identiteit van Wijchen.”*

Het is goed zoals het nu is

- *“Wijchen is groot genoeg. Heeft voorzieningen op peil met daarmee acceptabele woonlasten.*
- *Ik zie geen positief effect van de fusie. De samenwerking zoals die er nu is biedt een aantal voordelen en is daarom prima. Een fusie brengt verlies van eigenheid met zich mee.”*
- *“Blijven zoals het is nu, nu weten we wat werkt.”*

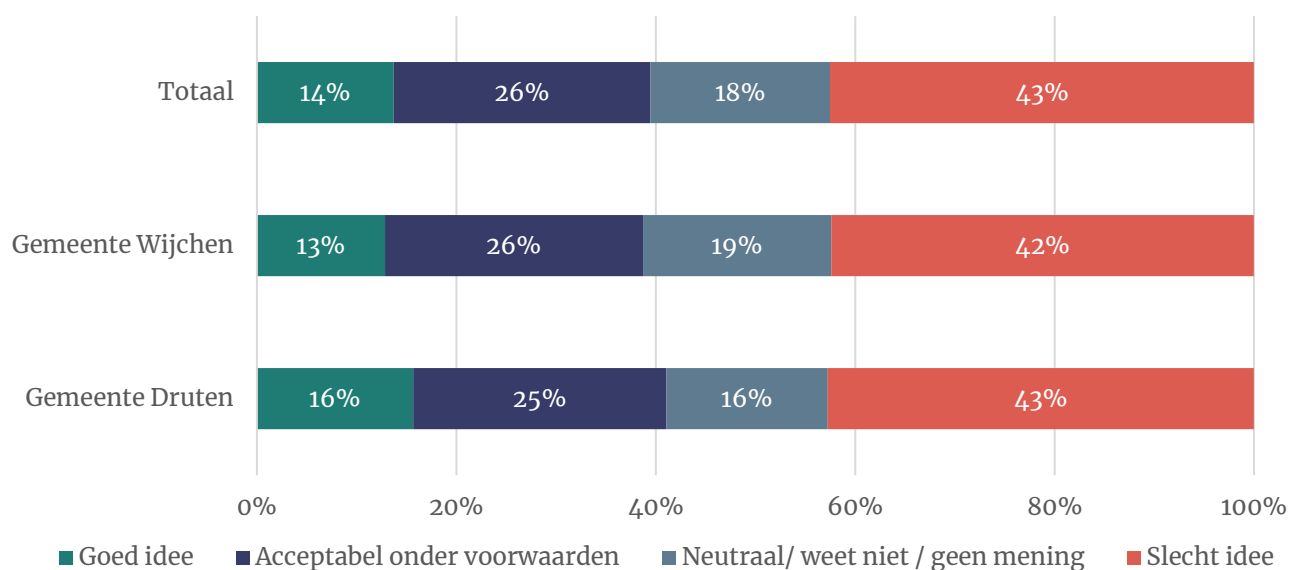
3.7 Eén gemeente in Maas en Waal?

Tenslotte legden we inwoners van Druten en Wijchen de volgende tekst, over een mogelijke gemeente in de toekomst, voor:

De colleges van Druten en Wijchen hechten sterk aan het landschappelijke en dorpse karakter van de gemeenten Druten en Wijchen. Daarom zijn zij nu voorstander van een samenvoeging van beide gemeenten. Zo kan een sterke, landelijke gemeente ontstaan met 60.000 inwoners en 12 kernen. Misschien is het op de langere termijn nodig om een nog grotere plattelandsgemeente te vormen in het land van Maas en Waal. Dit om het landschappelijke karakter van het gebied en de belangen van de (mensen in de) dorpen en kernen veilig te stellen.

In beide gemeenten vindt een klein aandeel van de inwoners een grotere plattelandsgemeente een goed idee. Een groter deel, een kwart, zou het een acceptabele stap vinden, onder voorwaarden. Waar een meerderheid van de inwoners van Druten (53%) een fusie met Wijchen een slecht plan vindt, vindt een minderheid (43%) het vormen van een dergelijke plattelandsgemeente op langere termijn een slecht idee. In beide gemeenten is het aandeel dat geen mening heeft of hier neutraal tegenover staat ook relatief groot.

Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl

Deelrapportage 2: Draagvlakbijeenkomsten

Uitkomsten van de draagvlakbijeenkomsten - onderdeel van het draagvlakonderzoek in het kader van een mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen

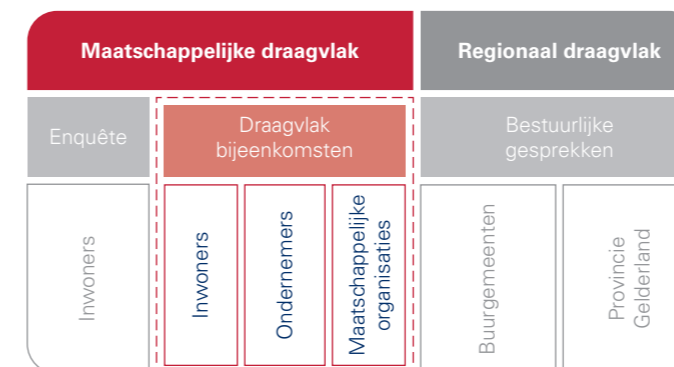
Inhoudsopgave

1. Inleiding	78
1.1 Doel en opzet draagvlakbijeenkomsten	79
1.2 Relatie draagvlakbijeenkomsten en enquête	80
1.3 Leeswijzer	80
2. Belangrijke thema's voor de toekomst van de gemeente	82
2.1 Inleiding	83
2.2 Leefomgeving	83
2.3 Zorg en welzijn	88
2.4 Bestuur en organisatie	91
2.5 Relatie tussen inwoners en gemeente	94
3. Steun voor bestuurlijke fusie en grotere plattelandsgemeente	98
3.1 Inleiding	99
3.2 Steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen	100
3.3 Steun voor een grotere plattelandsgemeente op termijn	105
3.4 Opmerkingen ten aanzien van het proces	108

Inleiding

Hoofdstuk 1

Het draagvlakonderzoek bestaat uit verschillende onderdelen: de enquête onder alle inwoners van 18 jaar en ouders en 22 draagvlakbijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, die beiden bedoeld zijn om het maatschappelijk draagvlak voor een mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen te peilen. En bestuurlijke gesprekken met zes buurgemeenten en provincie om het regionaal draagvlak voor de mogelijke fusie te toetsen. Deze deelrapportage focust zich op de uitkomsten van de draagvlakbijeenkomsten.

1.1 Doel en opzet draagvlakbijeenkomsten

Het onderzoeksdoel van de draagvlakbijeenkomsten was, zoals de gemeenteraden op 22 september jl. hebben besloten, (1) om input op te halen voor het herindelingsontwerp en -advies en (2) te onderzoeken of er draagvlak is voor het plan om bestuurlijk te gaan fuseren. Deze lijn volgend werd aanwezigen tijdens bijeenkomsten gevraagd naar:

- wat men belangrijk vindt voor de toekomst van de eigen gemeente.
- wat men vindt van een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen en van een grotere plattelandsgemeente op de langere termijn.

Voor beide onderwerpen werden aan aanwezigen verschillende vragen voorgelegd, waarover via stemkastjes gestemd kon worden.¹⁵⁾ Direct nadat op een vraag gestemd was, verschenen de uitkomsten op een scherm. Vervolgens ging men met elkaar in gesprek over de uitkomsten van de stemming.

Naast voor het bevragen van de gemeenschap, werden de bijeenkomsten ook gebruikt om aanwezigen op algemene wijze te informeren over wat een bestuurlijke fusie inhoudt. Elke avond werd geopend door een wethouders van de betreffende gemeente, die toelichtte waarom het college van burgemeester en wethouders voorstander is van een bestuurlijke fusie tussen beide gemeenten. De wethouders waren ook tijdens de rest van de bijeenkomst beschikbaar voor vragen.

¹⁵⁾ InterVote faciliteerde het stemmen op de draagvlakbijeenkomsten.

In totaal zijn er 22 bijeenkomsten georganiseerd, waarvan en veertien voor inwoners (acht voor Wijchen en zes voor Druten), vier voor ondernemers (één avond per gemeente en twee overloopavonden), en vier voor maatschappelijke organisaties (twee avonden per gemeente). In de bijlage vindt u een overzicht van deze bijeenkomsten. Naast inwoners konden elke avond ook een beperkt aantal raadsleden aanwezig zijn. Gezien de coronamaatregelen werd een maximum van dertig aanwezigen per avond aangehouden. Van elke bijeenkomst is een verslag gemaakt door een medewerker van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Deze verslagen vormen de basis van dit hoofdstuk.

1.2 Relatie draagvlakbijeenkomsten en enquête

De uitkomsten van de draagvlakavonden zijn een aanvulling op de inwonersenquête en zijn gebruikt om verdere inkleuring te kunnen geven aan de enquête-uitkomsten. Op basis van de grote hoeveelheid bijeenkomsten kon hierbij worden gekeken naar verschillen en overeenkomsten tussen de gemeenten Druten en Wijchen; tussen de grote en kleinere kernen binnen een gemeente; en tussen de verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties). De uitkomsten van de draagvlakavonden zijn in tegenstelling tot de enquête *niet* representatief.

1.3 Leeswijzer

Deze deelrapportage volgt de opzet van de draagvlakavonden en bestaat daarmee uit twee hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk gaat in op belangrijke thema's voor de toekomst van de gemeente. Het tweede hoofdstuk geeft weer wat men vindt van de bestuurlijke fusie en een nog grotere plattelandsgemeente op termijn.

Deze opzet spiegelt ook de gekozen opzet in de hoofdrapportage 'Bouwstenen en steun in kaart'. Waar de hoofdrapportage echter de rode draden op deze twee onderwerpen beschrijft en daarin de verbinding legt tussen de enquête, de draagvlakbijeenkomsten en de bestuurlijke gesprekken, focust deze deelrapportage zich enkel op de uitkomsten van de draagvlakbijeenkomsten.

In de hiernavolgende hoofdstukken wordt steeds onderscheid gemaakt tussen de verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties) en tussen beide gemeenten.

De bijlagen bieden een overzicht van de georganiseerd draagvlakbijeenkomsten en geven de stemresultaten van de draagvlakbijeenkomsten weer per doelgroep.

Belangrijke thema's voor de toekomst van de gemeente

Hoofdstuk 2

2.1 Inleiding

In zowel de enquête als de draagvlakbijeenkomsten is gevraagd naar wat men belangrijk vindt voor de toekomst van de gemeenten. Dit aan de hand van een aantal vaste thema's en vragen, waarbij aanwezigen steeds werd gevraagd aan te geven wat voor hen de belangrijkste antwoordopties waren. In het gesprek dat na elke vraag volgende, lag de nadruk op *waarom* men bepaalde antwoordopties zo belangrijk vond.

Op de draagvlakbijeenkomsten is een selectie van de vragen uit de enquête gebruikt gezien de beperktere tijd. Dit betreft de vier thema's leefomgeving, zorg en welzijn, bestuur en organisatie en de relatie tussen gemeente en inwoners. Dit hoofdstuk schetst voor elk thema de uitkomsten van de bijeenkomsten volgens een vaste structuur:

- Bij elk thema is de vraagstelling opgenomen evenals een figuur met de hoogst scorende antwoordopties per doelgroep (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties). Deze worden in het figuur afgezet tegen de hoogst scorende antwoordopties uit de enquête. De figuren zijn ook gebruikt in hoofdstuk 3 van de hoofdreportage met overkoepelende bevindingen.

- Bij elk thema wordt beknopt weergegeven wat besproken is op de bijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Hierbij wordt steeds onderscheid gemaakt tussen de gemeente Druten en de gemeente Wijchen.
- Bij de bijeenkomsten voor inwoners wordt tevens onderscheid gemaakt tussen de grote kern van de gemeente en de kleinere kernen.

Er worden in dit hoofdstuk geen gedetailleerde stemuitkomsten weergegeven. Deze kunt u raadplegen in bijlage 2.

2.2 Leefomgeving

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Druten en Wijchen is gevraagd wat zij belangrijk vinden als het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving (zie de hierna volgende tabel). Aanwezigen konden hierbij maximaal vier antwoordopties aankruisen. Een algemene opmerking bij deze vraag is dat op meerdere bijeenkomsten in beide gemeenten is aangegeven dat onderwijs van groot belang is voor de beide gemeenten en dat dit gemist wordt in de antwoordopties.

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving? (max. 4 antwoorden)

1. Woningen voor starters/ jongeren	10. Groenvoorziening en -onderhoud (zoals bomen, struiken, grasvelden)
2. Woningen voor ouderen	11. Afvalinzameling en aanpak zwerfafval
3. Woningen voor gezinnen	12. Plekken voor bedrijven (waaronder bedrijventerreinen)
4. Cultuur/historie	13. Aantrekkelijk winkelgebied
5. Recreatie en toerisme	14. Investeren in duurzaamheid (zonneparken en windmolens)
6. Parkeren, verkeer en bereikbaarheid	15. Verduurzamen woningen en bedrijven
7. Voorzieningen voor fietsers (fietspaden en stalling)	16. Sportvoorzieningen
8. Openbaar vervoer	17. Natuur en landschap
9. Onderhoud openbare ruimte (straten, pleinen)	

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druten	1. Woningen voor starters/jongeren én 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen én 3. Onderhoud openbare ruimte	1. Woningen starters/-jongeren 2. Aantrekkelijk winkelgebied 3. Natuur en landschap	1. Openbaar vervoer 2. Woningen voor ouderen 3. Sportvoorzieningen
Wijchen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen voor starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen	1. Woningen starters/-jongeren 2. Plekken voor bedrijven 3. Parkeren, verkeer, bereikbaarheid	1. Woningen starters/jongeren 2. Woningen voor ouderen

Figuur 1 Belangrijkste thema's leefomgeving (bron: I&O Research rapport, draagvlakbijeenkomsten)

2.2.1 Uitkomsten inwoners

2.2.1.1 Gemeente Druten

Wanneer alle stemuitslagen van de verschillende draagvlakbijeenkomsten in de gemeente Druten bij elkaar worden opgeteld, komen woningen voor starters en jongeren bovenaan te staan. Ook het onderhoud van de openbare ruimte en woningen voor ouderen vinden Drutenaren relatief belangrijk. Dit komt grotendeels overeen met wat er uit de enquête is gekomen. Een opvallend verschil is de aantrekkelijkheid van het winkelgebied dat in de enquête hoog scoort, maar op de draagvlakavonden minder hoog. In algemene zin valt verder op dat Drutenaren op de draagvlakbijeenkomsten de onderwerpen die te maken hebben met de kwaliteit van de openbare ruimte hoog scoren. Het gaat dan vooral om het onderhoud van de openbare ruimte, afvalinzameling en zwerfafval en groenvoorziening en -onderhoud.

Opvallendheden grote kern Druten

Tijdens de draagvlakavonden in de kern Druten benoemden inwoners het belang van groenvoorziening en voldoende onderhoud aan de openbare ruimte. Op dit moment liggen stoeptegels schots en scheef op veel plaatsen in Druten en wordt de onderkant van heggen door elektrische snoeiapparatuur

niet meegenomen, zo vertellen de inwoners. In het kader van de fusie worden zorgen geuit dat Wijchense ambtenaren niet weten hoe de straten in Druten er uitzien. Verder geven aanwezigen aan dat de gemeente Druten heel goed is in afval scheiden. Inwoners spreken dan ook de hoop uit dat dit in een nieuwe gemeente behouden blijft. Een keerzijde is echter dat er in Druten wel steeds meer zwerfafval is. Daar zou volgens de inwoners meer aandacht voor moeten komen. Ook woningen voor ouderen en jongeren zijn voor Drutenaren een belangrijk onderwerp. Jongeren dragen bij aan de vitaliteit van de kernen. Een gebrek aan woningen voor starters en jongeren gaat ten koste van de sociale structuur van het dorp. Daarnaast is goed openbaar vervoer tussen Druten en Wijchen belangrijk. Men merkt op dat op dit moment vanuit Druten via Nijmegen gereisd moet worden om met het openbaar vervoer in Wijchen te komen. Ten slotte uitten Drutenaren hun zorgen over de binnenstad van Druten. Doordat het centrum niet autovrij is merken zij op dat zij liever naar Wijchen gaan, omdat daar gewandeld kan worden.

Opvallendheden kleinere kernen

Ook in de kleinere kernen wordt het belang van woningen voor starters onderstreept. Zo vertelt men in Deest, Puiflijk en Horssen dat er onvoldoende aanbod is op dit moment.

Het aanbod dat wel er is, is volgens de inwoners te duur voor starters of jongeren. Hierdoor kunnen zij in de kleinere kernen moeilijk aan een woning komen. Inwoners van Deest voegen daaraan toe dat daarnaast een gebrek aan voorzieningen het niet aantrekkelijk maakt voor jongeren om zich in het dorp te vestigen. Daarbij spreekt men in verschillende kernen de zorg uit dat als jongeren weggaan of wegblijven, dat verdere consequenties heeft voor voorzieningen en daarmee de leefbaarheid in de kern. Uitspraken die in deze trant zijn gedaan, zijn: 'Er is een vlucht van faciliteiten naar de grote kernen' en 'Grote kernen zuigen de kleine kernen leeg'. Op het gebied van voorzieningen noemen inwoners van Horssen specifiek de school, de sportvoorzieningen en winkels voor dagelijkse boodschappen. In Horssen onderstreept men het belang van vestiging van voortgezet onderwijs in Druten voor het behoud van jongeren in het dorp. In Afferden spreekt men de hoop uit dat bij een fusie het voorzieningenniveau in ieder geval zo blijft zoals het is. Inwoners uit Afferden en Horssen benadrukken in het kader van woningen verder dat het van belang is dat levensloopbestendige woningen bij een fusie ook in de kleine kernen geplaatst worden, en niet geconcentreerd worden in Wijchen. Op deze manier kan voorkomen worden dat mensen hun sociale omgeving moeten verlaten wanneer zij zorg behoeven.

In verschillende kernen worden zorgen geuit ten aanzien van het onderhoud van de openbare ruimte. Zo stelden de inwoners van Deest dat het hier in tegenstelling tot vroeger zeer slecht mee gesteld is. In Puiflijk noemde men afvalverzameling en zwerfafval een belangrijk onderwerp. Inwoners zijn trots op hoe dat op dit moment gaat in de gemeente Druten. Ook kwam het belang van het behoud van de mooie natuur en het landschappelijke karakter meerdere malen naar voren. Inwoners uit Deest gaven aan trots te zijn op de uiterwaarden. Daarom moet de kwaliteit van natuur en het landschap bewaakt worden. Daarnaast spraken de inwoners van Horssen hun zorgen uit over de plaatsing van windmolens in Druten bij een fusie met Wijchen; dat verpest het landschappelijke karakter.

Verder werd in Horssen meermaals het belang van het dorps huis voor het verenigingsleven en de sociale samenhang onderstreept. In Afferden benadrukt men het belang van historie en cultuur voor de identiteit van het dorp. Ook worden hier zorgen uitgesproken over het behoud van het theater in Druten na een fusie met Wijchen. Qua openbaar vervoer benadrukt men dat wil men in de kleinere kernen in ieder geval behouden wat er nu is, maar er werd wel aangegeven dat openbaar vervoerverbindingen tussen de kernen en tussen de gemeenten Druten en Wijchen beter kunnen.

2.1.1.2 Gemeente Wijchen

De resultaten van de enquête in de gemeente Wijchen komen grotendeels overeen met het beeld dat geschetst wordt op de draagvlakavonden. Hier geven inwoners aan op het gebied van leefbaarheid met name veel belang te hechten aan woningen voor starters en jongeren. Ook woningen voor ouderen en openbaar vervoer worden door inwoners als belangrijke onderwerpen aangemerkt tijdens de draagvlakbijeenkomsten. In vergelijking met de enquête wordt een aantrekkelijk winkelgebied tijdens de draagvlakavonden aanzienlijk minder vaak genoemd.

Opvallendheden grote kern Wijchen

De inwoners van de kern Wijchen uitten tijdens de draagvlakavonden hun zorgen over de voorzieningen in de dorpen en kernen die mogelijk door de fusie onder druk komen te staan. Woningen voor ouderen en starters of jongeren werden door de aanwezige Wijchenaren genoemd als belangrijke onderwerpen voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ook tijdens de draagvlakavond georganiseerd in Niftrik, waar alleen Wijchenaren waren¹⁶⁾, lag met betrekking tot de leefomgeving de nadruk op duurzame en betaalbare woningen. Bestaande woningen moeten verduurzaamd worden en nieuwe woningen moeten duurzaam worden gebouwd. Daarnaast wordt het belang van sportvoorzieningen benadrukt, zowel voor jongeren als voor ouderen. Inwoners benoemen dat sport zorgt voor een gezond leefklimaat en onderlinge verbinding. Ook vinden de aanwezigen op deze avond het winkelaanbod een belangrijk onderwerp. Dit is opvallend aangezien het door de bewoners in de andere kernen aanzienlijk minder vaak als belangrijk aangemerkt wordt.

Opvallendheden kleinere kernen

In de kleinere kernen wordt vaak het belang van groenvoorziening en -onderhoud benadrukt en het behoud en onderhoud van de mooie natuur en het landschap. Men geeft aan daar ook zelf al de nodige energie in te steken. Gedane uitspraken in deze trant zijn "Ik onderhoud zelf een stuk groen van de gemeente in Wijchen, dat doe ik graag en ik heb een mooi veldje langs mijn huis" en "In Bergharen houden we met 9 man heel Bergharen schoon!". In Bergharen worden zorgen geuit over de komst van windmolens en zonnepanelen die het landschappelijk gebied zouden verpesten.

Verder zijn woningen voor zowel starters als ouderen een belangrijk onderwerp in de kleinere kernen van Wijchen. Zo

16) Tijdens de draagvlakbijeenkomst in Niftrik waren geen inwoners van de eigen kern aanwezig, maar kwamen alle aanwezigen uit de kern Wijchen. Om die reden zijn de resultaten van de draagvlakavond in Niftrik onder 'grote kern'.

geeft men in Balgoij aan dat er op dit moment lange wachttijden zijn voor woningen voor starters en ouderen. Inwoners stellen dat er meer gebouwd moeten worden voor mensen uit de eigen kern. Ook in Alverna vindt men woningen voor zowel starters en jongeren als voor ouderen belangrijk, zeker met het oog op vergrijzing. Inwoners merken op dat de gemeente meer moeite moet doen om de bestaande huizen levensloopbestendig te maken. Inwoners uit Bergharen geven aan dat jongeren de mogelijkheid zouden moeten krijgen om, wanneer zij op eigen benen staan, in hun geboortedorp te wonen.

Daarnaast wordt het belang van sportvoorzieningen voor de sociale samenhang onderstreept op verschillende bijeenkomsten. Ook wordt in Bergharen het belang van betere vervoersvoorzieningen onderstreept. Op dit moment is er geen openbaar vervoer wegens het uitvallen van de belbus ten gevolge van de coronacrisis. Daarnaast benoemen inwoners dat er geen bushokjes in Bergharen zijn, waardoor men niet overdekt op de bus kan wachten. Ten slotte vinden inwoners van de kleinere kernen het belangrijk om de mogelijkheid te hebben om te kunnen parkeren in Wijchen-centrum.

2.2.2 Uitkomsten ondernemers

2.2.2.1 Gemeente Druten

Ondernemers uit Druten gaven aan dat woningen voor jongeren en starters moeilijk te vinden zijn in Druten, en daarom belangrijk zijn; hier valt wat te winnen met het oog op de toekomst. Daarnaast wordt onder Drutense ondernemers veel waarde gehecht aan de natuur en het landschap in Druten; het is een prachtig gebied om te wandelen en te fietsen en die kwaliteiten moeten behouden blijven. Verder gaven de ondernemers aan dat de afvalverzameling in Druten goed op orde is net als de voorzieningen voor fietsers; hierdoor is er niet op deze antwoordopties gestemd. Ten slotte werd geopperd dat onderwijsvoorzieningen ontbreken in de weergegeven antwoordopties, maar wel zeer van belang zijn.

2.2.2.2 Gemeente Wijchen

Ook Wijchense ondernemers gaven aan veel belang te hechten aan woningen voor starters en jongeren. Zij beargumenteerden dat het lastig is voor deze groep om aan een woning te komen, en dat passende woningen van belang zijn om jongeren te behouden. Ook vonden de ondernemers het van belang dat er voldoende ruimte is voor bedrijfspanden voor groeiende bedrijven. Ondernemers geven daarbij aan dat ZZP'ers momenteel te weinig ruimte hebben om hun bedrijf uit te breiden en dat dit ten koste gaat van werkgelegenheid. Daarnaast werden onderhoud van de openbare ruimte en parkeren, en verkeer en

bereikbaarheid genoemd als belangrijke onderwerpen. Goede verkeersdoorstroom, parkeerplekken en bereikbaarheid zijn van belang om mensen uit de omgeving te blijven trekken die in Wijchen willen winkelen.

Opvallend in vergelijking met andere bevraagde doelgroepen is dat ondernemers verschillende antwoordopties aan de aantrekkelijkheid van Wijchen relateren. Zo noemt men natuur en landschap als een van de kernwaarden van Wijchen, en van belang voor zowel de beleving van de inwoners als toerisme en recreatie. Het is belangrijk voor de bedrijvigheid van de gemeente dat bezoekers blijven komen. Met name een aantrekkelijk centrum is van belang, ook voor Wijchenaren zelf die in de kern Wijchen winkelen. Er moet echter voldoende draagvlak in de raad zijn om het centrum te vergroten. Een ondernemer uit zorgen over teveel horeca waardoor veel bedrijven het moeilijk hebben. Ook onderhoud van de openbare ruimte werd door de ondernemers vaak als belangrijk aangemerkt. Openbaar vervoer en voorzieningen voor fietsers scoorden laag onder ondernemers, omdat men hier al tevreden over is.

2.2.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

2.2.3.1 Gemeente Druten

In Druten vinden maatschappelijke organisaties openbaar vervoer het belangrijkste onderwerp. Zij benadrukken dat er op dit moment geen goede openbaar vervoer verbinding is tussen Druten en Wijchen, terwijl dit volgens hen wel zeer wenselijk is. Dit is ook van belang met het oog op de groeiende hoeveelheid ouderen en behoud van jongeren. Organisaties uiten specifiek zorgen over het tekort aan woningen die geschikt en betaalbaar genoeg zijn voor ouderen. Ouderen moeten in hun dorp kunnen blijven wonen in passende woningen. Dit helpt ook weer bij de doorstroom. Differentiatie van woningbouw wordt genoemd als belangrijk voor de vitaliteit van de kernen. Ook het behoud van voorzieningen wordt in dit kader genoemd. Specifiek vinden organisaties sportvoorzieningen belangrijk. Men is trots op de sportvoorzieningen, en het belang hiervoor van gezondheid wordt door de organisaties onderstreept. Deze voorzieningen moeten dan ook absoluut blijven. Wel zijn er zorgen over datering van sportgebouwen, zoals sporthal de Heuvel. Daarnaast worden er zorgen geuit over het voortbestaan van het theater in Druten. Cultuur is een verbindende factor tussen mensen, en daarom benadrukken de maatschappelijke organisaties dat het theater behouden moet blijven. Afvalinzameling en zwerfafval vinden de maatschappelijke organisaties minder belangrijk. Ze geven aan dat dat nu goed geregeld is.

2.2.3.2 Gemeente Wijchen

De opgetelde resultaten van de bijeenkomsten voor maatschappelijke organisaties in Wijchen laten zien dat woningen voor starters en jongeren het meest belangrijk gevonden worden, gevolgd door openbaar vervoer en woningen voor ouderen. Er moeten verschillende woningen beschikbaar komen voor verschillende doelgroepen, zoals starters- en seniorenwoningen. Die laatste zeker met het oog op de toenemende vergrijzing. Door een gevarieerd woningaanbod kunnen inwoners worden aangetrokken om bevolkingskrimp tegen te gaan. Dit is belangrijk voor de vitaliteit van de kernen. Over die vitaliteit maakt men zich zorgen, met het oog op de bevolkingskrimp en mogelijk verdwijnen van voorzieningen. Aan deze voorzieningen moet een impuls worden gegeven. Specifiek wordt de krimp van de scholen benoemd, waarin de gemeente als een belangrijke partner van scholen moet optrekken. Ook worden muziekverenigingen op beide avonden benoemd. De (cultuur en) muziekinfrastructuur met bijpassende subsidies moet worden

geborgd. Zeker omdat muziekverenigingen het nu lastig hebben. Jeugd aanwas is belangrijk voor het voortbestaan en hiervoor moeten de krachten worden gebundeld. Wijkcentra en multifunctionele accommodaties (MFAs) worden verder benoemd als belangrijk om te behouden. Verder onderstrepen de organisaties dat de kleine kernen nauwelijks openbaar vervoerverbindingen hebben met elkaar, en met Wijchen. Wel is men tevreden over de voorzieningen en de cultuurhistorie binnen Wijchen. Er wordt ook nog aandacht gevraagd voor sport en recreatie: sportverenigingen zien hun leden groeien en sport is belangrijk, omdat jong en oud samenkomen en van elkaar leren. Men zou best meer mogelijkheden voor ontspanning willen zien.

2.3 Zorg en welzijn

Binnen het thema zorg en welzijn is aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Druten en Wijchen gevraagd wat zij belangrijk vinden als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente. Aanwezigen konden hierbij maximaal drie antwoordopties aankruisen.

Wat is voor u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente? (max. 3 antwoorden)

1. Zorg voor mensen met weinig geld (minima en bijstand)
2. Zorg voor ouderen
3. Zorg voor jongeren
4. Zorg voor mensen met een beperking
5. Zorg voor mensen die niet makkelijk zelfstandig een baan vinden
6. Preventie (voorkomen dat mensen zorg nodig hebben)
7. Samenwerken van verschillende hulpverleners

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druten	1. Zorg voor ouderen 2. Preventie 3. Samenwerken van verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Samenwerken verschillende hulpverleners 3. Zorg voor ouderen	1. Preventie 2. Samenwerken van verschillende hulpverleners 3. Zorg voor ouderen
Wijchen	1. Zorg voor ouderen 2. Preventie 3. Samenwerken van verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners	1. Preventie 2. Zorg voor ouderen 3. Samenwerken verschillende hulpverleners

Figuur 2 Belangrijkste thema's zorg en welzijn (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

2.3.1 Uitkomsten inwoners

2.3.1.1 Gemeente Druten

Het beeld uit de enquête komt overeen met het gevoel dat door de inwoners geschetst werd op de draagvlakavonden. Wel springt preventie (het voorkomen dat mensen zorg nodig hebben) hier meer uit dan in de enquête. Ook zorg voor ouderen en het samenwerken tussen verschillende hulpverleners komen duidelijk naar voren als belangrijke onderwerpen voor Drutenaren.

Opvallendheden grote kern Druten

In de kern Druten wordt veel belang gehecht aan een 'inclusieve samenleving'. "Druten is een gemeente waarin men elkaar helpt en dat vinden we belangrijk." Het zorgdragen voor elkaar en specifiek de kwetsbaren binnen de gemeente vindt met van belang. Als voorbeeld wordt genoemd dat bij de bouw van de 'nieuwe' Gelenberg, waarbij rekening is gehouden met mensen met een beperking. In deze context wordt ook meermaals de

zorginstelling 's Heeren Loo genoemd, waarin jongeren met een beperking opgevangen worden. Daar is men in Druten trots op en tevreden over. De jongeren worden ook goed meegenomen in de samenleving van Druten. Inwoners spreken hun zorgen uit over hoe dat zal zijn in een nieuwe gemeente en hopen dat dit blijft. De aandacht van de gemeente hiervoor is nu groot, maar inwoners zijn bang dat dit minder wordt als Druten en Wijchen samen gaan. Verder geven de inwoners aan dat preventie en samenwerking van hulpverleners hand in hand gaan en dat dit voor hen de belangrijke onderwerpen zijn ten aanzien van het sociaal beleid. Als preventie goed lukt dan heeft iedereen daar wat aan. Ook zal dit goedkoper zijn, zo luidt de redenering. Verder zijn onder de inwoners wisselende beelden over hoe het nu gesteld is met de samenwerking tussen hulpverleners in Druten.

Opvallendheden kleinere kernen

In de kleinere kernen wordt vaak benoemd dat er veel aandacht en zorg voor ouderen nodig is. Zij spelen een belangrijke rol in de samenhang binnen de kernen door bijvoorbeeld als vrijwilliger in verenigingen te functioneren. Wanneer ouderen wegvallen, dan is dat ook slecht voor de verenigingen. Inwoners benadrukken dat het mede om die reden van belang is dat ouderen voldoende ondersteuning en voorzieningen krijgen, zodat ze in de kernen kunnen blijven wonen. De inwoners van Horssen geven aan dat de ouderen in hun kern goed voor zichzelf en voor elkaar zorgen, maar dat het fijn zou zijn als de gemeente hierin zou kunnen faciliteren, bijvoorbeeld door middel van passende woningen. Specifiek wordt genoemd dat er een idee was om bestaande grote woningen in tweeën te delen, zodat meerdere ouderen in de woningen konden wonen. De gemeente wilde hier echter niet aan meewerken.

De inwoners van de kleinere kernen benadrukken verder dat preventie erg belangrijk is. Zij geven aan dat er voorkomen moet worden dat mensen in de problemen komen. In Afferden voegt men daaraan toe dat succesvolle preventie uitgaven op andere terreinen kan voorkomen. In Puiflijk en Horssen wordt nog specifiek aandacht gevraagd voor schuldhulpverlening en het zorgen dat mensen niet in een schuldsituatie terecht komen. Inwoners van Deest noemen de Open Eettafel als belangrijk initiatief dat door de gemeente ondersteunt wordt en hier momenteel aan bijdraagt. Binnen het dorps huis kon men daar naartoe voor schuldhulpverlening of sociale ondersteuning. Ze vinden het belangrijk dat de gemeente dit blijft stimuleren.

De inwoners van Horssen vinden het samenwerken van verschillende hulpverleners het belangrijkste onderwerp omtrent sociaal beleid. Daarbij wordt benadrukt dat dit niet alleen de zorg omvat, maar ook samenwerking met de hulpdiensten. De gemeente zou volgens de inwoners een regierol moeten hebben de onderlinge verbinding en samenwerking tussen verschillende hulpverleners.

2.3.1.2 Gemeente Wijchen

Ook in de gemeente Wijchen springt preventie (het voorkomen dat mensen zorg nodig hebben) er uit als meest belangrijk. Net als voor Drutenaren zijn verder zorg voor ouderen en het samenwerken tussen verschillende hulpverleners belangrijke onderwerpen.

Opvallendheden grote kern Wijchen

Het beleidsterrein zorg is volgens inwoners in de breedste zin van het woord een uitdaging bij een bestuurlijke fusie, zeker met de stijgende zorgkosten. In de bijeenkomsten voor de kern

Wijchen gaf men aan met name preventie belangrijk te vinden, aangezien dit positief van invloed is op alle andere zorgterreinen. Men geeft aan dat dit niet alleen beter is voor de samenleving, maar ook voor de zorgkosten. Als specifiek voorbeeld gaven inwoners aan dat het stimuleren van mantelzorg veel kosten kan besparen. Zorg voor ouderen scoort in de kern van Wijchen ook hoog op de inwonersbijeenkomsten. Inwoners geven aan dat zij het van belang vinden dat dit goed geregeld is, omdat ouderen op een gegeven moment niet anders kunnen en aangewezen zijn op zorg. Zeker nu er steeds meer ouderen zullen zijn, is het belangrijk dat dit goed geregeld is. Men maakt zich ook wel zorgen over het steeds grotere aandeel ouderen in Wijchen. Verder werd ook aangegeven dat men het belangrijk vindt dat mensen ondersteund worden die niet makkelijk zelf een baan kunnen vinden.

Opvallendheden kleinere kernen

Opvallend is dat tijdens de stemming op de draagvlakavonden in de kleine kernen preventie altijd het meest belangrijke onderwerp werd gevonden op het gebied van sociaal beleid. In Bergharen zouden inwoners graag willen zien dat er wordt geïnvesteerd in het voorkomen dat men 'in de ellende terecht komt'; goede samenwerking tussen hulpverleners wordt hierbij genoemd als belangrijke voorwaarde. Ook de inwoners van Balgoij gaven aan dat de samenwerking tussen hulpverleners een belangrijke voorwaarde is om preventief te kunnen handelen. Verder merkten zij op dat de samenwerking binnen de gezondheidszorg beter kan. In Hernen spraken de inwoners daarbij hun vragen uit over wat de fusie zal betekenen voor de gezondheidszorg. Tijdens de draagvlakbijeenkomst in Bergharen werd ook gesproken over het gebruiken van de kracht van de eigen inwoners en het stimuleren van vrijwilligerswerk om elkaar onderling te helpen. Dit is belangrijk voor de samenhang in de kernen. De inwoners spraken verder hun zorgen uit over het bestaan van een gedeeld verantwoordelijkheidsgevoel wanneer beide gemeenten zullen fuseren.

2.3.2 Uitkomsten ondernemers

2.3.2.1 Gemeente Druten

Ook Drutense ondernemers vinden preventie met afstand het belangrijkste. Niet alleen omdat dit goed is voor mensen die anders in het zorgsysteem terecht zullen komen, maar ook omdat het goedkoper is dan zorg wanneer iemand al in de problemen zit. Verder benoemen ze dat er nog veel te halen valt in de verbetering van de samenwerking tussen de verschillende hulpverleners. Als voorbeelden worden de jeugdzorg en zorg voor mensen met een beperking genoemd. Ook hier draagt men aan dat het niet alleen beter is voor mensen; het bespaart ook

veel geld. Men denkt dat de zorg met elkaar slimmer georganiseerd zou moeten kunnen worden.

2.3.2.2 Gemeente Wijchen

Een algemene oproep die wordt gedaan door de ondernemers is: ‘Organiseer je zorg slimmer en meer aan de voorkant’. Betere preventie zorgt immers volgens de ondernemers voor vermindering in de kosten voor het ‘repareren’ achteraf. Hiervoor is een goede samenwerking tussen hulpverleners van belang. Ondernemers in Wijchen vinden het belangrijk dat preventie zich met name richt op mensen met een beperking en mensen met weinig geld. Daarnaast vinden zij het gezien de demografie van Wijchen erg van belang dat er voldoende aandacht is voor de ouderen binnen de gemeente. Ook vinden ondernemers het belangrijk dat men goed hulp kan krijgen bij het vinden van een baan. Daarbij werd tijdens de draagvlakavond aangegeven dat personen via sociaal wijkteams en jeugdhulpverleners gestimuleerd kunnen worden bij het vinden van een baan.

2.3.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

2.3.3.1 Gemeente Druten

Net als inwoners en ondernemers vinden maatschappelijke organisaties uit Druten dat preventie zeer van belang is: voorkomen is beter dan genezen. Uiteindelijk is dit volgens de organisaties ook de meest goedkope oplossing. Verder wordt preventie in het kader van zorgverlening zeer belangrijk gevonden, en daar dient in te worden geïnvesteerd volgens de aanwezige organisaties. Daarnaast vinden maatschappelijke organisaties ook zorg voor ouderen belangrijk, waarbij wordt onderstreept dat passende en betaalbare woningen voor ouderen essentieel zijn. Daarnaast vinden organisaties het belangrijk dat hulpverleners goed met elkaar samenwerken. Zij vinden dat de gemeente hierbij de coördinerende rol op zich zou moeten nemen. Specifieke zorgen uit de maatschappelijke organisaties over het grote aantal laaggeletterden in Druten. Tot slot wordt met betrekking tot het sociaal beleid aangegeven dat de zorg voor jongeren een flinke kostenpost is, waar meer aandacht voor zou moeten komen.

2.3.3.2 Gemeente Wijchen

Ook maatschappelijke organisaties uit Wijchen vinden preventie belangrijk, zowel vanuit het idee dat voorkomen beter is dan genezen, als vanuit financieel oogpunt. Preventie is dus ook met het oog op de hoge kosten voor zorg bij de gemeente aantrekkelijk. Ook noemen organisaties zorg voor ouderen erg belangrijk. Hierbij is het voornaamste knelpunt momenteel dat er te weinig geschikte woningen zijn voor deze doelgroep. Tot slot wordt het investeren in de samenwerking met hulpverleners erg belangrijk gevonden door de organisaties. Een aantal organisaties gaf aan dat zij al aardig goed op weg zijn. De dorpsondersteuners in Bergharen worden hierbij genoemd als goed voorbeeld. Daarbij wordt aangegeven dat de gemeente er moet zijn voor kwetsbare burgers en hen moet faciliteren bij het op orde brengen/houden van hun leven. Goede bereikbaarheid van instanties is in dat kader belangrijk. Tot slot spreken enkele organisaties vrees uit dat de fusie met Druten ten koste zal gaan van zorgsubsidies in Wijchen; bijvoorbeeld doordat Druten veel mensen met een (verstandelijke) beperking heeft. De subsidiepot moet dan over meer mensen worden verdeeld.

2.4 Bestuur en organisatie

Binnen het thema bestuur en organisatie is aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Druten en Wijchen gevraagd wat zij belangrijk vinden als het gaat om het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Het bestuur bestaat uit de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Sinds 2018 zijn de gemeente Druten en Wijchen ambtelijk gefuseerd en delen ze één ambtelijke organisatie; de Werkorganisatie Druten Wijchen. Aanwezigen konden hierbij maximaal drie antwoordopties aankruisen.

Wat is voor uw belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie? (max. 3 antwoorden)

1. Makkelijk aanspreekbare raadsleden
2. Makkelijk aanspreekbare burgemeester en wethouders
3. Goed bereikbare ambtenaren
4. Deskundige ambtenaren
5. Dat inwoners kunnen meedenken en meedoen
6. Kwaliteit visie en beleid; strategie
7. Kwaliteit gemeentebestuur
8. Een efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie
9. Huishoudboekje van de gemeente op orde
10. Vast contactpersoon voor inwoners, ondernemers, organisaties

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druten	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Huishoudboekje op orde	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Inwoners meedenken	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit gemeentebestuur
Wijchen	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren én 3. Huishoudboekje op orde	1. Inwoners meedenken en meedoen 2. Deskundige ambtenaren 3. Kwaliteit visie en beleid	1. Deskundige ambtenaren 2. Kwaliteit visie en beleid 3. Efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie	1. Vast contactpersoon én 2. Deskundige ambtenaren 3. Huishoudboekje op orde

Figuur 3 Belangrijkste thema's bestuur en organisatie (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

2.4.1 Uitkomsten inwoners

2.4.1.1 Gemeente Druten

In Druten vinden inwoners tijdens de draagvlakbijeenkomsten deskundige ambtenaren het meest belangrijk, in tegenstelling tot de enquête waar inwoners het belangrijkste vinden dat ze kunnen meedenken en meedoen. Daarna vindt men de kwaliteit van visie en beleid en het op orde houden van het gemeentelijke huishoudboekje het meest belangrijk. Makkelijk aanspreekbare raadsleden en collegeleden staan zowel in de enquête als de draagvlakbijeenkomsten onderaan.

Opvallendheden grote kern Druten

Inwoners van Druten vinden een aantal onderwerpen belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie: een efficiënte

en betaalbare organisatie met goed bereikbare en deskundige ambtenaren en goede kwaliteit van visie en beleid. Ten aanzien van de deskundigheid van de ambtenaren uit sommigen inwoners onvrede; met name over de kennis van de lokale situatie. Er komt dan ‘een ambtenaar uit Wijchen’ om in Druten iets te regelen, maar die weet dan onvoldoende. Het verschilt per avond of men behoefte heeft aan een vast contactpersoon bij de organisatie. Wel zeggen inwoners behoefte te hebben aan een loket in Druten om korte lijnen in stand te houden.

Opvallendheden kleinere kernen

Inwoners van Deest en Horssen geven aan dat meedenken en meedoen van inwoners voor hen van groot belang is. Men wil gehoord worden. Ook is er in Deest veel behoefte aan een bewonersloket of dorpsombudsman om contact te houden

met de gemeente. Dit zou volgens de inwoners kunnen helpen om ergernissen kwijt te kunnen. Er zijn in Deest zorgen dat de gemeente zo groot wordt, dat het lastig wordt om iemand aan te kunnen spreken. Deze zorgen worden gedeeld door de inwoners van Horssen. Zij zijn bang dat bij een fusie meer afstand zal ontstaan, waardoor de lijntjes tussen burgers en bestuurders langer worden. Op alle avonden is zorg over de afstand tussen gemeente en inwoners een onderwerp van gesprek.

Verder vinden inwoners van de kleinere kernen de deskundigheid van ambtenaren belangrijk. In Deest wenst men een gemeente die pro-actief is en de zaken goed regelt. Ook inwoners van Puiflijk en Horssen geven aan dat deskundige ambtenaren van groot belang zijn voor een goed functionerende gemeente. Inwoners van Puiflijk geven aan dat de manier van beantwoording beter gaat sinds de samenwerking, met name op het gebied van jeugdzorg. De inwoners van Horssen benadrukken dat het niet alleen gaat om deskundigheid, maar ook om ervaring en doortastendheid. Het huidige ambtenarenapparaat wil bij alles 105% zekerheid hebben, waardoor een antwoord vaak lang op zich laat wachten. Dit is erger geworden sinds de ambtelijke samenvoeging. Het gemeentebestuur dient te sturen op het goed functioneren van het ambtenarenapparaat. Ook vinden de inwoners van Horssen het belangrijk dat de gemeente het huishoudboekje op orde heeft en dat de ambtelijke organisatie efficiënt en betaalbaar is. Inwoners van Deest en Puiflijk geven expliciet aan dat visie en beleid op orde moet zijn. Die visie moet volgens inwoners van Deest verbindend zijn, een duidelijk toekomstbeeld hebben, een visie op duurzaamheid omvatten, én oog voor de kleine schaal hebben.

2.4.1.2 Gemeente Wijchen

Voor inwoners van Wijchen is het belangrijkste dat inwoners mee kunnen denken en doen. Verder richten Wijchenaren zich op kwaliteit: ze hechten veel waarde aan deskundige ambtenaren en kwaliteit van visie en beleid. Daarnaast vinden Wijchenaren het ook belangrijk dat het huishoudboekje van de gemeente op orde is. Hiermee liggen de uitkomsten van de draagvlakbijeenkomsten grotendeels in lijn met die van de enquête, waarin Wijchenaren het ook het belangrijkste vinden om mee te kunnen denken en doen. Kwaliteit van visie en beleid scoort wel iets hoger dan in de enquête.

Opvallendheden grote kern Wijchen

Inwoners van de kern Wijchen geven aan belang te hechten aan verschillende zaken omtrent bestuur en organisatie. Zo noemen zij vaak het meedenken en meedoen van inwoners, een efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie, deskundigheid van ambtenaren en kwaliteit van visie en beleid. Inwoners van

de kern Wijchen geven daarnaast aan dat de positie van de raad in het herindelingsproces belangrijk is en dat het goed is dat de raad op de bijeenkomsten is. Ook dient het tevredenheidsonderzoek volgens de Wijchenaren behouden te blijven, en moet de focus volgens hen blijven liggen op dienstverlening aan de inwoners en ondernemers. Opvallend is dat er tijdens de draagvlakavonden bijna geen stemmen waren voor een vaste contactpersoon bij de gemeente, terwijl dit in de enquête door veel Wijchense respondenten belangrijk werd gevonden. Inwoners gaven wel aan dat door de contactpersonen die nu bij de WDW werkzaam zijn duidelijk wordt dat het fijn werkt als ambtenaren meedenken en helpen. Kwaliteit van visie en beleid werd ook als belangrijk punt genoemd, omdat het goed is duidelijk te weten welke richting de gemeente op wil en hier vervolgens aan vast te houden.

Opvallendheden kleinere kernen

Inwoners van Balgoij en Hernen geven aan het meest belang te hechten aan meedenken en meedoen van inwoners. Betrokken inwoners moeten de kans krijgen om input te leveren. Inwoners van Bergharen geven aan dat deskundige ambtenaren de ruggengraat zijn van de gemeente. Wel wordt benadrukt dat de ambtenaar niet té deskundig mag zijn, anders stijgen ze boven de politiek uit en maken zij de dienst uit. Ook wordt in verschillende kernen gesproken over de zorg voor vergrote afstand tussen gemeente en inwoners na de fusie; in dat kader moet de gemeente (bestuur en organisatie) goed toegankelijk en bereikbaar blijven. In Afferden benadrukt men dat de genoemde elementen van bestuur en organisatie elkaar sterk beïnvloeden. Zo stelt een van de inwoners dat kwaliteit van visie en beleid belangrijk is, maar dat hier wel een efficiënte ambtelijke organisatie voor nodig is, en dat deskundige ambtenaren hieraan bijdragen. Verder zijn er in Afferden op politiek gebied zorgen dat dorpslijsten bij een fusie weggevaagd of samengevoegd zullen worden. Omdat in Wijchen in verhouding landelijke partijen meer vertegenwoordigd zijn in de politiek, is men bang dat dit de komst van mensen uit Druten zal overheersen.

2.4.2 Uitkomsten ondernemers

2.4.2.2 Gemeente Druten

Drutense ondernemers benadrukken dat zij van de gemeente kwaliteit en deskundigheid verwachten, net als dat inwoners mogen meedenken en meedoen. Omdat de opgaven die er liggen steeds ingewikkelder worden, is deskundigheid van ambtenaren volgens de ondernemers van groot belang. Bovendien kost het maken van fouten ook geld. Men wil dat ingezet wordt op meer kennis en kunde bij de ambtelijke organisatie.

Kwaliteit van visie en beleid is van belang, omdat dit wordt gezien als overkoepeld regiestuk van de gemeente. De gemeente moet die ook uitdragen. Verder vinden aanwezigen het belangrijk dat inwoners (en ook ondernemers) mogen meedenken en meedoen; nu gebeurt dat nog niet altijd voldoende. Tot slot scoren het hebben van een efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie en het hebben van een vast contactpersoon hoog onder ondernemers. Een aanwezig heeft eerder een fusie meegeemaakt, waarbij steeds werd gewisseld van contactpersoon. Dat moet voorkomen worden.

2.4.2.3 Gemeente Wijchen

Ondernemers in Wijchen hechten veel waarde aan deskundige ambtenaren, kwaliteit van visie en beleid en een efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie. Deskundigheid van ambtenaren en kwaliteit van beleid hangen daarnaast samen: de gemeente moet goed weten waar ze heen wilt, voordat actie wordt ondernomen. Vervolgens zijn goede mensen nodig om die plannen uit te voeren. Ten aanzien van de deskundigheid van de ambtenaren willen ze dat die deskundigheid goed aansluit bij de praktijk. Ambtenaren moet 'naast' de inwoners kunnen staan en oplossingsgericht kunnen handelen. Ook het belang van kennis van het lokale wordt hierbij aangehaald. Een terrein waar nu onvoldoende deskundigheid wordt ervaren, is bij bestemmingsplannen, waardoor problemen ontstaan omtrent de vergunningverlening.

Daarnaast vinden de inwoners de kwaliteit van het gemeentebestuur van belang, omdat zij uitdagingen zien voor het gemeentebestuur bij schaalvergroting. Bij besluitvorming moet een goed gemeentebestuur altijd rekening houden met de bredere context van een besluit. Verder komt een efficiënte en betaalbare ambtelijke organisatie als belangrijk naar voren. Aanwezigen benadrukken dat de organisatie efficiënt ingericht moet worden door er op een bedrijfsmatige manier naar te kijken. Verder geven de ondernemers aan dat een vast contactpersoon op dit moment al goed geregeld is. Opvallend is dat de Wijchense ondernemers tijdens de draagvlakavonden aanzienlijk minder vaak stemmen op 'meedenken en meedoen van inwoners' dan inwoners van de gemeente Wijchen in de enquête hebben gedaan.

2.4.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

2.4.3.1 Gemeente Druten

Door maatschappelijke organisaties in Druten worden deskundige ambtenaren het meest belangrijk gevonden. Ze geven aan dat ambtenaren moeten weten wat er speelt en er voor de burger moeten zijn. Zij dienen te bezitten over vakmanschap, sociale vaardigheden en kennis van zaken te hebben. Een

deskundig ambtenarenapparaat kan volgens de organisaties ook doorwerken in de uitgaven van de gemeente. Schaalvergroting helpt daarbij.

Daarnaast wordt een even groot belang gehecht aan kwaliteit van het gemeentebestuur, het op orde hebben van het gemeentelijke huishoudboekje en het kunnen meedenken en meedoen van inwoners. Wanneer er een gezonde financiële situatie is, dan is er meer ruimte voor het ondersteunen van diverse initiatieven uit de samenleving. De kwaliteit van het gemeentebestuur is daarnaast belangrijk, omdat dit ook in andere facetten doorwerkt, zoals het huishoudboekje van de gemeente. Een sterk gemeentebestuur leidt automatisch tot kwaliteit van visie en beleid, zo luidt de redenering.

Opvallend is dat makkelijk aanspreekbare raadsleden onderaan staat. Dit komt omdat men ervaart dat de raadsleden al makkelijk aan te spreken zijn. Dat moet wel zo blijven. De meningen over het aanstellen van een vast contactpersoon liepen tussen de verschillende draagvlakbijeenkomsten sterk uiteen. Tijdens een van de avonden werd aangegeven dat daar geen behoefte aan is. Tijdens de volgende bijeenkomst werd benadrukt dat het belangrijk is dat er makkelijk contact gelegd kan worden en dat de gemeente goed aanspreekbaar blijft wanneer Druten en Wijchen samen gaan.

2.4.3.2 Gemeente Wijchen

Door Wijchense maatschappelijke organisaties wordt zeer gehecht aan een vaste contactpersoon en korte lijntjes als het gaat om de gemeente als organisatie. "Je wil niet van het kastje naar de muur worden gestuurd". Het is belangrijk om snel de juiste persoon te pakken te kunnen krijgen. Organisaties vinden verder de deskundigheid van ambtenaren zeer belangrijk. De maatschappelijke organisaties geven aan dat je als vereniging wil weten waar je aan toe bent. Helderheid en financiële steun zijn daarbij van belang. Ook vinden de organisaties het belangrijk dat het huishoudboekje van de gemeente op orde is; financiën zijn altijd belangrijk. Verder hechten de organisaties aan het meedenken en meedoen van inwoners. De gemeente moet hen actief betrekken. Hoewel aanspreekbaarheid van raadsleden laag scoort, geven de maatschappelijke organisaties aan dat zij wel belang hechten aan een goede bereikbaarheid van de raadsleden. Op dit moment is dat het geval; het zou fijn zijn als dit in een nieuwe gemeente ook zo is, wanneer het aantal raadsleden teruggebracht wordt.

2.5 Relatie tussen inwoners en gemeente

Binnen dit thema is aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Druten en Wijchen gevraagd wat zij belangrijk vinden als het gaat om de relatie met de gemeente. Aanwezigen werd gevraagd vijf antwoordopties te scoren naar mate van belangrijkheid.

Wat vindt u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners? (scoor van meest naar minst belangrijk)

1. De gemeente ondersteunt initiatieven / ideeën van inwoners
2. De gemeente ondersteunt inwoners die willen bijdragen aan de leefbaarheid van hun buurt
3. De gemeente betreft inwoners actief bij het maken en uitvoeren van gemeentelijk beleid
4. De gemeente zet de eerste stap bij het bedenken of verbeteren van voorzieningen en activiteiten (sportwedstrijden, buurtactiviteiten etc.)
5. De gemeente heeft actief aandacht voor de verschillende wijken en kernen in de gemeente

	Enquête	Draagvlakbijeenkomsten inwoners	Draagvlakbijeenkomsten ondernemers	Draagvlakbijeenkomsten maatschappelijke organisaties
Druten	1. Bijdrage aan leefbaarheids-initiatieven 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Inwoners betrekken bij beleid 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Bijdrage aan leefbaarheids-initiatieven	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen 3. Inwoners betrekken bij beleid
Wijchen	1. Bijdrage aan leefbaarheids-initiatieven 2. Actief aandacht voor wijken en kernen 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Actief aandacht voor wijken en kernen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Inwoners betrekken bij beleid 2. Bijdrage aan leefbaarheids-initiatieven 3. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen	1. Initiatieven/ideeën inwoners ondersteunen 2. Inwoners betrekken bij beleid 3. Bijdrage aan leefbaarheids-initiatieven

Figuur 4 Belangrijkste thema's relatie tussen gemeente en inwoners (bron: I&O Research rapport en draagvlakbijeenkomsten)

2.5.1 Uitkomsten inwoners

2.5.1.1 Gemeente Druten

Inwoners van Druten vinden met name aandacht voor wijken en kernen belangrijk in de relatie tussen inwoners en de gemeente. Dit wordt door verreweg de meeste inwoners op de draagvlakavonden belangrijk gevonden. Op de draagvlakavonden in vrijwel alle Drutense kernen wordt dit beeld onderstreept. Het betrekken van inwoners bij beleid en het ondersteunen van (leefbaarheids)initiatieven vindt men ook belangrijk. Drutenaren hechten er minder belang aan dat de gemeente de eerste stap zet bij het bedenken of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in de gemeenschap.

Opvallendheden grote kern Druten

De belangrijkste punten die in de kern Druten naar voren komen met betrekking tot de relatie tussen de gemeente en haar

inwoners zijn het hebben van actief aandacht voor de wijken en kernen en het betrekken van de inwoners bij het beleid van de gemeente. Inwoners willen graag betrokken worden bij gemeentelijke plannen; zeker als die de eigen kern betreffen. Ook vindt men het belangrijk dat inwoners met ideeën worden ondersteund en gestimuleerd door de gemeente. Zo stelt een van de aanwezigen op een draagvlakbijeenkomst: "Mee(r)doenertjes' moeten blijven, evenals steun voor initiatieven." Mensen die zich willen inzetten voor hun omgeving moeten worden beloofd.

Opvallendheden kleinere kernen

Ook in de kleinere kernen van Druten vindt men aandacht voor wijken en kernen het meest belangrijke onderwerp in de relatie tussen de gemeente en inwoners. Zo zijn er in Afferden zorgen dat de kleinere kernen ondergesneeuwd raken bij een fusie tussen Druten en Wijchen. Ook in Horssen benadrukt men dat er voldoende aandacht blijft voor Horssen als kern.

Tijdens alle avonden in de kleinere kernen wordt aandacht voor de kleinere kernen gevraagd.

Ook het ondersteunen van initiatieven en ideeën van inwoners wordt in de kleinere kernen belangrijk gevonden. Inwoners uit Horssen geven aan dat dit mede belangrijk is voor het behoud van de jeugd in het dorp. Er moet naar hen geluisterd worden en zij moeten de ruimte krijgen. In Puiflijk is men tevreden hoe de gemeente ideeën van inwoners ondersteunt, hoewel wel opgemerkt dat dit de gemeente soms nog wel moeite kost. De inwoners van Deest geven aan dat zij zich graag gehoord en serieus genomen willen voelen. De beloftes die de gemeente maakt, moeten ook nagekomen worden. Ook vindt men het van belang dat inwoners betrokken worden. Zoals een inwoners opmerkt: "Als je betrokken mensen wil, betrek ze dan."

2.5.1.2 Gemeente Wijchen

Ook in Wijchen vindt men aandacht voor wijken en kernen het meest belangrijke onderwerp in de relatie tussen de gemeente en inwoners. Met name in kleine kernen hecht men hier veel waarde aan. Daarna vinden inwoners ook het betrekken van inwoners bij beleid, leefbaarheid en initiatieven en ideeën van inwoners belangrijk. Wijchenaren hechten er minder belang aan dat de gemeente de eerste stap zet bij het bedenken of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in de gemeenschap.

Opvallendheden grote kern Wijchen

In de grote kern van Wijchen valt op dat men het belangrijk vindt dat inwoners betrokken worden bij het beleid en dat er aandacht is voor wijken en kernen. De kernen van de gemeente en met name de vitaliteit vindt men belangrijk. Inwoners geven aan dat de gemeente de lokale situatie moet weten en daar goed op in zou moeten kunnen spelen. Ook vinden Wijchenaren het belangrijk dat er een bijdrage wordt geleverd aan initiatieven en ideeën van inwoners, specifiek met betrekken tot leefbaarheid. Inwoners die iets goed willen doen voor hun directe omgeving moeten gestimuleerd worden.

De inwoners van de kern Wijchen geven met betrekking tot het betrekken van inwoners bij het beleid aan dat er momenteel middels overleggroepen veel betrokkenheid is vanuit de gemeente. Specifiek worden ook de leefbaarheidsgroepen genoemd. Ook is de gemeente momenteel goed benaderbaar voor de Wijchense inwoners. De inwoners hechten hier veel waarde aan en willen dat deze betrokkenheid en benaderbaarheid van de gemeente gewaarborgd blijft in de toekomst.

Opvallendheden kleinere kernen

In de kleinere kernen vinden de inwoners vooral belangrijk dat de gemeente aandacht heeft voor de wijken en kernen. De inwoners van Bergharen geven aan dat er nu te weinig aandacht is voor de kernen en maken zich zorgen over hoe dat zal zijn als Druten en Wijchen zullen fuseren. Ook worden door inwoners van Balgoij zorgen geuit over het behoud van voorzieningen en de verdeling van geld over kernen in een nieuwe gemeente. Verder stellen zij een wethouder per kern voor om bestuurlijke aandacht te garanderen. Die wethouder zou dan moeten terugkoppelen aan de rest van het college. In Bergharen benadrukt men het belang van dat een wethouder structureel aansluit bij de overleggen met leefbaarheidsgroepen: nu gebeurt dat twee keer per jaar en dat werkt goed.

Verder worden er zorgen geuit over de bereikbaarheid van de politiek na de fusie. "Inwoners hebben minder invloed op hun omgeving. De afstand naar het bestuur wordt groter." Ook in andere kernen wordt het belang van korte lijnen tussen inwoners en de gemeente benadrukt. Mede in dat kader vinden inwoners van de kleinere kernen het van belang dat de gemeente haar inwoners betreft bij beleid. In Hernen geeft men aan het belangrijk te vinden dat de gemeente goed communiceert richting de inwoners, en op die manier duidelijkheid schept over wat er allemaal speelt.

2.5.2 Uitkomsten ondernemers

2.5.2.1 Gemeente Druten

Tijdens de ondernemersbijeenkomst in Druten waren er twee thema's die eruit sprongen ten aanzien van de relatie tussen gemeente en inwoners. Allereerst vinden de Drutense ondernemers het van belang dat de gemeente actief aandacht heeft voor de wijken en kernen. Daarnaast vindt men het van belang om aan de voorzijde meegenomen te worden met de ontwikkeling van het beleid. Nu gebeurt dat nog onvoldoende, zo stellen de ondernemers. Als voorbeeld wordt de fusie genoemd. Het 'betrekken van inwoners bij het beleid' scoorde om die reden ook hoog bij de ondernemersavonden. De ondernemers vinden het belangrijk dat er in de gemeente een 'goed werkbaar klimaat' blijft voor de ondernemers. De gemeente moet daar oog voor hebben en hier in samenwerking met ondernemers op letten.

2.5.2.2 Gemeente Wijchen

Wijchense ondernemers vinden ondersteuning van (leefbaarheids)initiatieven erg belangrijk in de relatie tussen de gemeente en haar inwoners. Zij geven aan dat mensen die zich voor de wijk inzetten vaak alleen staan, maar wel erg belangrijk zijn voor de leefbaarheid. Daarom is het heel belangrijk dat deze

mensen ondersteund worden en dat initiatief wordt beloond. De gemeente zou hierin een faciliterende rol moeten spelen. Ook geven ondernemers aan dat ze zelf veel ideeën en plannen hebben. Ze willen hierin graag gehoord worden door de gemeente; daarom scoort het betrekken van inwoners bij beleid ook hoog. Zij stellen dat er sprake dient te zijn van hoor en wederhoor tussen ondernemers en de gemeente als er nieuwe plannen zijn. Alleen met coöperatieve houding kan er volgens ondernemers écht iets bereikt worden. Omdat Wijchen een kernengemeente is wordt het daarnaast belangrijk gevonden dat de gemeente weet wie er in de gemeente woont en wat de lokale situatie is. Daardoor scoort het 'hebben van aandacht voor kernen en wijken' ook hoog onder de ondernemers van Wijchen.

2.5.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

2.5.3.1 Gemeente Druten

De maatschappelijke organisaties in Druten vinden actieve aandacht voor wijken en kernen van groot belang in de relatie tussen gemeente en inwoners. Ze beargumenteren dat de kernen overeind moeten blijven in een grote gemeente en niet ondergesneeuwd mogen raken in het grotere geheel. Ook vinden maatschappelijke organisaties het belangrijk dat er aandacht is voor initiatieven en ideeën van inwoners, ook op het gebied van leefbaarheid. Als derde wordt het betrekken van inwoners bij beleid genoemd, alhoewel wordt opgemerkt dat participatie weinig wordt gezien. Men merkt op dat de draagvlakbijeenkomst ook niet vol zit; willen mensen wel actief bij beleid betrokken worden?

2.5.3.2 Gemeente Wijchen

De opgetelde resultaten van maatschappelijke organisaties in Wijchen laten zien dat veel onderwerpen ongeveer even belangrijk gevonden worden. Initiatieven en ideeën van inwoners scoren het hoogst. Dit wordt gevolgd door het betrekken van inwoners bij beleid en het ondersteunen van leefbaarheidsinitiatieven. Ook het belang van aandacht voor de kernen komt op meerdere momenten terug. Het mooie moet behouden blijven; denk aan voorzieningen, natuur, de gezelligheid in het centrum en het onderhoud van de openbare ruimte. De maatschappelijke organisaties vinden het beduidend minder belangrijk dat de gemeente de eerste stap zet. Een ander punt waar zorgen over zijn is de invloed van schaalvergroting op de afstand tussen de gemeente en inwoners. Men vindt het belangrijk dat de gemeente dicht bij haar burgers blijft, weet wat er speelt en goed toegankelijk is. De gemeente moet haar best doen om de afstand te overbruggen en zich richten op goede communicatie met burgers, dorps- en wijkraden.

Steun voor bestuurlijke fusie en grotere plattelandsgemeente

Hoofdstuk 3

3.1 Inleiding

Naast de mening van inwoners van Druten en Wijchen over verschillende thema's voor de toekomst van de gemeente, is tijdens de draagvlakbijeenkomsten ook de steun voor een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen in kaart gebracht (paragraaf 3.2). Daarnaast is besproken hoe men aankijkt tegen een nog grotere plattelandsgemeente in de regio op de langere termijn (paragraaf 3.3).

Op de draagvlakbijeenkomsten is aan aanwezigen gevraagd op deze onderwerpen te stemmen via stemkastjes. Hierbij konden men, net als in de enquête, kiezen tussen de antwoordopties: 'goed plan', 'acceptabel onder voorwaarden', 'slecht plan' en 'neutraal/weet niet/geen mening'. Direct na het stemmen verschenen de uitkomsten op het scherm, waarover vervolgens in gesprek werd gegaan. Hierbij lag de nadruk op het bespreken van de voorwaarden die men heeft.

Tot slot is tijdens de draagvlakbijeenkomsten feedback opgehaald ten aanzien van het proces. Deze punten zijn verzameld in paragraaf 3.4.

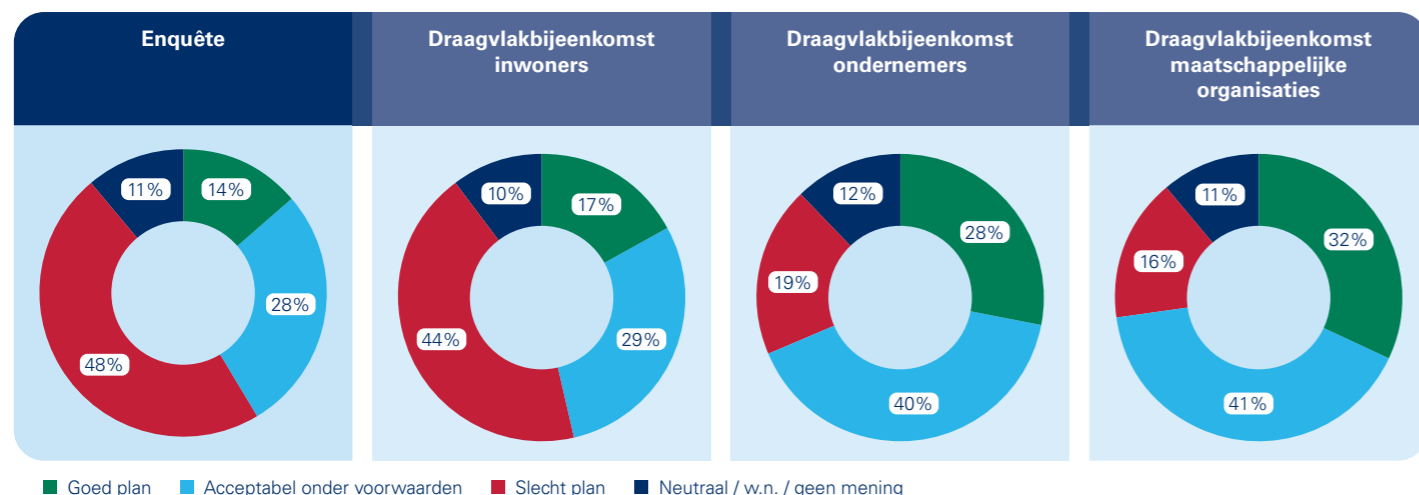
De grafieken die in dit hoofdstuk zijn opgenomen, bevatten de uitkomsten uit de draagvlakbijeenkomsten, niet uit de enquête. De enquête-uitkomsten staan genoemd in de hoofdrapportage (hoofdstuk 4) en deelrapportage 1 (de rapportage van I&O Research). Het is van belang te benadrukken dat de uitkomsten van de stemmingen tijdens de draagvlakbijeenkomsten, in tegenstelling tot de enquête, *niet* representatief zijn. Ze worden in dit hoofdstuk getoond, omdat deze uitkomsten duiding geven aan het gesprek dat tijdens de bijeenkomsten is gevoerd.

3.2 Steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen

Allereerst is gevraagd wat de aanwezigen vinden van de mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen. Hiernavolgend worden de resultaten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties besproken. Voor alle doelgroepen wordt onderscheid gemaakt tussen de gemeente Druten en de gemeente Wijchen. Voor inwoners is verder ook onderscheid gemaakt tussen de grote kern en de kleinere kernen.

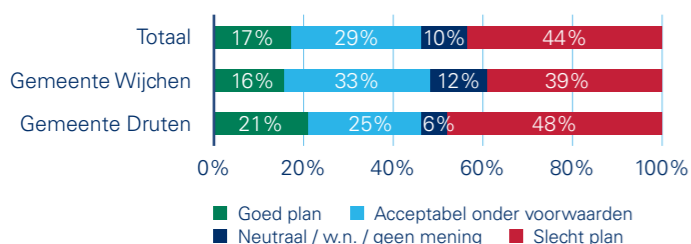
Wat vindt u van de mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen?

1. Goed plan
2. Acceptabel onder voorwaarden
3. Slecht plan
4. Neutraal/weet niet/geen mening

3.2.1 Uitkomsten inwoners

Wat vindt u van de mogelijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 5 Uitkomsten stemmingen inwoners draagvlakbijeenkoms

3.2.1.1 Gemeente Druten

Opvallendheden grote kern Druten

De 32 inwoners die op de twee avonden in de kern Druten zijn afgekomen zijn overwegend kritisch ten opzichte van het plan om te gaan fuseren met Wijchen. De eerste avond geeft ruim de helft van de aanwezigen aan het een ‘slecht plan’ te vinden; de tweede avond is dat zelfs een grote meerderheid. De overige aanwezigen op de eerste avond stemden ‘acceptabel onder voorwaarden’; de overige inwoners op de tweede avond stemden op ‘goed plan’.

Inwoners zijn kritisch op wat door iemand ‘een verstandshuwelijk met huwelijkse voorwaarden’ wordt genoemd. Er heerst het gevoel dat alles al besloten is en dat er sowieso een fusie zal plaatsvinden. Ook geeft men aan weinig met Wijchen te hebben. Er is meer binding met Beuningen en West Maas en Waal. Inwoners ervaren wantrouwen richting het fusieplan en het draagvlakonderzoek. Ook wordt aangegeven dat de ambtelijke fusie eerst als stap werd neergezet om niet bestuurlijk te fuseren, maar nu een reden is om alsnog bestuurlijk te fuseren. Men voelt zich nu overvallen door de plannen. Een bewoner die een positiever geluid wilt laten horen geeft aan dat herindelingen niet nieuw zijn en dat ook dit plan al in het coalitieprogramma stond. Zes jaar geleden waren raadsleden al voor schaalvergroting en heeft de raad et college de opdracht gekregen de regio te verkennen.

De voorwaarden die worden genoemd zijn bijvoorbeeld het behoud van ‘het goede’, zoals de huidige voorzieningen, en het verbeteren van de kwaliteit van beleid en dienstverlening. Daarnaast wil men die kwaliteit ook terugzien in het college van burgemeester en wethouders: wethouders moeten worden uitgekozen vanwege geschiktheid en niet per sé omdat ze van de grootste partij zijn. Ook wordt aangegeven dat de naam van

een nieuwe gemeente niet de gemeente Druten of de gemeente Wijchen moet zijn, maar de gemeente Maas en Waal; dan sluiten andere gemeenten zich na verloop van tijd wel aan. Daarbij wordt aangegeven dat, wanneer er toch wordt besloten te gaan fuseren, dit moet gebeuren onder begeleiding van deskundigen.

Opvallendheden kleinere kernen

Ook in de kleine kernen worden zorgen geuit over het plan om te fuseren met Wijchen. Daarbij staan de inwoners van Puiflijk het meest kritisch tegenover het plan. In Puiflijk vond de helft van de aanwezigen het een ‘slecht plan’, maar ook een groot deel stemde ‘goed plan’. In Horssen vond een klein deel van de aanwezigen de plannen om te fuseren een ‘slecht plan’ en een bijna de helft vond het ‘acceptabel onder voorwaarden’. In Deest vond de helft van de aanwezige inwoners een bestuurlijke fusie ‘acceptabel onder voorwaarden’ en een groot deel van de overige aanwezigen vond het een ‘slecht plan’. Tot slot stemde aanwezigen in Afferden grotendeels op ‘goed plan’ en ‘neutraal’. Een klein deel van de stemmen ging naar ‘acceptabel onder voorwaarden’ en ‘slecht plan’.

Binnen alle kernen wordt met name genoemd dat het van belang is dat de identiteit van de kernen gewaarborgd blijft. In Puiflijk werd bijvoorbeeld als voorwaarde genoemd dat de dorpshuizen en voorzieningen behouden moeten worden. In Horssen wordt het belang van het dorpshuis ook onderstreept en is men daarnaast bezorgd over dat de intimiteit van de samenleving verloren kan gaan als de gemeente groter wordt. De inwoners zijn kritisch over het proces en uit hun twijfels over de voordelen van een fusie. Ook wordt genoemd dat Wijchen ‘anders’ is dan Druten. In Deest werd aangegeven dat men met name bezorgd is over het ‘ondergesneeuwd raken’ in een groter geheel. Ook gaven de inwoners in Deest aan dat zij de cultuur en historie belangrijk vinden en dat zij niet zouden willen zien dat Deest verstedelijkt. Verder geven de inwoners van Deest aan dat zij het belangrijk vinden om zekerheid te hebben richting de toekomst. In Afferden zijn de meningen over de fusie verdeeld. Ook hier zit de zorg met name in het tempo van de fusie.

3.2.1.2 Gemeente Wijchen

Opvallendheden grote kern Wijchen

In de grote kern Wijchen zijn twee inwonersavonden georganiseerd waar in het totaal 34 inwoners aanwezig zijn geweest. De eerste avond zitten overwegend tegenstanders van de fusie in de zaal: ruim de helft stemde ‘slecht plan’ en een klein deel van de aanwezigen gaf aan het een ‘goed plan’ te vinden. De tweede avond stemde het grootste deel ‘acceptabel onder voorwaarden’.

Een minderheid stemde ‘goed plan’ en ‘slecht plan’. Een klein deel stemde ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

Kritische geluiden worden geuit over de snelheid van het proces, waardoor inwoners niet goed zijn meegenomen. Ook vraagt men zich af of een stijging van een kleine 20.000 inwoners voldoende is om aan kracht te winnen: moeten we niet eerst toewerken naar een gemeente met 100.000 inwoners en dan pas gaan fuseren? Ook geeft iemand aan dat het gevoel heerst dat het besluit al is genomen. Als voorwaarden wordt het behouden van de afvalverwerking in Wijchen genoemd; daar is voor geknokt en daar is men tevreden over; dit soort Wijchense dingen wil men graag zo houden. Daarnaast wordt het behoud van de dorpenstructuur en aandacht voor leefbaarheid in de kernen genoemd, waarbij voorzieningen niet onder druk moeten komen te staan. Ook zijn er zorgen over de financiën; die moeten wel gezond blijven als Druten en Wijchen samengaan, zeker met de grote investeringen die op de planning staan. Wijchenaren willen geen hogere woonlasten krijgen. Een inwoner noemt dat de naam ‘Wijchen’ belangrijk is om te behouden. Ook worden de cultuurverschillen genoemd als zorg: hoe wordt daar in een nieuwe gemeente mee omgegaan? De inwoners uiten ook hun zorgen over de kloof die groter dreigt te worden tussen de gemeente en de burgers. Een opvallende zorg van een van de inwoners is dat met een grotere gemeente ook meer stedelijke problemen zouden kunnen ontstaan. Tot slot wordt aangegeven dat het belangrijk is dat bestuurders ook in een nieuwe gemeente weten hoe de lokale situatie eruit ziet. Er moet aandacht zijn voor de lokale situatie in de verschillende kernen. Als kans wordt geformuleerd dat de samenwerkingsverbanden efficiënter kunnen worden aangestuurd. Ook wordt gezegd dat een kleine gemeente nooit sterk en eenduidig beleid kan formuleren met het oog op de opgaven van de toekomst.

Opvallendheden kleinere kernen

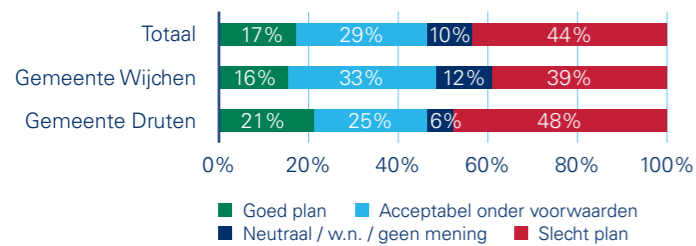
Op de bijeenkomsten voor Hernen en Leur waren 23 inwoners aanwezig. De grootste groep vond het plan om te fuseren ‘acceptabel onder voorwaarden’. Daarnaast vond een derde van de aanwezigen het idee een ‘slecht plan’. Een klein deel van de aanwezigen vond het een ‘goed plan’ en de overige aanwezigen ‘neutraal/weet niet/geen mening’ gestemd. In Alverna waren 15 personen aanwezig en was men het meest kritisch: de meerderheid vond een bestuurlijke fusie een ‘slecht plan’. Een deel van de inwoners vond het plan ‘acceptabel onder voorwaarden’ en een klein deel vond het een ‘goed plan’ of stemde ‘neutraal/weet niet/geen mening’. Van de 12 aanwezige inwoners tijdens de bijeenkomst in Bergharen vond de helft van de personen een bestuurlijke fusie een ‘goed plan’. Een kwart van de inwoners vond het een ‘slecht plan’ en een klein deel vond het plan

‘acceptabel onder voorwaarden’. Tijdens de bijeenkomst in Balgoij waren er 9 inwoners aanwezig. De meningen waren verdeeld; een derde van de inwoners vond het plan ‘acceptabel onder voorwaarden’, er gingen gelijke stemmen op voor ‘goed plan’, ‘slecht plan’ en ‘neutraal/weet niet/ geen mening’.

De inwoners van Hernen geven met name aan dat zij het proces te snel vinden gaan en dat zij wensen beter geïnformeerd te worden over de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie. Ook in Bergharen en Balgoij is dit de grootste zorg van de aanwezigen ten aanzien van de het plan voor een bestuurlijke fusie. De inwoners laten weten dat zij nog met veel vraagtekens zitten en behoefte hebben aan meer duidelijkheid over wat een bestuurlijke fusie betekent voor de inwoners en de gemeente. In Alverna zeggen de inwoners onder meer tevreden te zijn met hoe de huidige gemeente functioneert, dus waarom is het nodig om te veranderen? Daarbij maken zij zich zorgen over de afstand tussen het bestuur en de burgers wanneer de gemeente groter wordt.

3.2.2 Uitkomsten ondernemers

Wat vindt u van de mogelijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 6 Uitkomsten stemmingen ondernemers draagvlakbijeenkomsten

3.2.2.1 Gemeente Druten

Er is één ondernemersavond specifiek voor ondernemers in Druten georganiseerd. Daarnaast zijn er twee avonden georganiseerd voor ondernemers uit Druten én Wijchen, maar hier waren hoofdzakelijk ondernemers uit Wijchen aanwezig. De meeste ondernemers uit Druten stemmen ‘acceptabel onder voorwaarden’. Daarna krijgen ‘slecht plan’ en ‘goed plan’ de meeste stemmen. Een klein deel van de aanwezigen stemt tot slot ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

De voorwaarden die zijn genoemd zijn dat duidelijk moet worden gemaakt wat de voordelen van de fusie zijn, dat de gemeenten en kernen hun eigen identiteit moeten kunnen behouden (‘geen eenheidsworst’) en dat ondernemers gehoord blijven in de nieuwe gemeente. Ook moet er goed beleid zijn voor het buitengebied om zo de kwaliteit van het landelijk en agrarisch gebied te behouden en voldoende mogelijkheden te

bieden. Daarbij moet op het gebied van duurzaamheid gezorgd worden voor een balans, zodat niet alle duurzaamheidsmaatregelen in Druten komen te liggen. Tot slot moet er in algemene zin gelet worden op de verhouding tussen Druten en Wijchen in de nieuwe gemeente, waarbij Drutense belangen niet ondergesneeuwd mogen raken. Ondernemers die ‘goed plan’ stemden, geven aan dat er steeds meer op gemeenten afkomt en de opgaven steeds ingewikkelder worden. Kleine gemeenten kunnen dit niet meer aan. Als er meer geld vanuit de overheid naar de grotere gemeente gaat, kan dat worden geïnvesteerd in het ambtelijk apparaat, wat ten goede komt aan de kwaliteit van dienstverlening en de deskundigheid. Ondernemers die de fusie een ‘slecht plan’ vinden, geven als reden dat de samenhang met Wijchen wordt gemist en dat er gevreesd wordt voor een disbalans tussen Druten en Wijchen, waarbij Wijchen de overhand zal hebben. Er is scepsis dat 12 kernen met een groot agrarisch gebied door één gemeentebestuur bestuurd kunnen worden.

3.2.2.2 Gemeente Wijchen

Er is één ondernemersavond specifiek voor ondernemers in Wijchen georganiseerd. Daarnaast zijn er nog twee aanvullende ondernemersavonden voor beide gemeenten georganiseerd, waarbij het merendeel van de aanwezigen uit Wijchen kwam. Deze antwoorden zijn bij de ondernemersavond van Wijchen gevoegd. Daaruit blijkt dat het de meeste ondernemers ‘acceptabel onder voorwaarden’ stemmen, gevolgd door ‘slecht plan’, ‘goed plan’, en tot slot ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

Door ondernemers worden op de verschillende avonden veel verschillende voorwaarden meegegeven. Deze betreffen communicatie, kwaliteit, het schetsen van een duidelijke regionale stip op de horizon, leefbaarheid in de kernen en culturele verschillen. Zo willen ondernemers graag beter worden meegenomen in het verhaal achter de fusie en van de gemeente heldere en transparante informatie ontvangen. Specifieke punten hierin zijn 1) de voordelen van één krachtig bestuur met daaronder een kwalitatief goede ambtelijke organisatie en 2) wat het betekent als we niet bestuurlijk gaan fuseren, bijvoorbeeld voor kwaliteit (‘help mij om een enthousiaste voorstander te zijn’). Daarbij is de oproep om behaalde successen duidelijk te vieren (‘ga voor topkwaliteit en vertel het’).

Een andere voorwaarde betreft de kwaliteit van bestuur en ambtenaren, waarop moet worden ingezet. Deze kwaliteit moet vervolgens worden ingezet om Wijchen aantrekkelijk te houden (en de mooie kwaliteiten te versterken). Zo is een aantrekkelijk centrum voor Wijchenaren en recreanten essentieel, net als de kracht van het mooie landelijke landschap. Dit moet behouden blijven of verder versterkt worden.

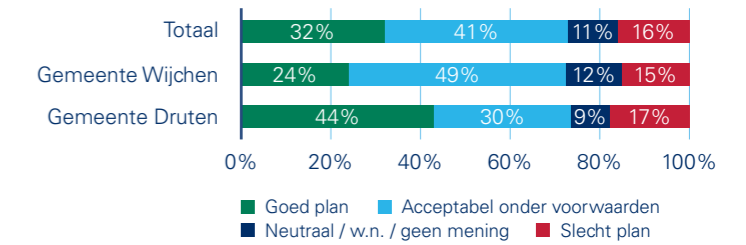
Een andere voorwaarde die wordt benadrukt is dat een fusie met Druten als stap in een proces naar een grotere gemeente Maas en Waal wordt gezien. Daarom is het van belang om die stip op de horizon duidelijk te schetsen en het regionaal kader tijdens het fusieproces duidelijk in beeld te brengen: hoe staat het met de overige gemeenten in relatie tot dit fusieplan? Sowieso is het goed om als regio samen op te trekken waar mogelijk, bijvoorbeeld bij het beter marketen van de regio met het oog op recreatie en toerisme. Daarnaast wordt geopperd dat Druten en Wijchen het initiatief moeten nemen voor het vaststellen van ‘de agenda van de toekomst’ om meer eenheid in het Land van Maas en Waal te creëren.

Een geuite zorg is de vergrote afstand tussen ondernemer en bestuur, omdat bij een fusie meer bureaucratie ontstaat en de bereikbaarheid verslechtert. Nu zijn er vaste contactpersonen, waardoor ondernemers gemakkelijk contact krijgen met de gemeente. Een voorwaarde is dus dat die bereikbaarheid op peil blijft. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de verschillende culturen binnen Wijchen en Druten en hoe hiermee wordt omgegaan met het oog op de nieuwe gemeente. Tot slot geeft een ondernemer aan dat voor het belang van het bedrijventerrein Bijsterhuizen het beter zou zijn als het volledig bij de gemeente Wijchen zou horen; nu is er namelijk verschil in verzorging en handhaving met het deel dat bij de gemeente Nijmegen hoort.

Tegenstanders uiten kritiek op het proces, dat volgens hen veel te snel gaat en ‘bijna als ondemocratisch wordt ervaren’. Ook wordt aangegeven dat men een fusie met alleen Druten niet ziet zitten, omdat dit niet voldoende extra slagkracht oplevert. Fuseren met meer gemeenten zal dan meer kracht opleveren. Voorstanders stellen een toename van de kwaliteit veelal centraal: een gefuseerde gemeente heeft meer slagkracht, financiële mogelijkheden en dus kwaliteit (‘als we dingen voor elkaar willen krijgen dan moeten we het samen doen’). Ook hoeft de ambtelijke organisatie dan niet langer twee besturen te dienen, wat efficiëntie en kwaliteit oplevert. Daarbij moet wel in de gaten worden gehouden dat kennis in de organisatie beklijft wanneer zaken worden uitbesteed aan externen.

3.2.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

Wat vindt u van de mogelijke fusie van de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 7 Uitkomsten stemmingen maatschappelijke organisaties draagvlakbijeenkomsten

3.2.3.1 Gemeente Druten

In Druten zijn twee bijeenkomsten georganiseerd voor vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. 24 vertegenwoordigers waren bij deze bijeenkomsten aanwezig. Organisaties die waren vertegenwoordigd betroffen onder meer sportverenigingen, zorgorganisaties, onderwijs en de carnavalsvereniging. Uit de stemuitkomsten blijkt dat evenveel vertegenwoordigers de fusie een ‘goed plan’ vinden als ‘acceptabel, onder voorwaarden’. Ruim een kwart van de aanwezigen vindt de fusie een ‘slecht plan’ en een klein deel is hierover ‘neutraal/weet het niet/heeft geen mening’.

Als redenen voor ‘goed plan’ worden aangedragen dat de gemeenten ‘met z’n tweeën meer weten dan één’ en daarmee meer kwaliteit kunnen leveren en dat er wordt vertrouwd op het oordeel van beide gemeenten dat dit plan in het belang is van beide gemeenten. Voorwaarden die door aanwezigen worden aangedragen bij ‘acceptabel onder voorwaarden’ zijn dat de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de zorg goed blijft, zeker gezien de tekorten en bezuinigingen die op dit gebied moeten plaatsvinden. Ook wordt aangegeven dat er met enige zakelijkheid naar het ‘huwelijk’ moet worden gekeken en dat dan ook zakelijke afspraken moeten worden gemaakt (‘het huwelijk mag worden voltrokken, maar wel op huwelijksvoorwaarden’). Verder wordt aangedragen dat er voor organisaties en inwoners een ingang moet blijven bij de gemeente voor vragen, dat er aandacht moet blijven voor de kernen in een grotere gemeenten en dat voorzieningen overeind moeten blijven en goed onderhouden moeten worden.

Tot slot zijn als redenen voor ‘slecht plan’ gegeven dat niet voldoende naar voren is gekomen wat het voordeel is van de fusie en een grotere gemeente op deze schaal. Men heeft niets tegen samenwerking tussen de twee gemeenten (en breder dan dat), maar zijn er niet andere opties (West Maas en Waal bijvoorbeeld) die beter passen? In algemene zin is het van belang

duidelijk verbinding te leggen tussen wat het kleine mooi maakt (zoals betrokkenheid tussen gemeente bestuur en burger) en het grote bedient (zoals economische voordelen).

3.2.3.2 Gemeente Wijchen

In Wijchen zijn twee bijeenkomsten voor maatschappelijke organisaties georganiseerd. Er waren op beide avonden in totaal 38 vertegenwoordigers van onder meer dorpsraden, zorgorganisaties, onderwijs, kerken, muziekverenigingen en sportclubs. Uit de stemuitkomsten van beide avonden blijkt dat de meeste vertegenwoordigers ‘acceptabel onder voorwaarden’ hebben gestemd, gevolgd door ‘goed plan’, ‘slecht plan’ en tot slot ‘neutraal/weet niet/geen mening’. In vergelijking met de Drutense organisaties stellen in Wijchen meer vertegenwoordigers bepaalde voorwaarden aan een mogelijke fusie en vinden iets minder vertegenwoordigers de fusie een slecht plan. In algemene zin valt op dat tijdens de avonden met veel waardering wordt gesproken over de mooie kernen waar het fijn wonen is en het belang van het behoud van de eigen identiteit.

Er werd aangegeven dat een fusie onvermijdelijk wordt geacht en dat het beter is dan een wijk van Nijmegen te worden. Als die fusie dan wordt uitgevoerd, is het als voorwaarde vooral belangrijk te luisteren naar de wensen voor de toekomst die op deze draagvlakavonden worden besproken (over bijvoorbeeld leefbaarheid in en vitaliteit van de kernen, behoud van subsidies voor organisaties, behoud van voorzieningen en een goede verbinding tussen gemeente en inwoners en organisaties). Een specifiek genoemde voorwaarde is dat de herindeling een proces van en voor inwoners moet zijn, waarbij de nieuwe gemeente zo dicht mogelijk bij de inwoners moet worden georganiseerd. Er

moet ook vanuit het bestuur aandacht zijn voor organisaties en kernen, waarbij een goed plan voor de kernen cruciaal is en zo snel mogelijk moet worden bepaald. Vanuit dorpsraden wordt aangegeven dat een rechtstreekse lijn met het college van burgemeester en wethouders gewenst is. Verder wordt opgeroepen goed naar de financiën te kijken, omdat Wijchen er financieel sterker voor staat. In de fusie moet perspectief voor Wijchen zitten. Tot slot wordt aangegeven dat de gemeente en de provincie de ambities ten aanzien van de fusie krachtiger moet laten horen: waarom wil men fuseren?

Als onderbouwing voor ‘goed plan’ wordt aangedragen dat een grotere gemeente meer geld en een sterkere stem zal hebben in de regio en daardoor ook betere mensen kan aantrekken. Samen sta je sterker en ben je minder afhankelijk van anderen. Ook wordt het voorbeeld gegeven dat een eerdere fusie tussen Bergharen en de gemeente Wijchen perfect is verlopen, dat korte lijnen zijn behouden en dat Bergharen ook Bergharen mocht blijven. Het is van belang dat ook vast te houden bij een eventuele nieuwe gemeente. Tot slot wordt genoemd dat het belangrijk is om tegenwicht te bieden aan Nijmegen op, bijvoorbeeld het gebied van woningbouw en banen, omdat anders het risico ontstaat dat je als gemeente achter gaat lopen.

Redenen die zijn gegeven voor ‘slecht plan’ zijn dat Wijchen nu al erg groot is en dat de zorg leeft dat het anders niet meer te overzien. De vrees is dat de afstand tussen de gemeente en inwoners, maar ook tussen de inwoners onderling dan groter wordt, terwijl dit nu al (te) groot is. Ook wordt aangegeven dat men niets met Druten heeft en dat er een cultuurverschil tussen Druten en Wijchen is.

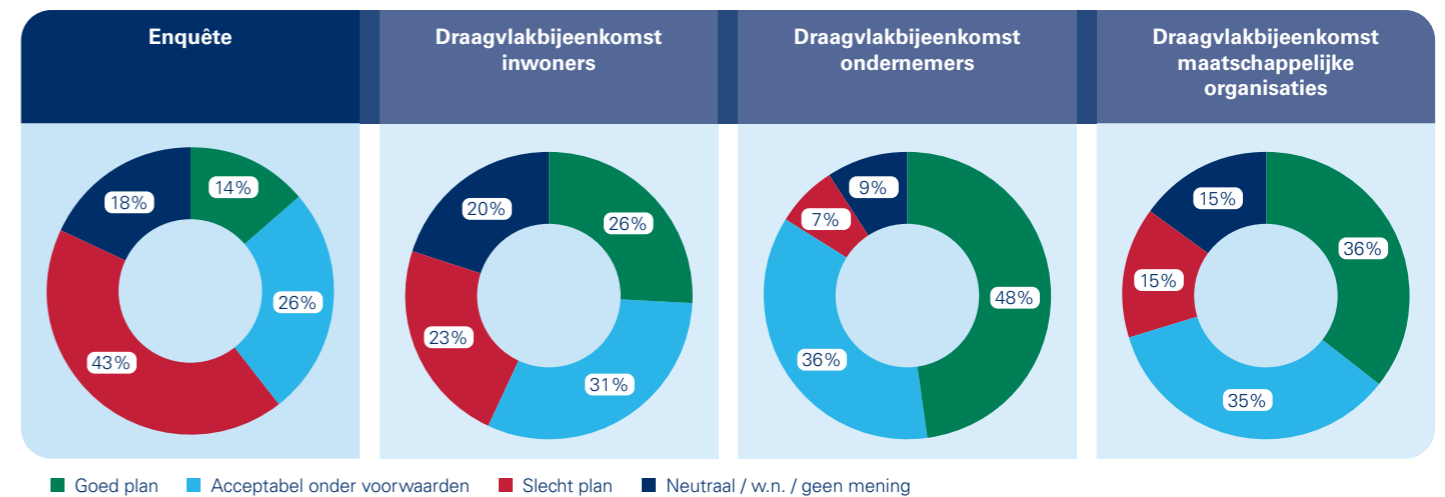

3.3 Steun voor een grotere plattelandsgemeente op termijn

Aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Druten en Wijchen is ook gevraagd wat zij vinden van een nog grotere plattelandsgemeente in de regio op de langere termijn. Hiernavolgend worden de resultaten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties besproken.

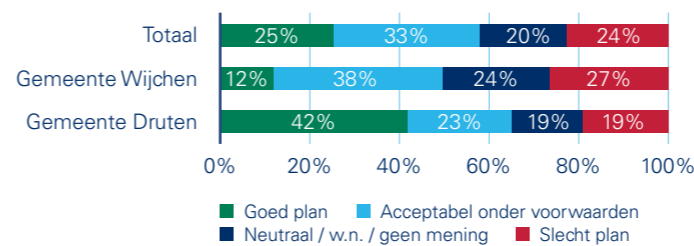
Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

1. Goed plan
2. Acceptabel onder voorwaarden
3. Slecht plan
4. Neutraal/weet niet/geen mening

3.3.1 Uitkomsten inwoners

Wat zou u ervan vinden als er op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente gevormd wordt in de regio?

Figuur 8 Uitkomsten stemmen inwoners draagvlakbijeenkomsten

3.3.1.1 Gemeente Druten

Opvallendheden grote kern Druten

In vergelijking met de vraag over steun voor de fusie tussen Druten en Wijchen stemden aanwezigen van de twee draagvlakavonden in de kern Druten positiever op de vraag over een grotere plattelandsgemeente. De eerste avond ging de stemverhouding van overwegend ‘slecht plan’ naar overwegend ‘goed plan’, gevolgd door ‘acceptabel onder voorwaarden’ en ‘slecht plan’. De tweede avond verschoof naar een groot deel

‘acceptabel onder voorwaarden’ een derde deel ‘slecht plan’ en een minderheid ‘goed plan’ en ‘neutraal/weet niet/geen mening’. Deze verschuiving wordt verklaard door de verbondenheid die men meer voelt met het Land van Maas en Waal dan met Wijchen. Vooral met Beuningen en West Maas en Waal is men gevoelsmatig meer verbonden. Daarom staat met positiever tegenover een grotere gemeente Maas en Waal. Een genoemde voorwaarde is wel dat de gemeente West Maas en Waal meedoet.

Opvallendheden kleinere kernen

Ook in de kleinere kernen is men over het algemeen positiever over een grotere plattelandsgemeente op termijn. In Deest is men positiever ten aanzien van het idee van een grotere plattelandsgemeente op de langere termijn, dan over een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Hierbij speelt de uitstraling van ‘Maas en Waal’ een belangrijke rol. In Puiflijk gaf men aan dat zij verwachten dat er in het geval van een grotere plattelandsgemeente meer balans/evenwicht zal zijn tussen de kleinere kernen. Men heeft een beter gevoel bij ‘Maas en Waal’, dan bij Wijchen alleen. Ook in Horssen is men van mening dat ‘Maas en Waal’ cultuurhistorisch gezien ook beter bij Druten past dan alleen Wijchen. In Afferden staat de helft van de

inwoners op de draagvlakavond positief tegenover een grotere plattelandsgemeente op termijn. Men benadrukt de voordelen voor bestuurskracht en voor het waarborgen van de identiteit van plattelandsgemeenten.

3.3.1.2 Gemeente Wijchen

Opvallendheden grote kern Wijchen

De aanwezig inwoners op de twee draagvlakavonden in de kern Wijchen verschillen in of ze wel of niet positiever staan tegenover een grotere plattelandsgemeente op de langere termijn. De eerste avond verschuift de stemverhouding van overwegend ‘slecht plan’ naar ‘acceptabel onder voorwaarden’, gevolgd door een kwart die het een ‘slecht plan’ vindt, een even zo groot deel die ‘neutraal’ is en een minderheid die het een ‘goed plan’ vindt. Op de tweede avond is men juist iets kritischer over een grotere plattelandsgemeente. Waar bij de vragen over steun voor de fusie evenveel inwoners ‘goed plan’ en ‘slecht plan’ hadden gestemd, stemmen nu relatief meer mensen ‘slecht plan’ en een klein deel stemt voor ‘goed plan’. Het aandeel dat ‘acceptabel onder voorwaarden’ stemt, blijft verhoudingsgewijs hetzelfde.

Voorstanders denken dat een grotere schaal beter past bij de opgaven waar de gemeente voor staat; een fusie tussen Druten en Wijchen is dan niet voldoende (‘als je het doet, doe het dan goed’). Aan de andere kant vraagt men zich af of schaalvergroting wel de oplossing voor de toekomst is: is het niet wijzer eerst de landelijke ontwikkelingen af te wachten? Een andere inwoner brengt het idee op twee grotere gemeenten in het Land van Maas en Waal in te richten: één door het samenvoegen van kleinere gemeenten langs de Waal en één door het samenvoegen van kleinere gemeenten langs de Maas. Tot slot tekent een inwoner aan dat stemmen voor een grotere plattelandsgemeente niet automatisch betekent dat iemand ook voor de fusie tussen Druten en Wijchen is.

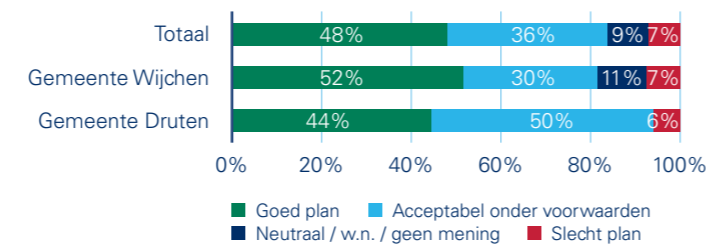
Opvallendheden kleinere kernen

In Balgoij vindt een grotere groep van de aanwezigen het idee van een grote plattelandsgemeente op de langere termijn een slecht idee. Een derde deel vond het ‘acceptabel onder voorwaarden’ en een klein deel vond het een goed plan. Iemand gaf aan dat als de fusie met Druten leidt tot een grotere fusie op termijn, diegene ook tegen een fusie met Druten is. In Hernen vond een op de drie aanwezigen het een ‘slecht plan’ en weer een op de drie vond het plan ‘acceptabel onder voorwaarden’. Aanwezigen waren iets positiever over dit toekomstscenario, maar gaven ook aan hier onvoldoende zicht op te hebben op dit moment. In Alverna stond de grootste groep neutraal tegenover het idee. Verder gingen er gelijke stemmen op voor ‘slecht plan’,

‘acceptabel onder voorwaarden’ en ‘goed plan’. Een inwoner gaf aan eerst de fusie met Druten goed te willen afronden, en dat daarna moet worden gekeken wat een verstandig is. In Bergharen was men over het algemene wel positief over de grotere plattelandsgemeente; hier was bij de steunvraag ook al uitgebreid over gesproken. Men gaf aan dat Wijchen niet kon wachten op andere gemeenten in de regio, als die nu niet willen. Ook dacht men dat een gemeente met meer inwoners meer kracht zal hebben. Verder werd het idee geopperd om de band van de kernen te versterken door de natuurlijke lijnen te volgen en te fuseren met de overige dorpen in het land van Maas en Waal.

3.3.2 Uitkomsten ondernemers

Wat vindt u van de mogelijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 9 Uitkomsten stemmingen ondernemers draagvlakbijeenkomsten

3.3.2.1 Gemeente Druten

In vergelijking met de vraag over de mogelijke fusie tussen Druten en Wijchen kijken Drutense ondernemers positiever aan tegen een grotere plattelandsgemeente op termijn. Een meerderheid vindt dit een ‘goed plan’, daarna vinden de meeste ondernemers dit ‘acceptabel onder voorwaarden’ en een klein deel vindt dit een ‘slecht plan’.

Er is veel steun voor een grotere plattelandsgemeente, mede vanuit de zorg dat Wijchen in een fusie met enkel Druten en Wijchen zal overheersen en dat dit ten koste zal gaan van de landschappelijke en meer dorps kwaliteit van Druten. Er wordt verder benoemd dat er veel identiteiten zijn in het gebied, maar dat iedereen zich Maas & Waals voelt. Deze identiteit is als het ware overkoepelend. Ook hebben gemeenten dezelfde uitdagingen, waardoor beter samengewerkt kan worden dan dat een gemeente alles zelf moet oplossen. Een grotere gemeente kan daarnaast meer gewicht inbrengen tegen de stad Nijmegen, die nu vaak de overhand heeft. Tot slot wordt aangegeven dat een succesvolle fusie tussen Druten en Wijchen het goede voorbeeld kan geven om andere gemeenten in het Land van Maas en Waal mee te kunnen krijgen.

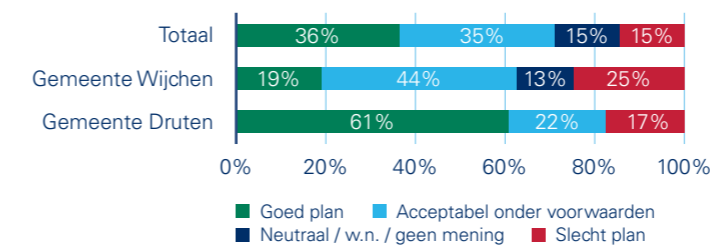
3.3.2.2 Gemeente Wijchen

Over de vraag wat men ervan zou vinden om op de langere termijn een nog grotere plattelandsgemeente te vormen in de regio zijn ondernemers in Wijchen positiever dan over het plan om te fuseren met Druten. Ruim de helft van de aanwezigen vond dit een ‘goed plan’, drie op de tien aanwezigen vond dit ‘acceptabel onder voorwaarden’, en een klein deel vond dit een ‘slecht plan’ of stemde ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

Hierbij werd verwezen naar punten ten aanzien van het belang van handelen in de regio die bij de steunvraag zijn besproken. Als schaalvoordeel belangrijk is voor de gemeente, dan is het goed om door te pakken. Voorwaarde is wel dat de gemeente bestuurbaar blijft. Daarbij werd door verschillende ondernemers opgemerkt dat het beter zou zijn in één keer tot een grotere gemeente te komen in plaats van nu eerst met Druten en later in de toekomst met andere gemeenten. Daar staat tegenover dat sommige ondernemers aangaven dat, als die grotere plattelandsgemeente op dit moment niet haalbaar is, een fusie met Druten een eerste stap kan zijn (‘‘Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan’’). Een andere voorwaarde die is genoemd is het ontstaan van meer gebalanceerd evenwicht tussen de plattelandsgemeente en de grote stad (Arnhem/Nijmegen). Dat moet dan het doel zijn van de fusie: een krachtigere positie in de regio en een beter evenwicht. Een enkele ondernemer vindt dat de gemeenten met deze plannen te hard van stapel lopen (‘‘hardlopers zijn doodlopers’’). Dit is nu onvoldoende doordacht en dat brengt risico’s met zich mee. De oproep is om deze plannen stap voor stap en zorgvuldig te doordenken. Ondernemers geven aan behoefte te hebben aan een vijf- of tienjarenprognose om een beeld te kunnen creëren over de effecten van een plattelandsgemeente.

3.3.3 Uitkomsten maatschappelijke organisaties

Wat vindt u van de mogelijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen?

Figuur 10 Uitkomsten stemmingen maatschappelijke organisaties draagvlakbijeenkomsten

3.3.3.1 Gemeente Druten

De vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties hebben in verhouding met de vraag over een fusie tussen Druten

en Wijchen positiever geantwoord over de vraag over een nog grotere plattelandsgemeente op langere termijn. Niemand vond dit een ‘slecht plan’, een meerderheid van de aanwezigen vond dit een ‘goed plan’, ruim een kwart vond dit ‘acceptabel onder voorwaarden’ en een klein deel stemde ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

Redenen waarom vertegenwoordigers positiever zijn over deze vraag is dat een grotere schaal betekent dat je als gemeente meer in de melk te brokkelen hebt in de regio en samen sterker staat; dat een grotere gemeente Maas en Waal meer aanspreekt; en dat er naar verwachting meer draagvlak voor is bij inwoners omdat inwoners meer verbondenheid voelen met de inwoners van West Maas en Waal. Alleen op bestuurlijk niveau is dat blijkbaar anders; dat wordt jammer gevonden. Daarbij wordt opgemerkt dat breed draagvlak, naast goede procesbegeleiding, essentieel is om een hoog niveau te bereiken. Verder wordt door een onderwijsbestuurder in Druten, West Maas en Waal en Beuningen de zorg uitgesproken dat West Maas en Waal ‘het vergeten kind in de hoek’ wordt. Een grotere gemeente, die ook West Maas en Waal omvat, draagt hopelijk ook bij aan goed onderwijs in die gemeenten. Aanwezigen die hun antwoord hebben veranderd in ‘neutraal’ geven aan niet goed te kunnen inschatten wat daarin wijsheid is, omdat hier nog geen ervaring mee is opgedaan.

3.3.3.2 Gemeente Wijchen

In vergelijking met de vraag over steun van een fusie tussen Druten en Wijchen oordelen vertegenwoordigers van Wijchense organisaties negatiever over een grotere plattelandsgemeente in de toekomst. Hier stemt nog steeds het grootste deel ‘acceptabel onder voorwaarden’, maar daarna scoort ‘slecht plan’ het hoogst. De antwoordoptie ‘goed plan’ krijgt daarna de meeste stemmen en een klein deel antwoordt met ‘neutraal/weet niet/geen mening’.

Voorwaarden die worden aangedragen bij de antwoordoptie ‘acceptabel onder voorwaarden’ zijn ook hier dat de financiën op orde moeten zijn en dat er financieel voordeel voor Wijchen te behalen moet zijn. Ook wordt aangegeven dat eerst de stap naar een verenigd Druten en Wijchen moet worden genomen, voordat duidelijk wordt of dit een goed plan is. Tot slot geven aanwezigen aan dat er op bestuurlijk niveau vertrouwen moet zijn en dat ze andere gemeenten, zoals Beuningen en Heumen, hier politiek aan toe moeten zijn. Als reden voor ‘slecht plan’ wordt aangegeven dat het niet goed is over een aantal jaar nog een keer zo’n fusietraject in te gaan; dan kan het beter nu in één keer goed worden gedaan. Ook wordt de zorg uitgesproken dat het dan geen plattelandsgemeente meer kan blijven, maar

dat het dan een stad wordt. Als positieve reden voor een krachtige plattelandsgemeente wordt aangedragen dat je door samen te gaan nog krachtiger wordt. Deze kracht moet je vervolgens samen ontwikkelen. Verder wordt besproken hoe de omliggende gemeenten op dit moment naar een dergelijke fusie kijken.

3.4 Opmerkingen ten aanzien van het proces

Tijdens de draagvlakavonden zijn niet alleen bevindingen verkregen over de inhoud van de fusie, ook hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich uitgesproken over het proces rondom de fusie. In deze afsluitende paragraaf zal hierop worden ingegaan. Aanwezigen lieten zich onder meer uit over de snelheid en de volgorde van het proces en communicatie richting inwoners.

Een vaak gehoorde opmerking tijdens de draagvlakavonden, is dat de fusie te snel gaat. Men vraagt zich af waarom de fusie zo'n haast heeft, of waarom het niet een jaar kan wachten. Inwoners geven onder meer aan dat temporiseren meer draagvlak kan creëren, en dat de vaart waarmee het proces verloopt bijna als ondemocratisch wordt ervaren. Het tempo van het proces geeft sommige inwoners het gevoel dat het 'er doorheen gedrukt wordt'.

Ook wordt meermaals opgemerkt dat men liever een andere volgorde had gezien in het proces. Inwoners spreken hun verbazing uit dat er eerst een enquête is gekomen voordat de bijeenkomsten plaatsvonden. Ze geven aan de bijeenkomsten vooral te zien als informatiebijeenkomsten. Daarom hadden ze graag eerst de mogelijkheid gehad om zich inhoudelijk te informeren en vragen te stellen voordat zij de enquête moesten invullen. Daarnaast wordt benadrukt dat de informatie van draagvlakavonden van invloed had kunnen zijn op hoe je de enquête in zou vullen. Ook geven sommige aanwezigen op de avonden aan dat ze geen brief over de enquête hebben ontvangen¹⁷⁾.

Verder gaat veel feedback over de communicatie vanuit de gemeente. Zo komt vaak terug dat er volgens inwoners te weinig communicatie is geweest richting hen. Inwoners geven aan dat zij de vragen in de enquête soms beantwoord hebben vanuit de gedachte hoe de antwoorden geïnterpreteerd zouden kunnen worden. Ook zeggen verschillende inwoners dat zij de enquête vrij sturend vonden, net als andere communicatie vanuit de gemeente, zoals de huis-aan-huis flyer. Dit wekt irritatie op. Ten

aanzien van de communicatie wordt ook nog specifiek aandacht gevraagd voor laaggeletterden en anderstaligen: hoe zijn die meegewogen in de communicatie. Op de avonden van de maatschappelijke organisaties geeft men aan dat meer tijd voor de enquête ervoor had kunnen zorgen dat vertegenwoordigers van organisaties mensen die laaggeletterd zijn hadden kunnen helpen bij het invullen.

Ook heerst onder meerdere bezoekers van de draagvlakavonden het gevoel dat het besluit over de fusie eigenlijk al genomen is. Zo stelde een van de aanwezige inwoners "Draagvlak links, draagvlak rechts, in achterkamers is alles al beslist. Het wordt een grote gemeente Wijchen, daar komen we niet omheen".

Verder werden er vaak vragen gesteld bij de keuze voor een fusie tussen Druten en Wijchen. Zo merkten de aanwezigen op de draagvlakavonden op dat er voor hen gevoel geen duidelijke redenen zijn genoemd waarom West Maas en Waal en Beuningen niet mee willen doen. De informatie die ze op de bijeenkomsten ontvingen hierover was behulpzaam, maar dat hadden ze liever al eerder gehoord.

Ten slotte wordt opgemerkt dat er onder de aanwezigen op de draagvlakbijeenkomsten weinig jongeren zijn. Er zijn zorgen over hoe zij bij het proces betrokken kunnen worden.

17) De gemeente is naar aanleiding van deze signalen in samenwerking met I&O Research op zoek gegaan naar de reden, en heeft dit kunnen herstellen: de inwoners die geen brief hadden ontvangen, kregen deze alsnog toegestuurd en kregen de tijd om de enquête ook na de eigenlijke enquêtedeadline in te vullen.

Deelrapportage 3: Bestuurlijke gesprekken

Uitkomsten van de bestuurlijke gesprekken – onderdeel van het draagvlakonderzoek in het kader van een mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen

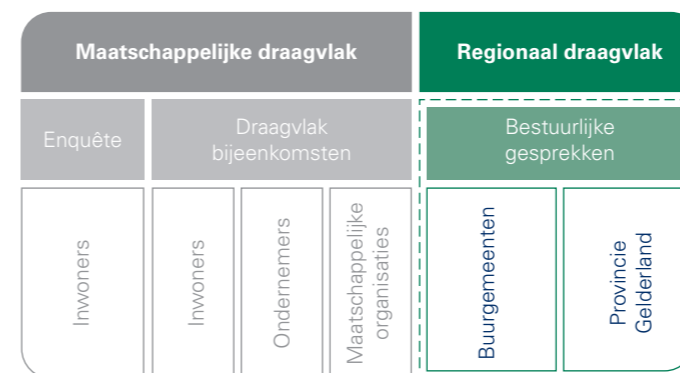
Inhoudsopgave

1 Inleiding	110
1.1 Doel en opzet bestuurlijke gesprekken	111
1.2 Leeswijzer	111
2. Uitkomsten bestuurlijke gesprekken	112
2.1 Uitkomsten per gesprekspartner	113
2.2 Rode draden	114

Inleiding

Hoofdstuk 1

De representatieve enquête en de draagvlakbijeenkomsten zijn bedoeld om het maatschappelijke draagvlak te toetsen bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarnaast zijn in het kader van het draagvlakonderzoek zes buurgemeenten van Druten en Wijchen geconsulteerd, te weten Neder-Betuwe, Nijmegen, Beuningen, Heumen, West Maas en Waal en Oss. Ook is gesproken met de provincie Gelderland. Met deze gesprekken wordt het regionaal draagvlak getoetst in het kader van de mogelijke bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen. Deze deelrapportage focust zich op de uitkomsten van deze bestuurlijke gesprekken.

1.1 Doel en opzet bestuurlijke gesprekken

Het peilen van het regionaal draagvlak bij bestuurlijke partners is van belang omdat zij als buurgemeenten c.q. samenwerkingspartners te maken krijgen met de gevolgen van een eventuele bestuurlijke fusie. Door vroegtijdig met hen in gesprek te gaan, kunnen hun belangen worden meegewogen in het herindelingsontwerp en -advies, mochten beide gemeenteraden besluiten tot het starten van het formele herindelingstraject op 1 december 2020.

De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een vooraf opgestelde gespreksleidraad. Hierin zijn de fusieplannen van Druten en Wijchen toegelicht, is gesproken over de mogelijk regionale

impact van de fusie en is getoetst wat de bestuurlijke partners van de fusie vinden. De hoofdlijnen van deze gesprekken vindt u in deze deelrapportage.

1.2 Leeswijzer

Deze korte deelrapportage geeft de hoofdlijnen van de verschillende gesprekken weer. In hoofdstuk 2 vindt u een weergave per gesprekspartner evenals de rode draden over de gesprekken heen. Deze rode draden vindt u ook terug in hoofdstuk 4 van de hoofdrapportage 'Bouwstenen en steun in kaart'.

Uitkomsten bestuurlijke gesprekken

Hoofdstuk 2

2.1 Uitkomsten per gesprekspartner

Beuningen

De gemeente Beuningen ziet geen nadelige gevolgen voor de samenwerking, als de fusierende gemeenten zich blijven focussen op de regionale samenwerking en niet alleen op de fusie. Een fusie tussen Druten en Wijchen kan in de regio Arnhem/Nijmegen immers een verschil maken aangezien de verhoudingen mede samenhangen met de grootte van de gemeenten. Na de fusie zou Beuningen qua grootte de tweede gemeente zijn in het Land van Maas en Waal. Daarom vindt de gemeente Beuningen het van belang nauw betrokken te worden bij de ontwikkelingen in de regio. Beuningen heeft bovendien een strategische ligging tussen Nijmegen en Wijchen. De meningen in de gemeenteraad over de fusie tussen Druten en Wijchen lopen uiteen, maar het lijkt erop dat het merendeel van de raad geen belemmeringen ziet.

Heumen

Ook de gemeente Heumen benadrukt dat de verhoudingen in de regio anders worden als Druten en Wijchen samen één gemeente gaan vormen. Zolang er oog is voor elkaars verschillen en overeenkomsten, is dit niet nadelig voor de samenwerking. Het is belangrijk om de samenwerking in de regio op te

blijven zoeken, ook met de kleinere gemeenten. Door samenwerking kunnen de gemeenten elkaar versterken. De gemeente Heumen geeft aan altijd een goede buur geweest te zijn van Wijchen en Druten, en dat deze eventuele fusie daar naar verwachting geen verandering in zal brengen.

Neder-Betuwe

Het directe effect van het ontstaan van een nieuwe gemeente voor de gemeente Neder-Betuwe is beperkt. Door de ligging aan de andere kant van de Waal hebben Neder-Betuwe enerzijds en Druten en Wijchen anderzijds minder gedeelde vraagstukken en opgaves. Neder-Betuwe is van mening dat een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen goed is voor de regio. Geografisch gezien vindt de gemeente ook dat Druten en Wijchen goed bij elkaar passen.

Nijmegen

De gemeente Nijmegen staat nuchter tegenover een herindeling tussen Druten en Wijchen. Het is een logische vervolgstap voor beiden en het is goed dat gemeenten elkaar opzoeken. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen is van mening dat het voor hen prettig is om een aantal grotere gemeenten om zich heen te hebben om mee samen te werken. Vanuit dit oogpunt is een samenvoeging van

Wijchen en Druten een positieve ontwikkeling. De regionale samenwerking is erg belangrijk voor de gemeente Nijmegen. In dat kader wordt aangegeven dat het van belang is om in het proces van de herindeling de regionale samenwerking niet uit het oog te verliezen.

Oss

De gemeente Oss is van mening dat het voor de gemeente Druten en Wijchen van toegevoegde waarde zal zijn als over gemeenschappelijke onderwerpen met slechts één bestuur gesproken wordt. De gemeente Oss staat neutraal tegenover de bestuurlijke fusie, mede doordat Oss en Druten/Wijchen in andere regio's werken. Vanuit het perspectief van Oss is de aandacht voor de kernen en dorpen en de nieuwe naam van de gemeente essentieel.

West Maas en Waal

De gemeente West Maas en Waal staat neutraal tegenover de fusieplannen en benadrukt dat het een keuze is van Druten en Wijchen. De gemeente benoemt dat het momenteel prettig samenwerkt tussen de colleges, maar dat het een logische stap is, om na de ambtelijke fusie die leidde tot de Werkorganisatie Druten Wijchen, nu ook bestuurlijk te gaan fuseren.

Provincie Gelderland

De provincie Gelderland staat positief tegenover een fusie tussen Druten en Wijchen. De provincie is van mening dat de bestuurskracht en kwaliteit van dienstverlening van de gefuseerde gemeenten kan toenemen. Als Wijchen en Druten één gemeente worden, kan die nieuwe gemeente een samenwerkingspartner voor Nijmegen zijn, én voortrekker en partner zijn van andere gemeenten met een plattelandspositie. Dat is gunstig voor het evenwicht in de regio. Het is daarbij wel van belang om bij de schaalvergroting oog te houden voor de regionale samenwerking en de afstand tot inwoners te blijven overbruggen. Voor de provincie is het van belang dat gemeenten robuust en toekomstbestendig zijn om grote maatschappelijke opgaven het hoofd te kunnen blijven bieden. Een herindeling geïnitieerd door gemeenten zelf zou volgens de provincie het meeste kans op succes bieden.

2.2 Rode draden

De buurgemeenten en de provincie begrijpen en respecteren de plannen van de colleges om te komen tot een bestuurlijke fusie. Het algemene beeld is dat zij zich constructief op zullen stellen bij de vorming van een nieuwe gemeente. De basishouding van de buurgemeenten is neutraal. Het is aan de gemeenten Druten en Wijchen om deze stappen te maken. Ook wordt het ontstaan van een grotere plattelandsgemeente die voortkomt uit een fusie van Druten en Wijchen door sommige partners als welkom en plezierig voor de bestuurlijke verhoudingen ervaren.

De uitkomsten van de gesprekken met de buurgemeenten hebben een positieve teneur. Het feit dat de buurgemeenten in een vroegtijdig stadium geconsulteerd zijn, wordt erg gewaardeerd. De omliggende gemeenten begrijpen de achtergronden van de plannen. Neder-Betuwe, Nijmegen, Beuningen en Heumen geven aan dat een sterke dorpengemeente een positief effect kan hebben in de regio. Oss en West Maas en Waal staan hier wat neutraler tegenover, omdat de fusie hen minder raakt. De provincie Gelderland is positief over een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen, omdat dit kan leiden tot een krachtigere positie binnen de regio.

Het belang van naar buiten gericht blijven na een fusie is vaak genoemd als aandachtspunt. Meermaals wordt benadrukt dat ook in het proces van de herindeling de regionale samenwerking niet uit het oog verloren mag worden. Het risico bestaat dat de gemeenten gedurende een eventuele fusie vooral op zichzelf gericht zijn, terwijl er juist gefuseerd wordt om sterker te worden in de regio. De geconsulteerde gemeenten en de provincie geven aan dat het vanuit dit oogpunt belangrijk is om de samenwerking in de regio op te blijven zoeken, ook met de kleinere gemeenten.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht draagvlakbijeenkomsten

Gemeente	Kern	Datum	Aantal inwoners	Aantal raadsleden
Druten	Druten	14 oktober 2020	PM	PM
	Druten	19 oktober 2020	PM	PM
	Afferden	5 november 2020	PM	PM
	Deest	12 oktober 2020	PM	PM
	Horssen	28 oktober 2020	PM	PM
	Puiflijk	26 oktober 2020	PM	PM
Wijchen	Wijchen	7 oktober 2020	PM	PM
	Wijchen	19 oktober 2020	PM	PM
	Alverna	27 oktober 2020	PM	PM
	Balgoij	13 oktober 2020	PM	PM
	Batenburg ¹⁸⁾	26 oktober 2020	PM	PM
	Bergharen	14 oktober 2020	PM	PM
	Hernen/Leur	12 oktober 2020	PM	PM
	Niftrik	3 november 2020	PM	PM

Gemeente	Kern	Datum	Aantal organisaties	Aantal raadsleden
Druten	Maatschappelijke organisaties 1	6 oktober 2020	PM	PM
	Maatschappelijke organisaties 2	21 oktober 2020	PM	PM
Wijchen	Maatschappelijke organisaties 1	6 oktober 2020	PM	PM
	Maatschappelijke organisaties 2	21 oktober 2020	PM	PM

Gemeente	Kern	Datum	Aantal ondernemers	Aantal raadsleden
Druten	Ondernemers	30 september 2020	PM	PM
Wijchen	Ondernemers	29 september 2020	PM	PM
Samen ¹⁹⁾	Ondernemers	22 oktober 2020	PM	PM
	Ondernemers	3 november 2020	PM	PM

Bijlage 2. Stemresultaten draagvlakbijeenkomsten

Deze bijlage bevat de stemresultaten van deelnemers aan de draagvlakbijeenkomsten. InterVote heeft tijdens de draagvlakbijeenkomsten de stemmingen verzorgd en heeft de stemresultaten achteraf geanalyseerd. Deze vindt u hiernavolgend. De resultaten zijn weergegeven per thema en geclusterd naar doelgroep, te weten; inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Deelnemers hebben gestemd over de thema's; leefomgeving, zorg en welzijn, bestuur en organisatie, en relatie tussen inwoners en gemeente. Ook hebben deelnemers gestemd over wat zij vinden van de fusie tussen Druten en Wijchen en een nog grotere plattelandsgemeente op termijn. Deze stemresultaten zijn hier niet opgenomen, aangezien deze al in de rapportage verwerkt zijn.²⁰⁾

18) Deze bijeenkomst is niet doorggegaan vanwege een laag aantal aanmeldingen.

19) Op beide ondernemersbijeenkomsten die georganiseerd waren voor ondernemers uit zowel Druten als Wijchen, waren hoofdzakelijk ondernemers uit Wijchen aanwezig.

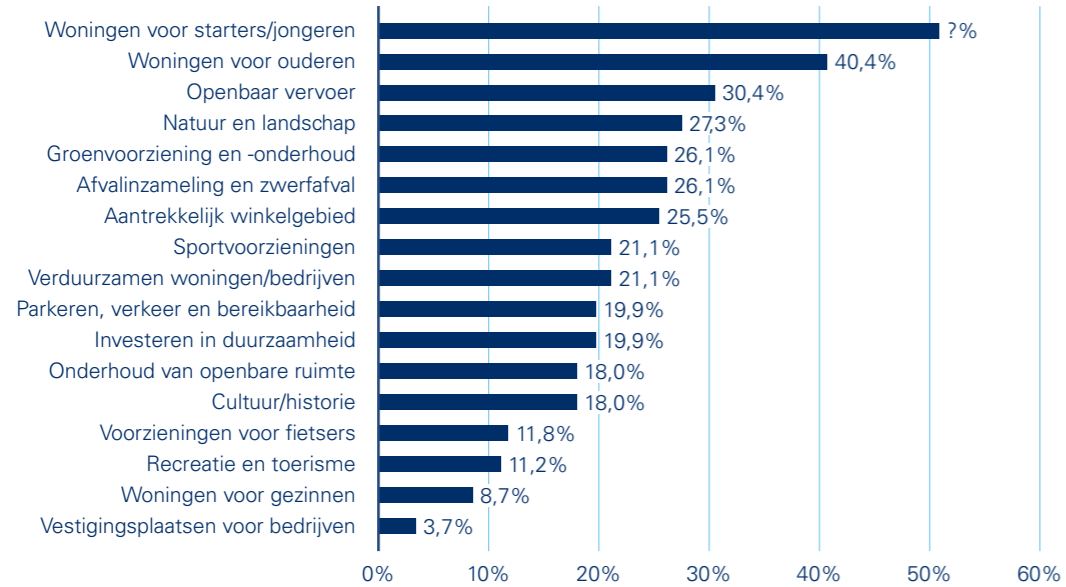
20) De eerste vraag waarover men op de draagvlakbijeenkomsten stemde was waar men woont: de gemeente Druten, de gemeente Wijchen of ergens anders. Achteraf bleken niet alle aanwezigen op deze vraag te hebben gestemd. De afgebeelde totalen in deze bijlage bevatten de stemresultaten van alle aanwezigen per doelgroep; dus ook mensen die bij deze eerste vraag niet hebben aangegeven in de gemeente Druten of de gemeente Wijchen te wonen. De resultaten voor respectievelijk Druten en Wijchen bevatten de stemresultaten van aanwezigen die hebben aangegeven in één van deze gemeenten te wonen. De totaalresultaten per doelgroep kunnen hierdoor enigszins afwijken van de gemiddelden van de resultaten van Druten en Wijchen.

1 Leefomgeving

Inwoners

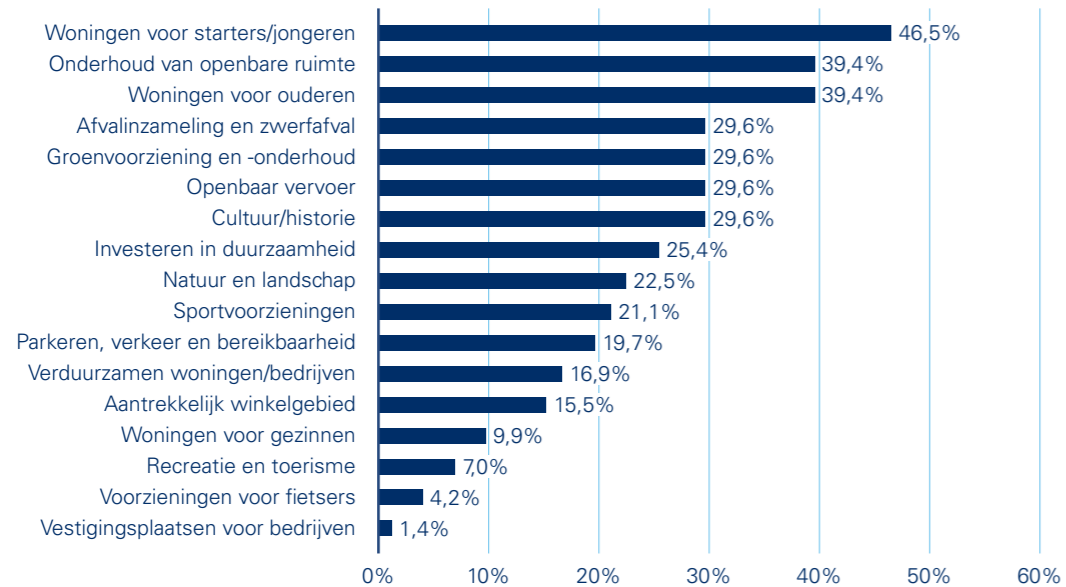
LEEFOMGEVING INWONERS - TOTAAL

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

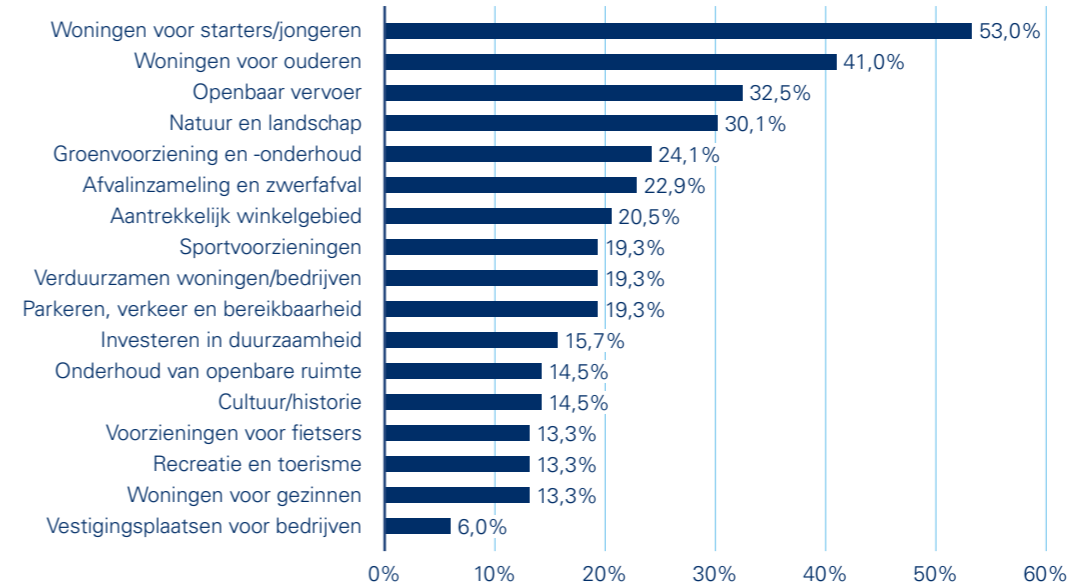
LEEFOMGEVING INWONERS - DRUTEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

LEEFOMGEVING INWONERS - WIJCHEN

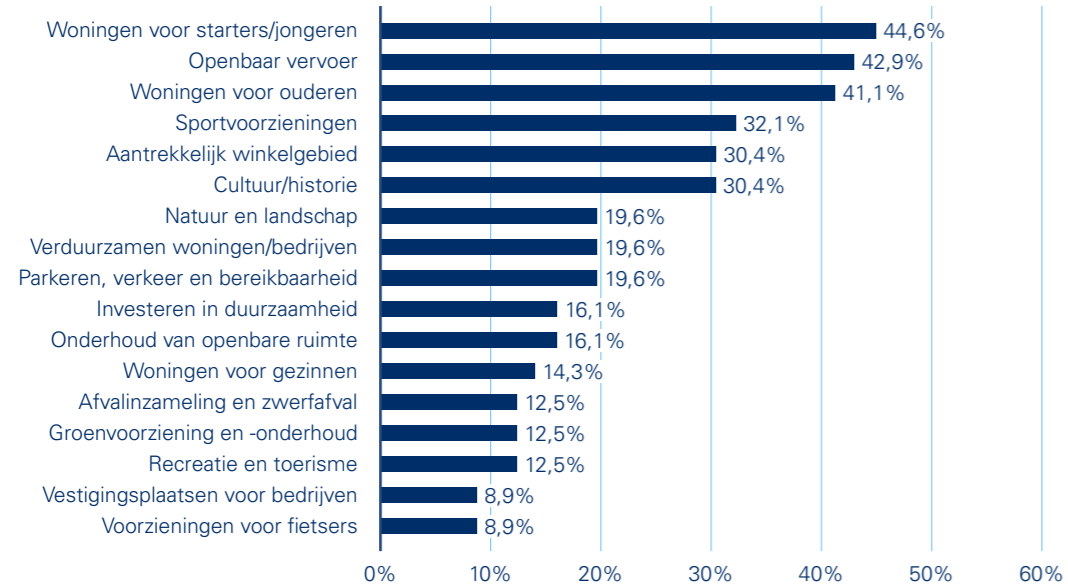
Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

Maatschappelijke organisaties

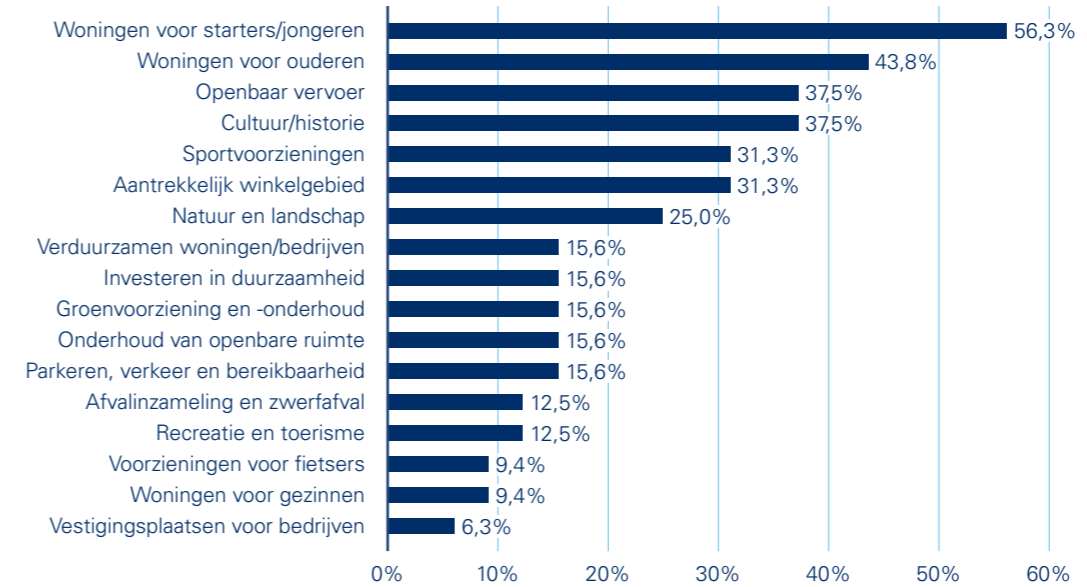
LEEFOMGEVING MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - TOTAAL

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

LEEFOMGEVING MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - WIJCHEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

LEEFOMGEVING MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - DRUTEN

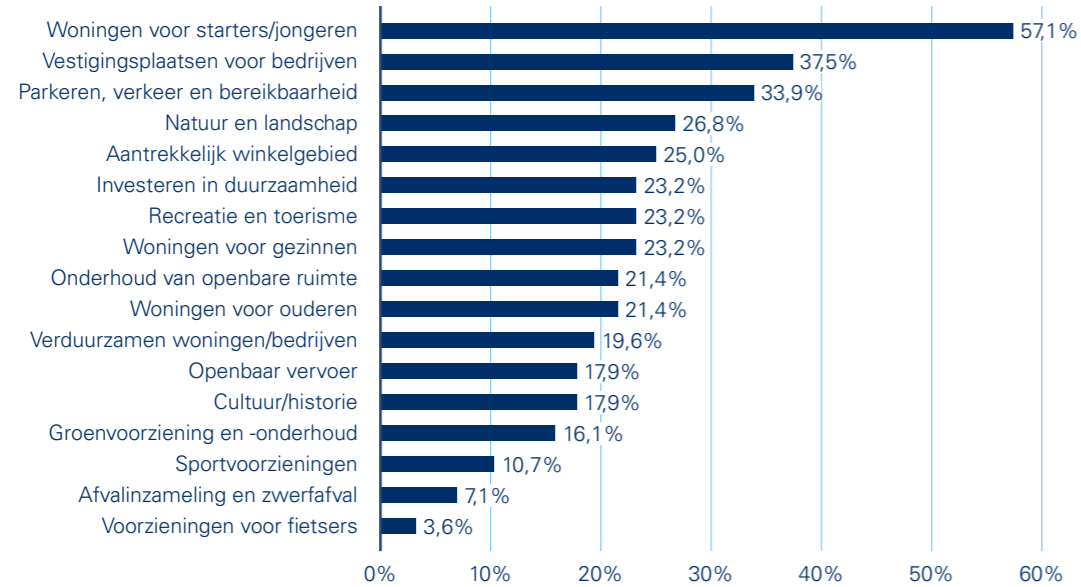
Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

Ondernemers

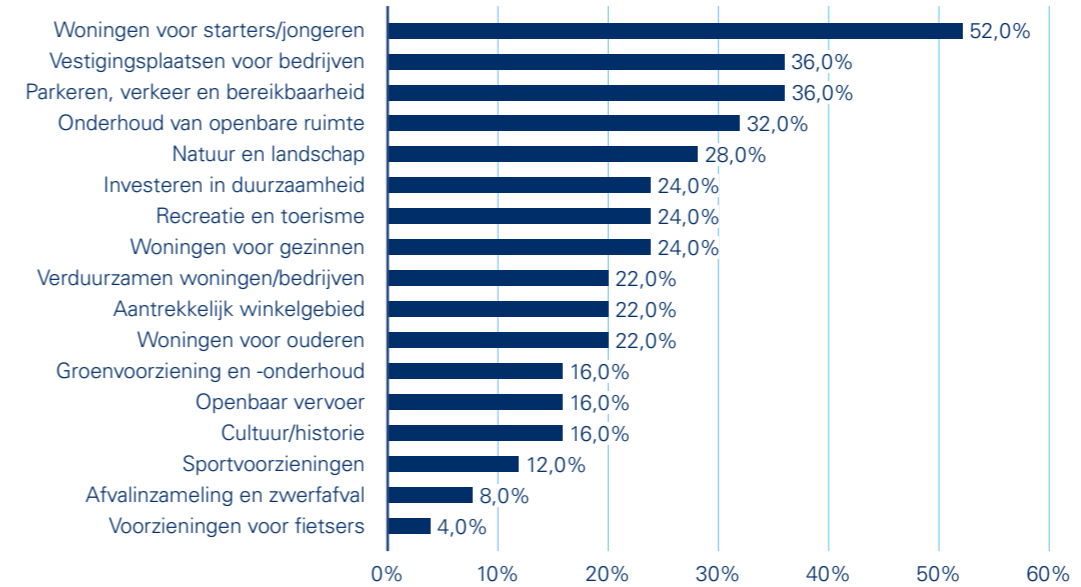
LEEFOMGEVING ONDERNEMERS - TOTAAL

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

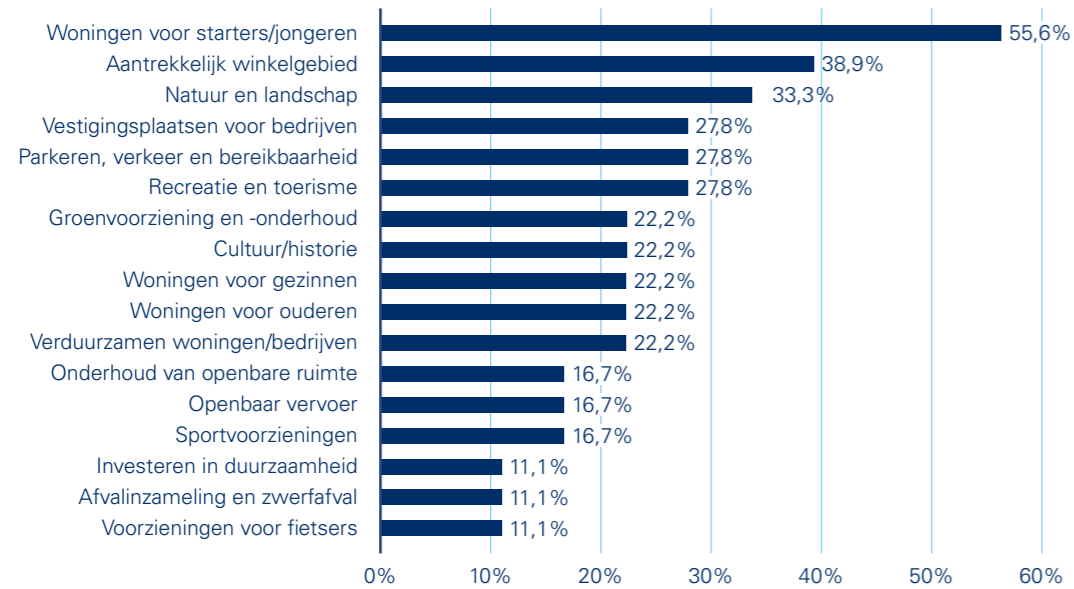
LEEFOMGEVING ONDERNEMERS - WIJCHEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

LEEFOMGEVING ONDERNEMERS - DRUTEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om de kwaliteit van uw leefomgeving?

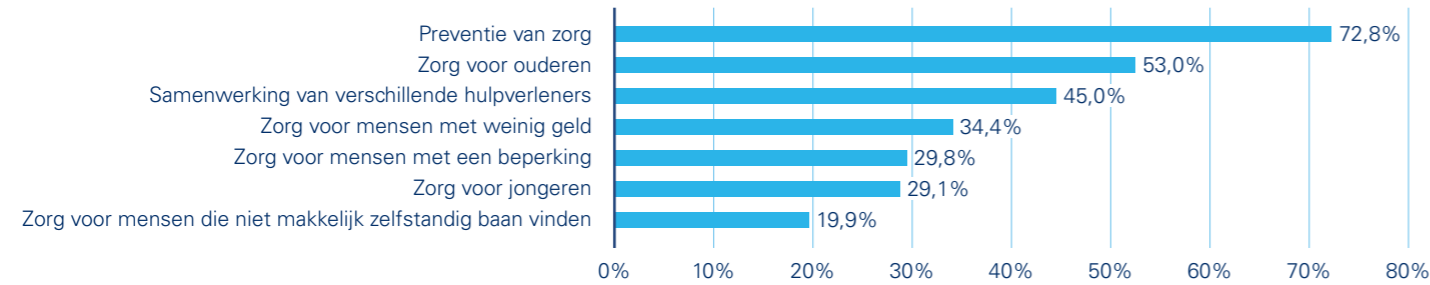

2 Zorg en welzijn

Inwoners

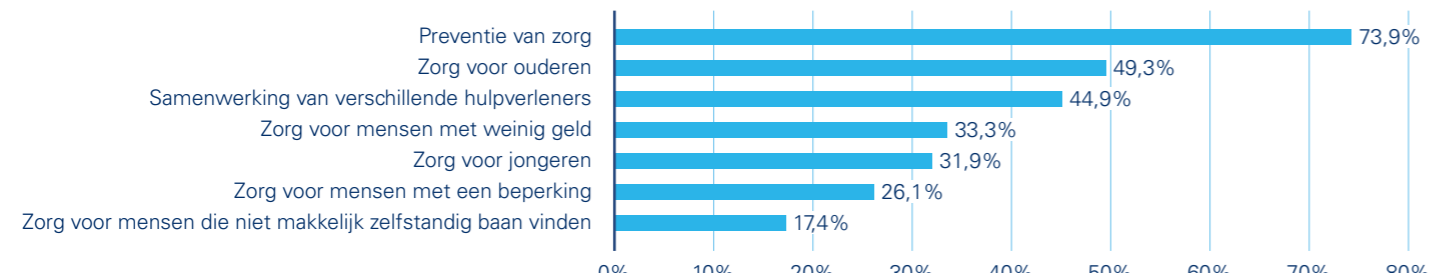
ZORG EN WELZIJN INWONERS – TOTAAL

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

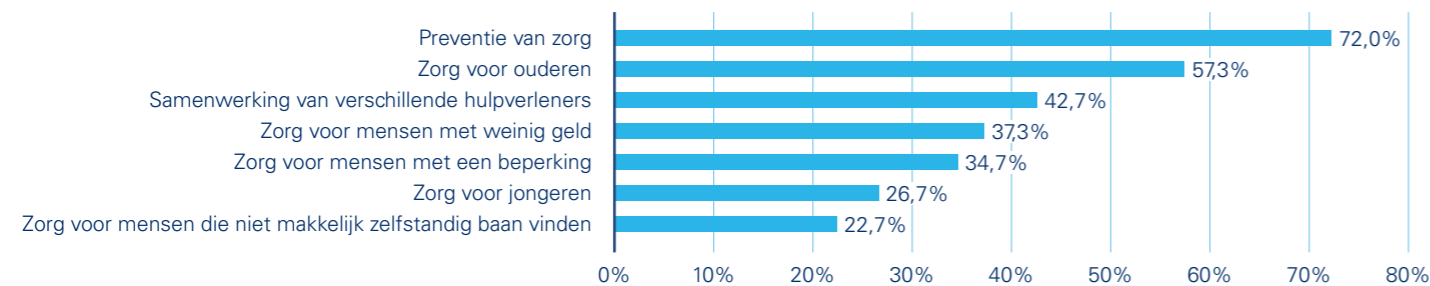
ZORG EN WELZIJN INWONERS – DRUTEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

ZORG EN WELZIJN INWONERS – WIJCHEN

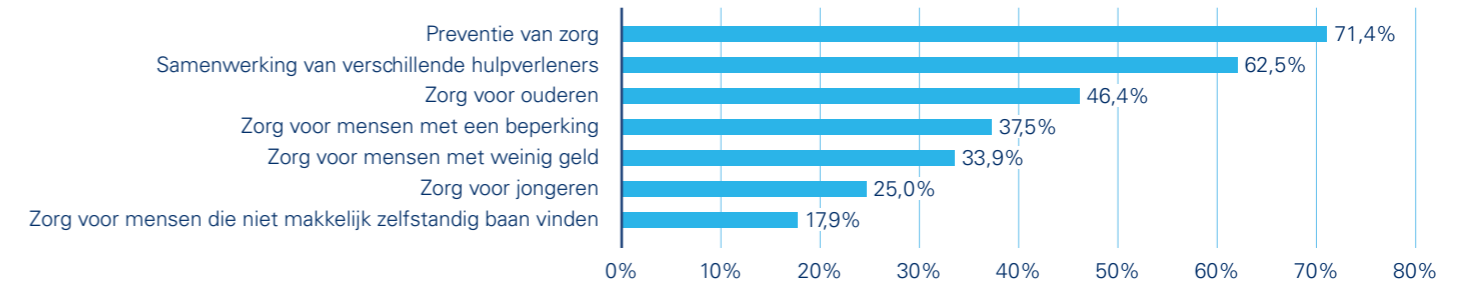
Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

Maatschappelijke organisaties

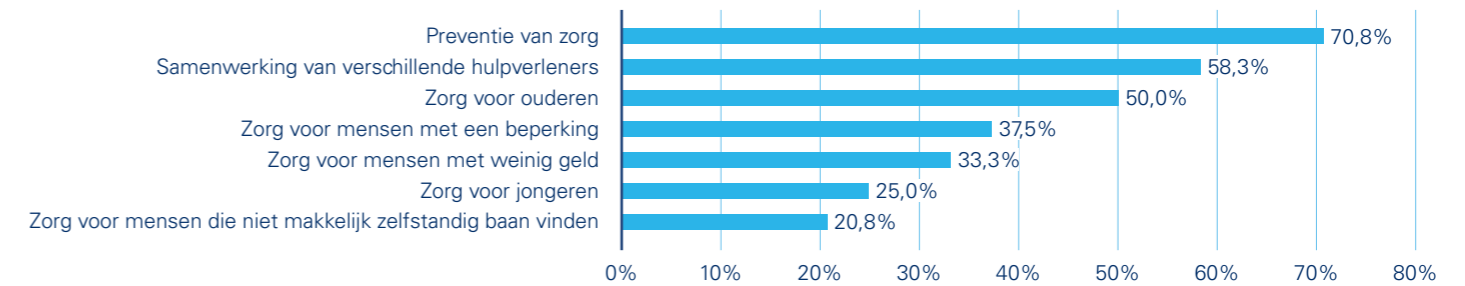
ZORG EN WELZIJN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – TOTAAL

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

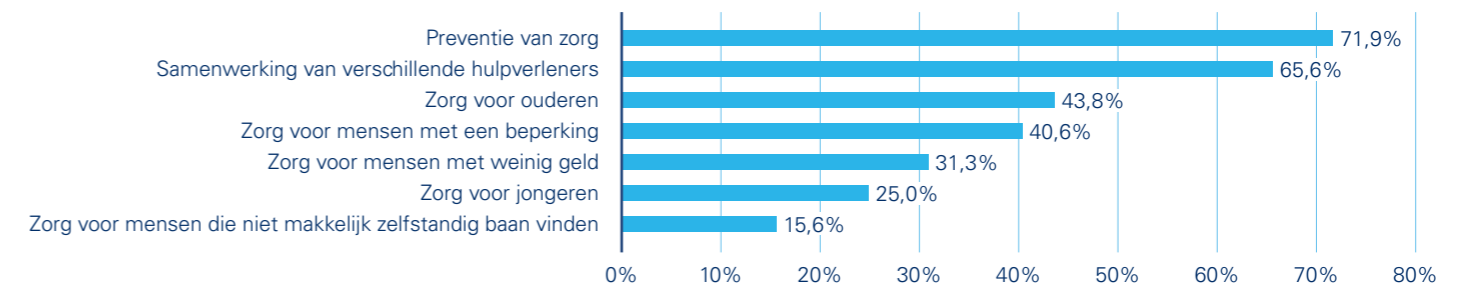
ZORG EN WELZIJN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – DRUTEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

ZORG EN WELZIJN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – WIJCHEN

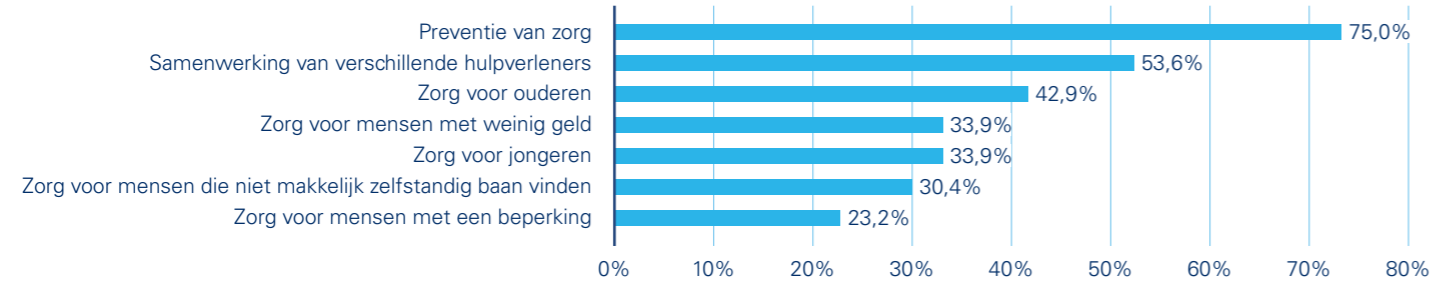
Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

Ondernemers

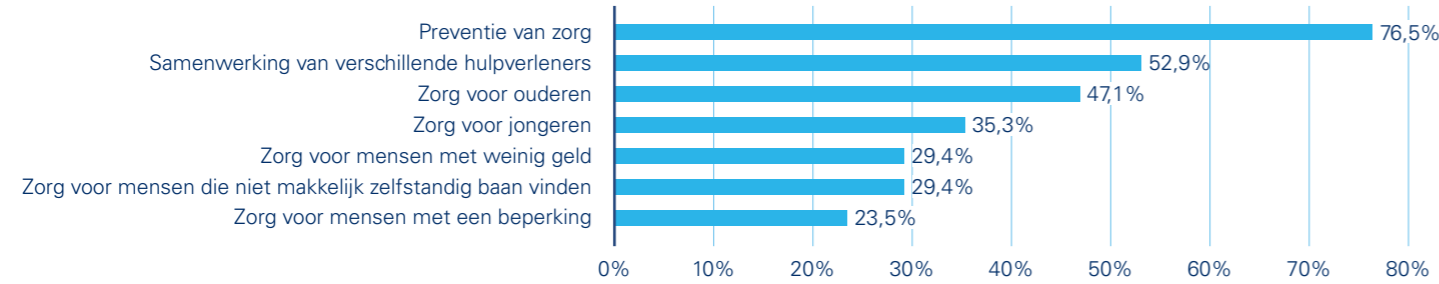
BESTUUR EN ORGANISATIE ONDERNEMERS – TOTAAL

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

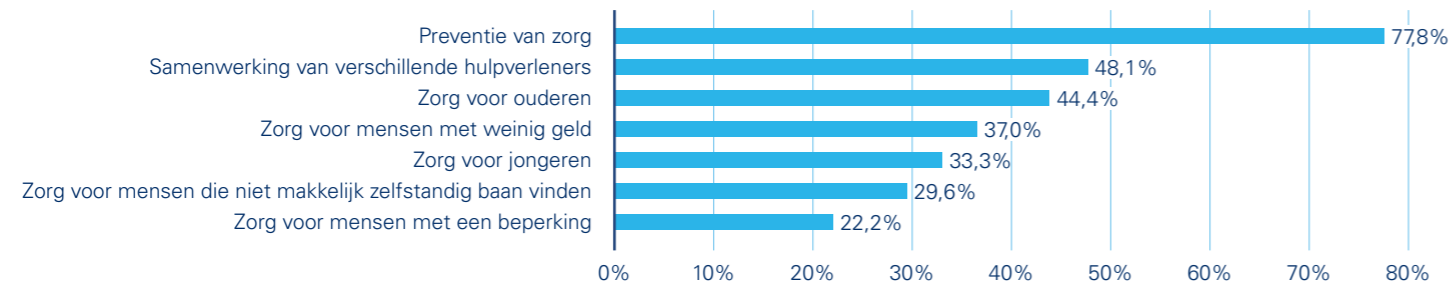
ZORG EN WELZIJN ONDERNEMERS – DRUTEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

ZORG EN WELZIJN ONDERNEMERS – WIJCHEN

Wat vindt u belangrijk als het gaat om het sociaal beleid van de gemeente?

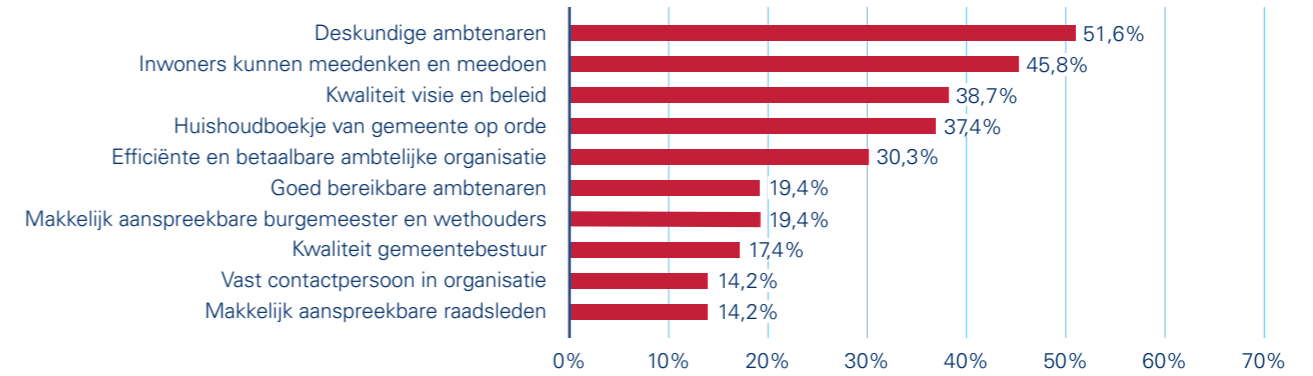

3 Bestuur en organisatie

Inwoners

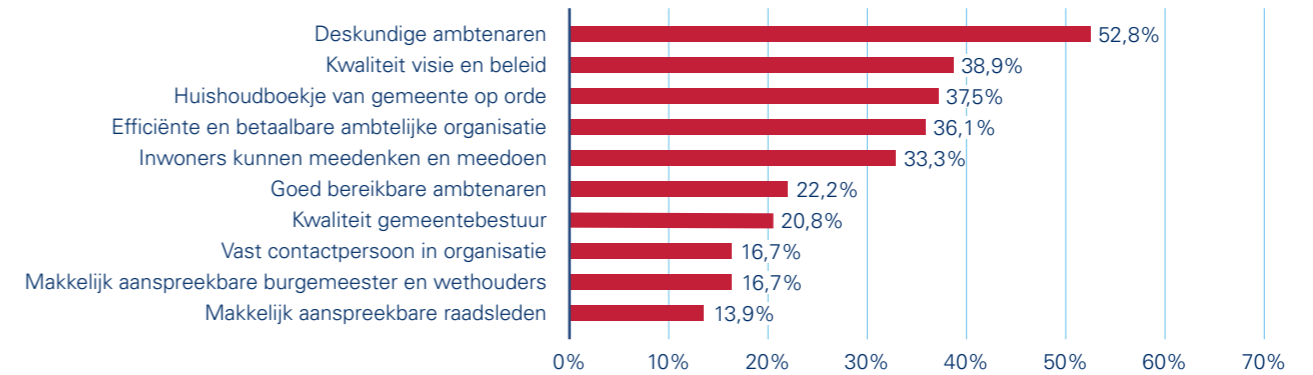
BESTUUR EN ORGANISATIE INWONERS – TOTAAL

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

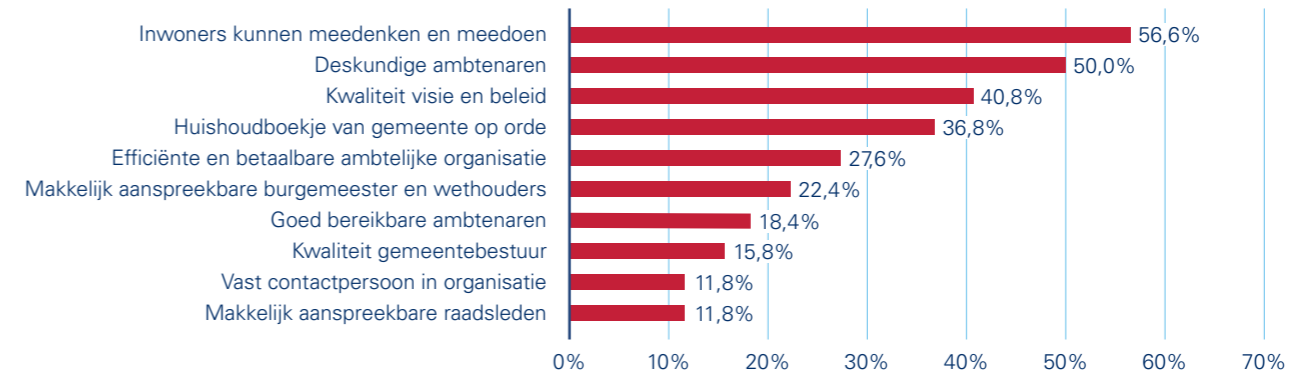
BESTUUR EN ORGANISATIE INWONERS – DRUTEN

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

BESTUUR EN ORGANISATIE INWONERS – WIJCHEN

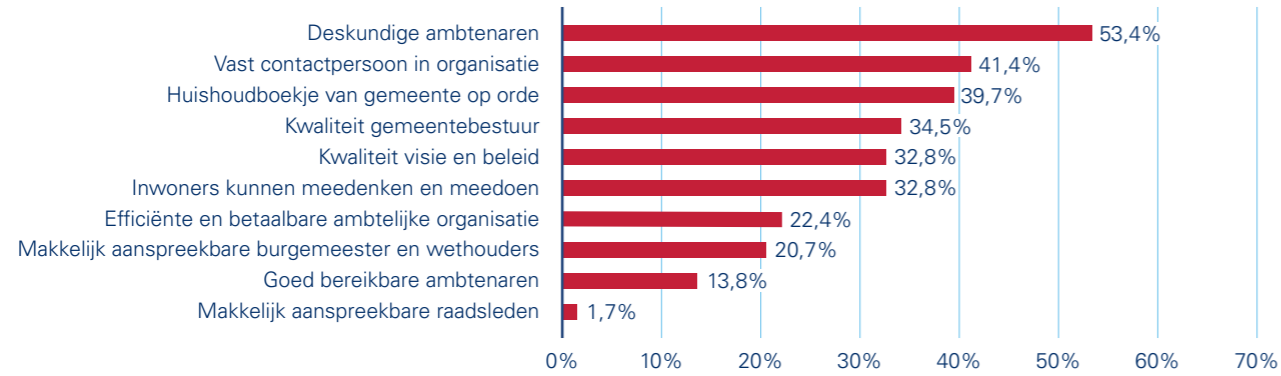
Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

Maatschappelijke organisaties

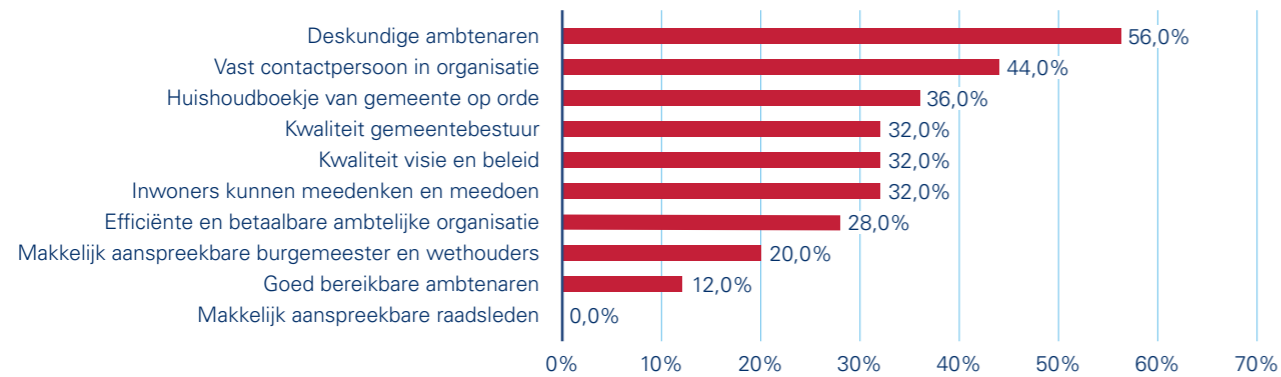
BESTUUR EN ORGANISATIE MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - TOTAAL

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

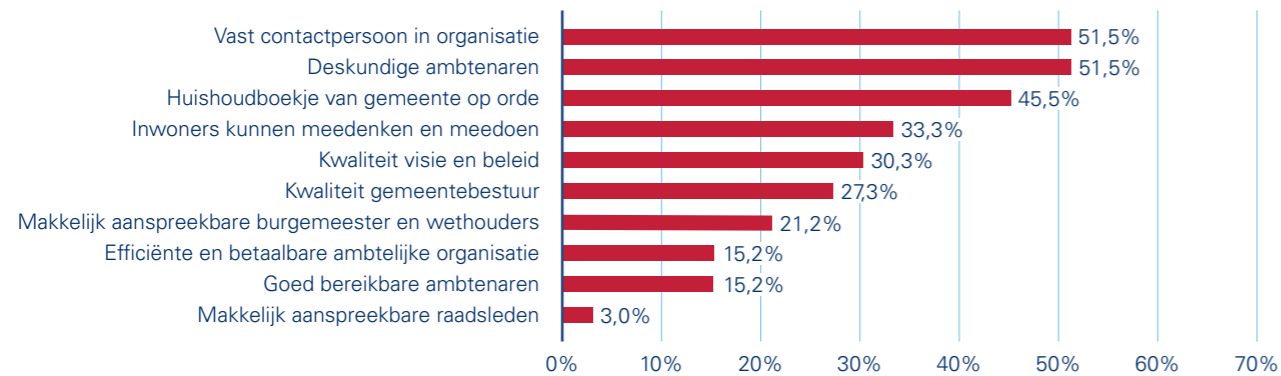
BESTUUR EN ORGANISATIE MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - DRUTEN

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

BESTUUR EN ORGANISATIE MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES - WIJCHEN

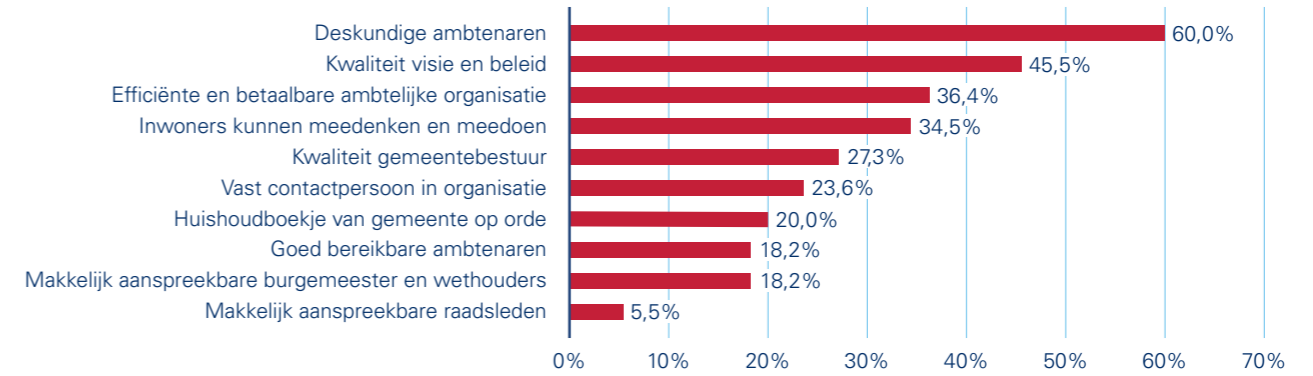
Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

Ondernemers

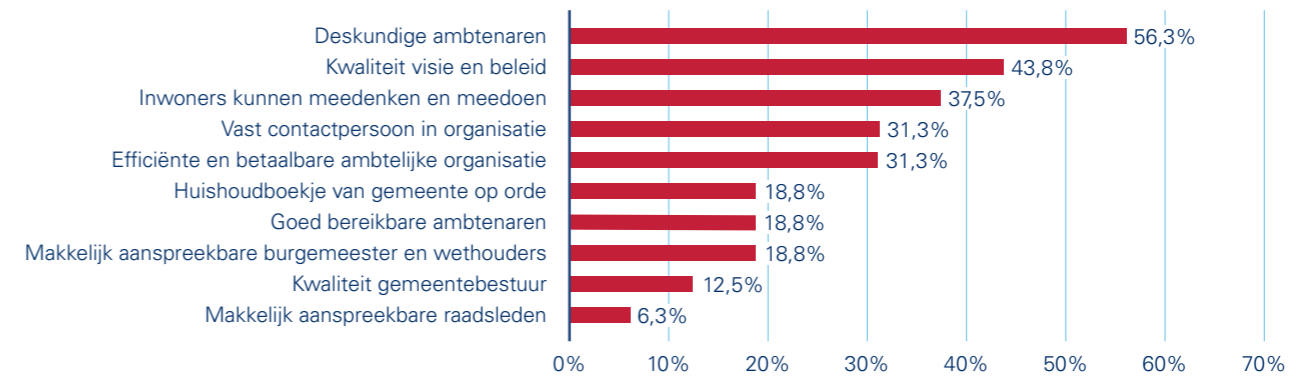
BESTUUR EN ORGANISATIE ONDERNEMERS - TOTAAL

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

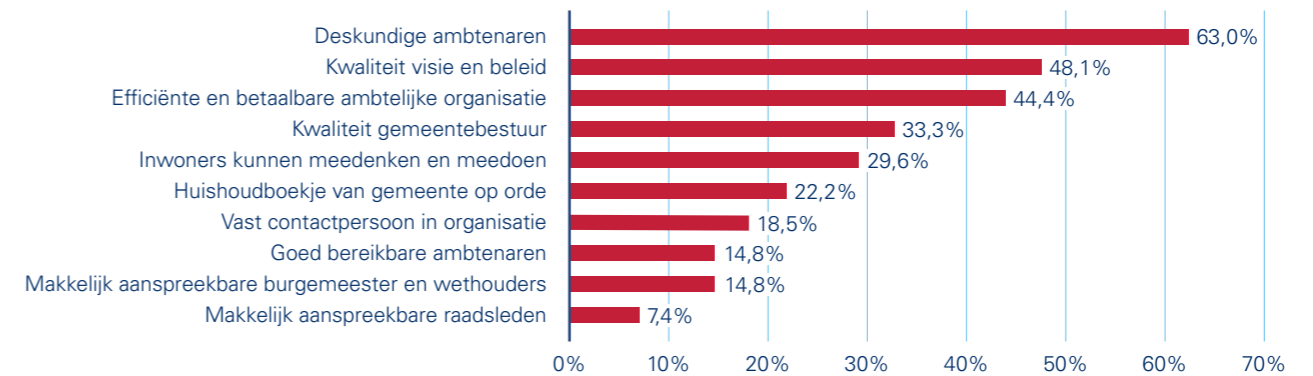
BESTUUR EN ORGANISATIE ONDERNEMERS - DRUTEN

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

BESTUUR EN ORGANISATIE ONDERNEMERS - WIJCHEN

Wat is voor u belangrijk als het gaat om de gemeente als organisatie?

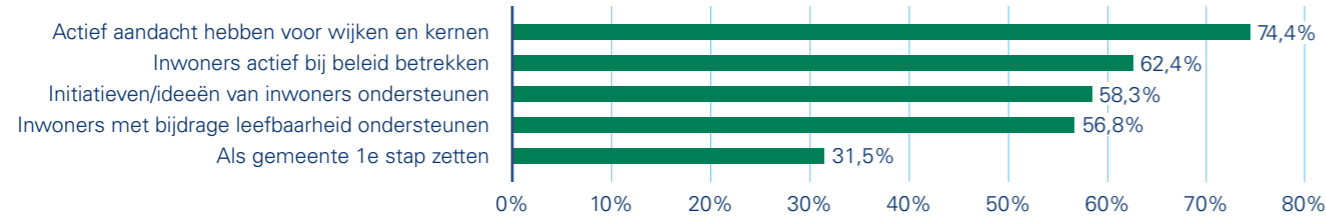

4 Relatie tussen gemeente en inwoners

Inwoners

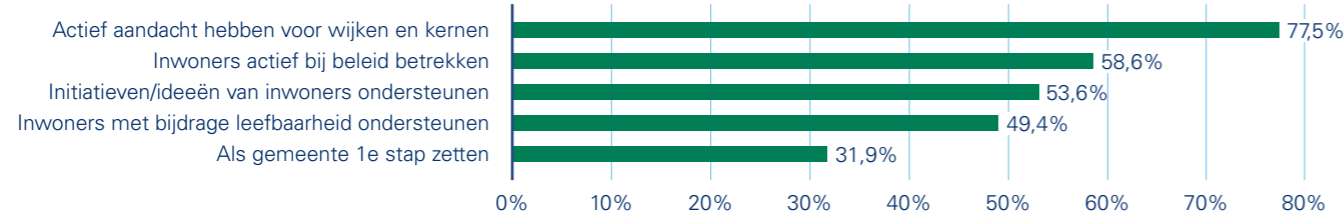
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS INWONERS – TOTAAL

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

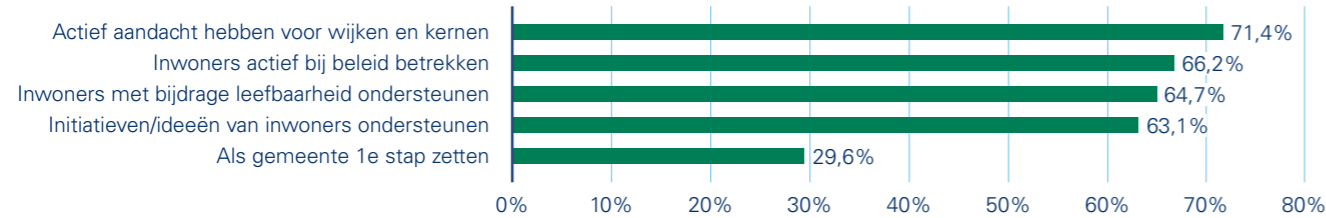
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS INWONERS – DRUTEN

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS INWONERS – WIJCHEN

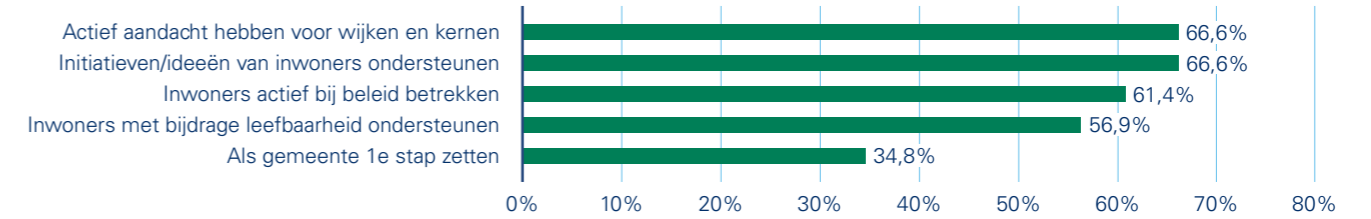
Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

Maatschappelijke organisaties

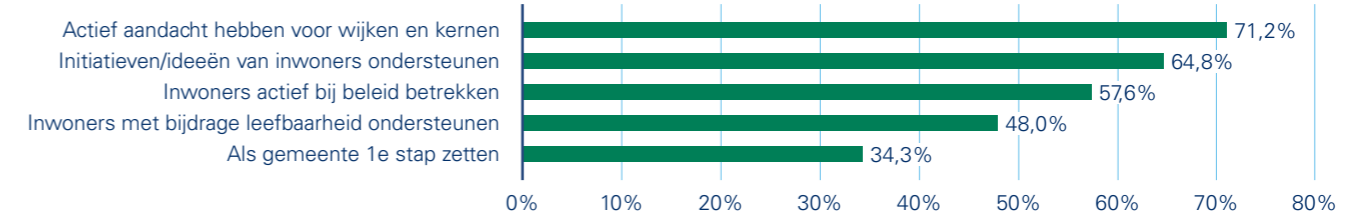
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – TOTAAL

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

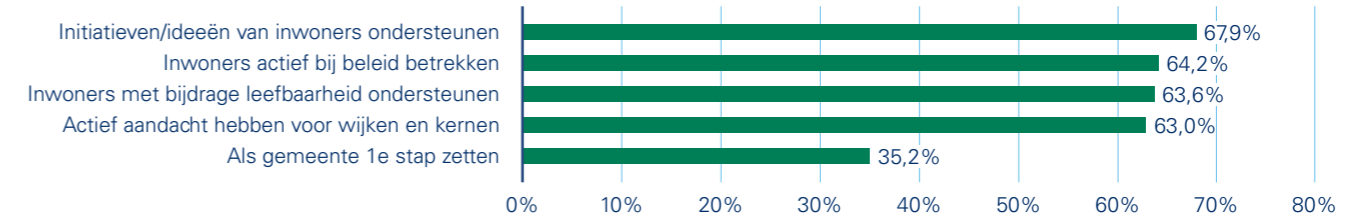
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – DRUTEN

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES – WIJCHEN

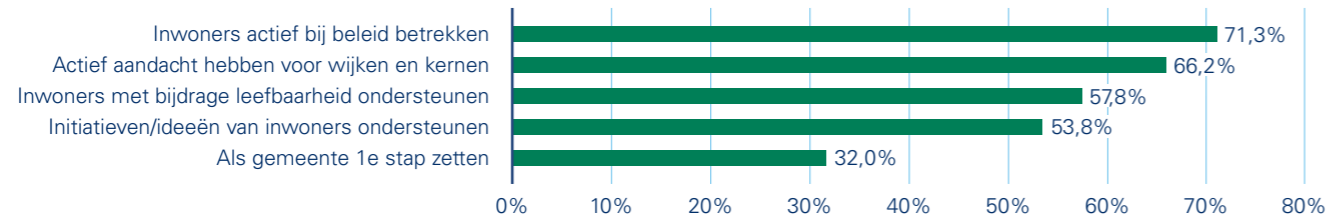
Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

Ondernemers

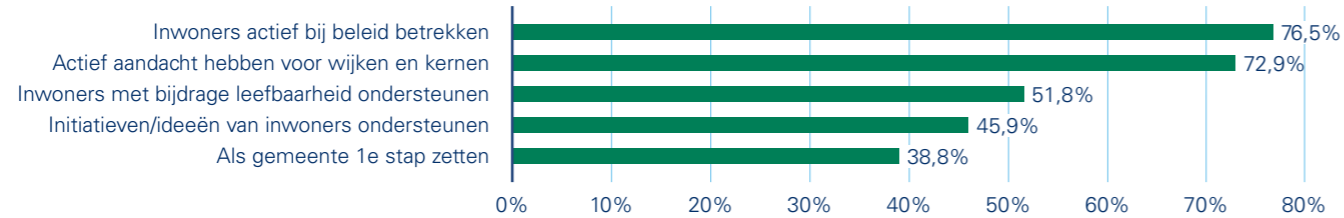
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS ONDERNEMERS – TOTAAL

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

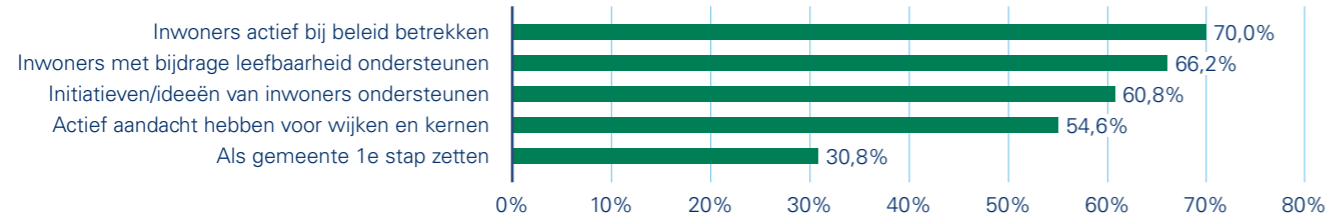
RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS ONDERNEMERS – DRUTEN

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

RELATIE TUSSEN GEMEENTE EN INWONERS ONDERNEMERS – WIJCHEN

Wat is voor u belangrijk in de relatie tussen gemeente en inwoners?

Berenschot

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten.

Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkerrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten van een vraagstuk aan te pakken.

Berenschot B.V.

Europalaan 40, 3526 KS Utrecht
Postbus 8039, 3503 RA Utrecht
030 2 916 916
www.berenschot.nl
[in /berenschot](https://www.linkedin.com/company/berenschot)